

GLASILO DELOVNIH SKUPNO-
STI SESTAVLJENE ORGANIZA-
CIJE ZDRUŽENEGA DELA KME-
TIJSKO PREHRAMBENI KOMBI-
NAT S SEDEŽEM V PTUJU

naša POT

LETO II.

NOVEMBER 1975

ŠTEVILKA 11

OB DNEVU REPUBLIKE

Pomembnost zgodovinskega dogodka, ko je bila na II. zasedanju AVNOJ 29. novembra 1943 v Jajcu ustanovljena nova Jugoslavija, je zmeraj navzoča na vseh področjih ustvarjalnega dela in življenja nas vseh. Ob praznovanju rojstnega dne Jugoslavije se moramo zazreti 30 let nazaj ter se spomniti na prehojeno pot in na dosežene rezultate. Objektivno moramo priznati, da so bili doseženi dobri rezultati, saj se je Jugoslavija iz nerazvite, porušene in uničene države razvila v gospodarsko in politično močno državo.

29. november je praznik nove vsebine našega življenja in vsako leto nov mejnik v vsestranskem samoupravnem razvoju naše socialistične države. Saj 30 let, ki v človeški zgodovini ne pomeni veliko, pomeni v Jugoslaviji zgodovinsko pomemben boj in vedno bolj se uresničujejo svetli cilji socialistične revolucije.

Delegati na II. zasedanju AVNOJA v Jajcu

Prav je, da se hkrati s tem spomnimo na drugo obletnico skupnega dela v sestavljeni organizaciji zdu-

ženega dela Kmetijsko prehrambeni kombinat, ko so se delavci 27. novembra 1973 odločili s podpisom

samoupravnega sporazuma o združitvi dela in sredstev za skupno gospodarjenje.
M. P.

*Vsem delavcem v sestavljeni organizaciji
zdrženega dela
Kmetijsko prehrambenega kombinata iskreno
čestitamo za*

DAN REPUBLIKE

*ter jim tudi v prihodnje želimo kar največ delovnih
uspehov!*

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije

SOZD KMETIJSKO PREHRAMBENI KOMBINAT S SEDEŽEM V PTUJU

Dosedanji uspehi, nadaljnji načrti in naloge

V prejšnji številki NAŠE POTI smo napovedali širši sestavek o dosedanjih uspehih in nadaljnjih načrtih ter nalogah sestavljene organizacije združenega dela Kmetijsko prehrambeni kombinat s sedežem v Ptuj. Da bi dobili čimveč mnenj in podatkov za čimbolj aktualen sestavek, smo zaprosili najbolj odgovorne predstavnike samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij, vodstev delovnih organizacij in na osnovi njihovih odgovorov objavljamo ta sestavek.

Na vnaprej postavljena vprašanja so odgovorili: dr. Cvetko Doplihar, v. d. generalni direktor SOZD KPK; dr. Štefan Bauman, direktor Agro-kombinata Maribor, Stane Vizovišek, sekretar sveta ZK SOZD; Anton Belec, predsednik odbora sindikata SOZD; Marija Magdalenc, predsednik finančno-računskega odbora; Marjan Brglez, predsednik komercialnega odbora, Branko Voljč, preds. razv. odbora, Franc Tetičkovič, predsednik uredniškega odbora in odbora za splošne zadeve; Franc Franjkovič, predsednik skupnega delavskega sveta pri KK Ptuj in Mirko Janžekovič, predsednik odbora za kooperacijo.

1. SESTAVljena ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA JE V ČASU SVOJEGA OBSTOJA ŽE POKAZALA UPRAVIČENOST ZDRUŽEVANJA DELA IN SREDSTEV. KAJ MENITE, NA KATERIH PODROČJIH SE KAŽE NAJBOLJ TA UPRAVIČENOST?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Sprejet odgovor za skupno graditev hladilnice, klavnice in predelave v SOZD. Sodelovanje z investicijskimi sredstvi med podpisnicami za nabavo opreme in prevoznih sredstev. Kratkoročna medsebojna posojila za prebroditev trenutnih težav. Naložba pod skupnim imenom v tržnico Velenje. Vse to nam kaže na medsebojno povezanost in potrebo po sodelovanju ter lažje reševanje finančnih problemov in programskih usmeritev.

Dr. Štefan BAUMAN: Zdrževanje dela in sredstev je upravičeno vedno in povsod, če gre za ekonomsko utemeljeno novo dejavnost, posodabljanje nekega proizvodnega procesa, dopolnitev linije finalizacije ali vlaganja v družbeni standard.

Stane VIZOVIŠEK: Pri skupnih investicijah v proizvodnji in predelavi ter enotnem nastopanju na tržišču.

Anton BELEC: Strinjam se s tem, da je SOZD v času svojega obstoja pokazal upravičenost združevanja dela in sredstev. Ta upravičenost se je najbolj pokazala na področju živinoreje, mesne predelave in prodaje teh proizvodov.

Marija MAGDALENC: Upravičenost združevanja dela in sredstev v SOZD se kaže najbolj na področju živinoreje in predelave mesa, plasmana mesa in mesnih izdelkov ter drugih proizvodov združenih podjetij. To investicijo smatramo za skupno investicijo SOZD. Pri financiranju izgradnje bodo sodelovala vsa združena podjetja, razen Agrokombinata Maribor, ki nima po izjavah delegatov v samoupravnih organih SOZD zaenkrat prostih sredstev za sofinanciranje izgradnje teh nujno potrebnih objektov.

Marjan BRGLEZ: Sestavljena organizacija združenega dela je v obdobju svojega obstoja sestavila program za celoto kmetijskega prostora občin: Maribor, Ptuj in Lenart. Menim, da združevanje samo primarne proizvodnje ne predstavlja celote. Največ predelovalnih obratov v okviru delovnih organizacij združenih v SOZD je še v kmetijskem kombinatu Ptuj, kjer je že pred združitvijo stekla povezava primarne proizvodnje s predelavo. V mislih imam predvsem vinogradništvo-kletarstvo, mleko-mlekarna; gozdarstvo žaga in mizarstvo, trgovina. V Mariboru te povezave v preteklosti niso uspele, še več, že združeno vinogradništvo in kletarstvo ter predelava so se razšle. Mlekarna je organizacijsko ločena od proizvodnje.

Z združitvijo v SOZD KPK treh delovnih organizacij s pretežno primarno proizvodnjo in »Košaki« tovarne mesnih izdelkov kot nadaljevanje proizvodnje v predelavi pa je glavni smoter združitve dosežen. Imeti predelovalne obrate s tako močno surovinsko bazo pa pomeni za neki kraj gospodarski napredek, saj se surovine oplemenijo in doseže večji dohodek in tako večjo možnost razvoja.

Branko VOLJČ: Bolj kot upravičenost se kaže potreba po združevanju dela in sredstev v okviru SOZD. Tod

gre tako za delitev programov predvsem na področju živilske industrije in dokončne priprave kmetijskih pridelkov za tržišče. Gre tudi za združevanje sredstev za izgradnjo tistih predelovalnih, skladiščnih in prodajnih objektov, katerih sploh nimamo ali pa so premajhni za naše potrebe in ki predstavljajo logični zaključek proizvodnje hrane v posameznih kmetijsko živilskih panogah, razvitih na mariborsko-ptujskem območju.

Franc TETIČKOVIČ: Upravičenost združevanja dela in sredstev je ustavna kategorija, ki ne deklarira, ampak zavezuje upravljalce v združenem delu. Zavezuje jih za tako upravljanje združenega dela, da bodo cilji, ki jih postavlja družba in v okviru te posamezni kolektivi delavcev v posameznih delovnih organizacijah in TOZD, čimbolj smotrno in uspešno ter učinkovito uresničeni. Cilji pa so: razvijanje samoupravljanja, širitev proizvodnje, večja produktivnost, ustvarjanje dohodka, zadovoljevanje potreb po razširitvi, osebnih, skupnih in splošnih potreb. Ob tem moramo upoštevati, da je dohodek ustavna in družbena kategorija. Pomeni, da gospodarjenje z ustvarjenim dohodkom tudi posameznim kolektivom ne dovoljuje kakršnega koli skupinskolastniškega obnašanja. Hkrati pa zavezuje tudi vsak kolektiv, za doseganje maksimalnega dohodka na osnovi dela in pokrivanje vseh notranjih potreb kolektiva, šele če zaradi objektivnih razlogov ni mogoče, priskočijo na pomoč solidarno drugi kolektivi bodisi v okviru delovne organizacije ali združenih organizacij (SOZD).

Upravičenost v okviru tega, vidim, da se povezuje primarna proizvodnja s predelavo in trgovino, kar pa nismo popolnoma dosegli v okviru naše SOZD. Iz tega pa izhajajo, kljub precejšnjim dosežkom, še nekatere težave, ki so vsekakor rešljive.

Franc FRAJNKOVIČ: Perspektivno gledano se upravičenost združevanja sredstev kaže v gradnji hladilnice, klavnice, ali celotne mesne industrije. Nadalje je nujno združiti sredstva delovnih organizacij za pokritje potreb v sadjarski proizvodnji — hladilnice, v vinski predelavi — kleti in vsekakor tudi v mlekarstvu.

Mirko JANŽEKOVIČ: Smatramo, da je opravičila združevanje dela in sredstev, vendar to združevanje ni imelo predvidenega efekta za vse OZE-je, oziroma TOZD. Premalo je bilo skupnega dela, predvsem pri nabavi repromateriala in prodaji kmetijskih pridelkov in proizvodov.

2. GOSPODARSKI NAPREDEK JE TEŽKO OCENJEVATI KOT REZULTAT KRAJŠEGA OBDOBJA. KAJ MENITE, ALI JE SOZD KPK NAREDIL NA TEM PODROČJU BISTVENE PREMIKE?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: SOZD KPK je čvrsta osnova in garancija novim partnerjem, ki se povezujejo kot TOZD v podjetja — članice SOZD. Povsod tam, kjer smo le malo aktivni imamo uspeh (KK Ptuj, Košaki TMI Maribor).

Dr. Štefan BAUMAN: Gospodarski napredek se ne kaže samo v številkah vsakoletnih bilanc. Finančni učinki gospodarskih naložb se v kmetijstvu po večini pokažejo šele po nekaj letih. Zato menim, da je pomembno to, da smo v delovnih organizacijah SOZD vlagali sredstva v skladu z dolgoročnejšim programom, pa čeprav le malenkosten del v primerjavi s potrebami. Menim, da je bilo za kratko obdobje SOZD že mnogo napravljene-ga, kar bi lahko tudi materialno o-vrednotili n. pr. linija proizvodnje, predelave in plasmana mesa, pospeševanje zasebnega kmetijstva, horizontalne in vertikalne integracije, investicijske naložbe v melioracije zemljišč, v skladišča, v predelavo in trgovino. Vse te vsklajene naložbe zagotavljajo hitrejšo rast SOZD kot celote in posamezne delovne organizacije, ne glede na to, ali so prispevale denarna sredstva ali ne.

Stane VIZOVIŠEK: Vsekakor je zaslediti premik naprej. Enotnejša komercialna politika, gradnja nove mesne industrije, skupna tržnica v Velenju.

Anton BELEC: Kot SOZD KPK na področju gospodarskega napredka ni naredil bistvenih premikov.

Marija MAGDALENC: Nismo dosegli bistvenih premikov; koliko je bilo premikov, so bili zaradi aktivnosti subjektivnih dejavnikov. Eno so dogovori, drugo pa je realizacija teh. Žal so tisti, ki jim je izvrševanje sklepov tuje, čeprav so v manjšini, v mnogih primerih močnejši od tistih, ki so voljni delati. Naj navedem primer: Sklenili smo pogodbo o nabavi umetnih gnojil s proizvajalcem in ne s posrednikom, kot je bila to praksa pred integracijo. Čeprav je neposredna nabava cenejša, se najdejo posamezniki, ki nadaljujejo s prejšnjim ustaljeno prakso.

Marjan BRGLEZ: Dve leti, ko smo združeni v SOZD, je sorazmerno dolga doba in kaže, da je razvoj le prepočasen. Problem je v pomanjkanju sredstev, premali akumulativnosti v primarni proizvodnji, izredno neugoden čas ciklusa v živinoreji. Tudi pravni instrumenti ne dajejo večjih pospeškov k hitrejšemu razvoju. Da je temu tako, nam kažejo tudi težave drugih SOZD, ki prav tako ne napredujejo hitro.

Branko VOLJČ: Dve leti je res kratka doba, da bi lahko z gotovostjo

NAŠA POT — Glasilo delovnih skupnosti Kmetijsko prehrambeni kombinat s sedežem v Ptuj. Izdaja delavski svet SOZD. Ureja uredniški odbor: (AK Lenart) Leopold Hameršak, Miro Bauman, Franc Kovačič; (AK Maribor) Anton Pučko, Rezika Sajevec, Marjan Simon; (KK Ptuj) Silva Gorjup, Ciril Kolarič, Franc Tetičkovič; (TMI Košaki Maribor) Maks Budja, Jože Murko. Predsednik uredniškega odbora in odgovorni urednik: Franc Tetičkovič. Novinar: Mihaela Pišek. Tehnično uredil: Jože Vrabl, novinar v pokoju. Naklada 5200 izvodov. Tiska: Ptujka tiskarna, Ptuj Uredništvu: 62250 Ptuj, Muzejski trg 2, tel. 77-351 (30). Rokopisov in slik ne vračamo.

Oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1975.

trdil, da je gospodarski napredek, ki so ga podjetja, združena v SOZD, v tem času dosegla, rezultat tega združevanja. Mogoče so skupne razprave v poslovodnem organu in drugih odborih dale pobudo za hitrejšo premike v tej smeri, predvsem za racionalizacijo vlaganj, hitrejšo povečevanje nekatere proizvodnje, boljšo prodajo in podobno.

Franc FRAJNKOVIČ: Nismo se znašli najbolj povezani v komerciali kljub dogovarjanjem, katerih ni bilo malo. Namreč dogovarjanja v tem smislu, kako nekatere nabave poceniti in se izogniti posrednikom. Prav tako v prodaji, kjer smo skupno nastopali z večjimi količinami. Menim pa, da so vidni rezultati na področju načrtovanja nadaljnega razvoja.

Franc TETIČKOVIČ: Glede gospodarskega napredka v dveh letih skupnega delovanja v SOZD je res težko podati oceno. Objektivno vzeto moramo reči, da je združevanje potekalo še v času dokaj konjunkturalnega cikličnega gospodarstva, ki pa se je za nekatere panoge kaj hitro prevesil v nazadovanje in težave na trgu. Zato je bilo toliko težje vse naloge uresničiti tako, kot so bile zastavljene in zamišljene. Poleg teh objektivnih težav pa moramo postaviti v središče tudi precejšen del subjektivnih težav, ki so se kazale v nedoslednosti uveljavljanja sprejetih dogovorov. Morda ti dogovori niso bili vedno globalni, bili so morda tudi za drobne zadeve. Marsikdo se ni zavedal, da tudi drobni dogovori in doslednost pelje k globalnim uspehom. Prvi preizkusni kamen je bil skupni nastop ob tržnici Velenje. Ta preizkus je bil težaven, vendar vsi danes že ugotavljajo, tudi tisti, ki so bili največji skeptiki, da je ta tržnica pričela uspešno poslovati.

Mirko JANŽEKOVIČ: Tu je težko dati oceno, ker je konkretno naš TOZD zelo malo čutil rezultate, ki bi nastali iz tega naslova.

3. SAMOUPRAVNIM SPORAZUMOM O ZDRUŽITVI JE DOLOČEN SKUPNI NASTOP NA PODROČJIH POSAMEZNIH POSLOVNIH FUNKCIJ, KAR MORAMO RAZUMETI TAKO, DA SE POSAMEZNE SLUŽBE DOGOVARJAJO MED SEBOJ IN USKLAJUJEJO DELO TER TAKO ZAGOTAVLJAJO ENOTEN NASTOP. KAKO DALEČ SE JE TO UTRDIL IN ALI JE TO VSAKODNEVNA PRAKSA?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Dogovarjamo se veliko. V marsičem je zagotovljen skupni nastop, posebno pa razvoj, na primer: klavnica v Slovenji vasi. Premalo pa spoštujemo medsebojne dogovore in udeleženci dogovorov radi delajo naprej vsak po svoje.

Dr. Štefan BAUMAN: Delo odborov, ki so odgovorni za sprovajanje po Sporazumu dogovorjenih funkcij v prakso, še ni bilo objektivno ovrednoteno. Tu in tam so bili poizkusi dajanja subjektivnih ocen, ki so po moji sodbi nedopustne, ker so v nasprotju z osnovnimi načeli samoupravnih družbenih odnosov in naše prakse. Subjektivne ocene posameznikov o uspešnosti dela delovnih sku-

pin zanesljivo hromijo prizadevanje in delovno vnetje. Menim, da je potrebno dogovore za vsklajevanje dela utrjevati, merilo uspešnosti pa ne sme biti število sestankov temveč rezultati dogovorov.

Stane VIZOVIŠEK: Sporazumevanje in dogovarjanje posameznih služb in vsklajevanje njihovega dela je prisotno, dasiravno ni vsakodnevna praksa. Nujno pa je, da posamezne službe čim bolj sodelujejo za doseganje skupnih ciljev.

Anton BELEC: Delno se je utrdilo sodelovanje poslovnih funkcij. Premalo je medsebojnega zaupanja, vedno še občutimo staro miselnost, kdo bi koga izkoristil. Kolikor časa se ta miselnost ne bo izselila iz naših vrst, toliko časa tudi naš SOZD ne bo dobro deloval.

Marija MAGDALENC: Določilo samoupravnega sporazuma o skupnih nastopih na področjih posameznih poslovnih funkcij smo le redko realizirali. Posamezne službe so se dogovarjale med seboj običajno takrat, ko je katero od podjetij imelo težave na področju delovanja posameznih služb. Moti to, da posamezniki za vse, kar ni v redu, dolžijo SOZD, kot da je SOZD nekaj izven združenega dela in da se delo teh posameznikov ne odraža v delu SOZD. Na sejah organov smo vsi za sprejem nalog, ko pa jih je treba realizirati, ostane vse le na nekaj ljudeh. Trditev, da tudi v drugih SOZD ni drugače, ni sprejemljiva!

Marijan BRGLEZ: Službe se med seboj dogovarjajo po poslovnih funkcijah in usklajujejo delo. Posamezni odbori se sestajajo in sprejemajo sklepe. Seveda se zaradi pestre proizvodnje in različnih gledanj in objektivnih razmer, vsi ti sklepi ne izvajajo. Praksa je včasih drugačna. Nismo se otresli še miselnosti, da nam je sama združitev že dala vse rešitve. Šele sedaj se odpirajo problemi, katerih prej nismo tako jasno videli. Jasno pa nam je, da jih bomo rešili sami ob podpori širše družbene skupnosti. Ob združitvi imamo novo okolje, ki nas drugače, bolj kritično vrednoti.

Branko VOLJČ: Medsebojno dogovarjanje v težnji po usklajevanju dela posameznih služb je kar pogosto. Ne dosega pa se to v praksi v nastopih nazven. Pri vodjih nekaterih služb je še vedno preveč prisoten njihov »podjetniški« individualizem.

Franc FRAJNKOVIČ: Menim, da je dosežen napredek v skupnem nastopu med združenimi delovnimi organizacijami, čeprav sem hkrati mnenja, da bi ta napredek bil lahko boljši in večji. Boljše rezultate bi dosegli, če bi se delovne organizacije vključile v ta tok in imele več razumevanja za skupne cilje.

Franc TETIČKOVIČ: Skupni nastop je bil eden izmed motivov ob združevanju. Ta skupni nastop pa ne posega v dosedanje poslovno samostojnost. Skupni nastop pomeni dogovarjanje za skupno prodajo, skupno nabavo, racionalnejšo poslovanje, doseganje boljših uspehov v proizvodnji, izmenjava izkušenj in praktičnih ter znanstvenih spoznanj, zlasti aplikacije istih in prakso. Pomeni skupno

programiranje nadaljnega razvoja in posameznih zmogljivosti.

Mirko JANŽEKOVIČ: Mislimo, da je na tem področju še največ storjenega in da se posebno v zadnjem času tu kažejo vidni rezultati sodelovanja.

4. POVEZOVANJE NI LE MODA, ALI USTAVNA PRISILA, TEMVEČ SAMOUPRAVNA IN GOSPODARSKA NUJNOST. TO DELAVCI V SOZD VEDO IN TUDI SO ZA TESNEJŠE POVEZOVANJE. KAJ MENITE ALI JE TAKA OBLIKA NAJBOLJŠA IN ALI SMO IZKORISTILI VSE MOŽNOSTI?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Glede na to da se dogovori ne spoštujejo in je premalo soodgovornosti za delo in organizacijo dela v posameznih OZD, bi predlagal čvrstejšo obliko povezovanja.

Dr. Štefan BAUMAN: Menim, da smo dosedanje možnosti izkoristili, odpirajo pa se nove. Zato smatram, da je naše načelo »odprtost« pravilno, ker le na ta način tudi SOZD nudi nove možnosti drugim delovnim organizacijam in SOZD za nadaljnje integracije. Niti za hip ne smemo pozabiti na našo osnovno nalogo, to je proizvodnja hrane. Zagotoviti morajo biti podrejeni vsi drugi programi. Nemoteno proizvodnjo kmetijskih pridelkov, s potrebami sklajeno proizvodnjo lahko zagotovimo le s povezanostjo proizvodnje kmetijskih pridelkov s predelovalno industrijo, trgovino in gostinstvom v kraju, občini in regiji, programsko pa v republiki in med republikami. Naša prizadevanja morajo biti usmerjena v čimprejšnje organiziranje reproduktivnih celot.

Stane VIZOVIŠEK: Verjetno niso izkoriščene vse možnosti. Čas bo pokazal, katera oblika bi bila najprimernejša.

Anton BELEC: Zaenkrat je taka oblika sodelovanja dobra, ne vidim pa, da v doglednem času, ko se bodo izkristalizirale naše miselnosti in odnosi, ne bi šlo na drug način, vendar sedaj še ni čas za to.

Marija MAGDALENC: SOZD je oblika povezovanja, ki jo bo zakon o združenem delu določneje opredelil. Ni nam še vse jasno v zvezi z organizacijo SOZD. Prav gotovo pa je SOZD višja oblika združevanja dela in sredstev. Delavci vedo, da je povezovanje samoupravna in gospodarska nujnost in so voljni prispevati svoj delež k realizaciji napisanih nalog, zapisanih v sporazumih. Vendar se med nami še najdejo vedno tudi taki, katerim je pomembnejše kje bo sedež SOZD kot pa kako bi več in cenej proizvedli in dosegli tako boljše rezultate. Ob takih sodelavcih se tudi tisti, ki imajo voljo delati, počasi utrdujejo.

Marijan BRGLEZ: Vsi čutimo, da je povezovanje v močnejše enote ekonomska nuja. Mnenja sem, da smo v proizvodnji še najmanj povezani. Posamezni odbori ne predstavljajo zadosodne povezave. Nujna je povezava sorodnih strok kot je poljedelstvo, živinoreja, vinogradništvo, sadjarstvo,

mešalnica močnih krmil, kooperacijska proizvodnja in podobno.

Branko VOLJČ: Za hitrejši in smotrnejši razvoj manjkajoče živilske industrije, ki bi stabilizirala kmetijsko proizvodnjo in jo zaščitila pred različnimi »lovci na surovine« je sedanja oblika povezanosti prerahla. Smatram, da nismo izkoristili vseh možnosti.

Franc FRAJNKOVIČ: Oblika povezovanja SOZD nam ni dala pričakovanih rezultatov. Mnenja sem, da tudi ni najboljša, ampak, da je povezovanje TOZD v OZD primernejše in tudi ustreznjša oblika za organiziran nastop in nadaljnji razvoj.

Franc TETIČKOVIČ: Oblika povezanosti v SOZD je taka kot nam jo narekuje ustava. Imamo obliko in pa tudi tako postavljeno vsebino, kot jo narekuje ustava. Ali je prav SOZD najustreznjša oblika povezanosti se da odgovoriti z da in z ne. Če odgovorimo pozitivno, potem moramo imeti vrsto medsebojnih odnosov urejenih tako, kot zahteva ustava in na osnovi te, že sprejeta zakonodaja ter drugi družbeni akti. Mi se pa dostikrat srečamo z zahtevami po vsebini v skladu z ustavo, istočasno pa s staro miselnostjo in prakso. Še vedno misli nekdo, da bo manj samostojen, če bo nekatere zadeve zaradi boljšega dela in večje učinkovitosti, združeval. Združevanje misli, sredstev, dela, znanja, je pot k hitrejšemu napredku in stabilnejšim odnosom v SOZD. Nujno pa je urediti odnose tako, da bodo sklepi in odgovori obvezni za vsakogar, ne le za nekaj ljudi. Tod pa nismo izkoristili vseh možnosti. Morda jih nekateri v svoji zaverovanosti po starem, niti ne vidijo ali zaznavajo, kar je vsekakor negativno in lahko ima negativne posledice za ustreznjši hitrejši razvoj SOZD.

Mirko JANŽEKOVIČ: Mislimo, da so povezave v SOZD prešibke in da bi tu morali iti v večjo širino. Seveda s tem smatramo, da niso izkoriščene vse možnosti.

5. POVEZOVANJE DELA IN SREDSTEV NE MORE POTEKATI STIHINJO, ZLASTI OB POUDBARJENEM UVELJAVLJANJU PROGRAMIRANJA NADALJNJEGA RAZVOJA, KAKO DALEČ SO PRIPRAVLJENI PROGRAMI ZA POSAMEZNE DEJAVNOSTI IN KJE JE POTREBNA ŠE VZPODBUDA?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Vsa štiri podjetja v SOZD imajo že izdelane svoje srednjeročne programe razvoja, ki v SOZD usklajujejo glede na potrebe in proizvodne usmeritve in predlagajo delavcem v TOZD v razpravo in porditev.

Dr. Štefan BAUMAN: Programiranje nadaljnega dela je osnova gospodarjenja. Prepričan sem, da ni temeljnih organizacij združenega dela, ki nimajo svojega programa. Programe bi bilo potrebno permanentno usklajevati, ker se zaradi spreminjajočih se potreb ali spremenjenih možnosti tudi dinamika ali vrstni red realizacije programov spreminja. Srednjeročni programi razvoja morajo temeljiti na realnih osnovah in strokovno dobro obdelanih. Nevzdržno bi bilo, če pro-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

gramov ne bi korigirali v skladu z nepredvidenimi novimi okoliščinami.

Stane VIZOVEŠEK: Pri načrtovanju lastne skupne proizvodnje. Pri skupnem enotnem nastopu na tržišču.

Anton BELEC: Strinjam se, da povezovanje sredstev in dela ne more potekati stihijsko. Na seji DS SOZD smo se okvirno dogovorili, kako naj bi se po dejavnostih povežali. Kolikor mi je znano, je narejen program za razvoj živinoreje in mesne predelave, obravnavan in tudi potrjen na seji DS SOZD.

Nujno je, da se tudi po drugih dejavnostih uredijo enaki programi ter da se strogo izvajajo. Ne tako kot sedaj, da dela vsak po svoje. (Velja tudi za 6. vprašanje).

Marija MAGDALENC: Pripravljen je program razvoja živinoreje, ki zajema temeljne organizacije od proizvodnje do predelave in prodaje. Potrebno je izdelati te programe za sadjarstvo, vinogradništvo in še za nekatere druge dejavnosti.

Branko VOLJČ: Programirati razvoj neke dejavnosti v SOZD pomeni začrtati usklajeno proizvodnjo kmetijskih pridelkov in proizvodov ter njihovo predelavo v končne proizvode. Upoštevati tudi možnosti prodaje teh končnih proizvodov na tržišču. Pomeni programirati za celotno proizvodno linijo. Če kateri člen v tej liniji manjka (se ni vključil v naš SOZD) je tak program težko realno postaviti. Ker je edini industrijsko mesno predelovalni obrat v regiji vključen v SOZD, je bil najprej izdelan program razvoja živinoreje in mesne proizvodnje. Z njim je nakazana smer razvoja govedoreje in pitanja goved, razvoja prašičereje in kot zaključek smer razvoja mesno predelovalne industrije. Tako bo mesnopredelovalna industrija lahko absorbirala vse tržne viške govedi in prašičev v naši regiji, pa tudi pobudnik za razvoj živinoreje, za njen obseg in kvaliteto. Za druge proizvode, kot je na primer za predelavo mleka, lahko programiramo samo za ptujsko mlekarstvo, ker vemo, da mariborska mlekarstvo odklanja povezavo s primarno proizvodnjo, temveč se povezuje horizontalno.

Isto kot za mlekarstvo velja za vinogradništvo in kletarstvo. Izven SOZD je mariborski VINAG, ki je največja kletarska organizacija v Mariboru, vezana z dolgoročno pogodbo z Agrokombinatom Maribor.

V sadjarstvu še ni skupnega razvojnega programa. Možnost imamo izdelati program za pripravo svežega namiznega sadja, vključno s hladilnico. Za industrijsko predelavo sadja, predvsem jabolk, je potrebno povezovanje na širšem območju. Podravska regija sama ne zagotavlja vsako leto ekonomskega minimuma surovina za industrijsko predelavo jabolk.

Tudi za take programe kot so proizvodnja ječmenovega slada, industrijska predelava vinskih tropin, proizvodnja sladkorja, proizvodnja izdelkov iz moke in podobno, je potrebno povezovanje na širšem območju, na primer v celi severovzhodni Sloveniji.

Iz skupnega nadaljnjega razvoja ne smemo izpustiti tudi proizvodnje in predelave določenih vrtnin, primernih za naše klimatske razmere, pa tudi ne skupnega razvoja gostinstva in turizma.

Franc FRAJNKOVIČ: Program razvoja živinoreje poznam in se delno že realizira. Nujno pa je razširiti programe na področja pridelave in predelave v sadjarstvu, vinogradništvu, zelenjadarstvu in drugi rastlinski proizvodnji.

Mirko JANŽEKOVIČ: Mislimo, da je predvsem pri tem vprašanju premalo storjenega. Programiranje je eden od glavnih faktorjev učinkovitosti združevanja sredstev in dela.

6. KATERE DEJAVNOSTI V POSAMEZNIH DELOVNIH ORGANIZACIJAH ALI TOZD SO PROGRAMIRANE ZA SKUPNI NADALJNI RAZVOJ IN KAKŠNE USPEHE PRIČAKUJEMO?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Glavni podvarek je na skupnih skladiščih, predelavi in plasmu. Izdelan je celotni program za živinorejo, od proizvodnje do plasmu. Pripravlja se za sadjarstvo, vinogradništvo in zelenjadarstvo. V vseh teh vejah imamo tudi finalizacijo v SOZD. Zaradi tega prav od teh programov tudi največ pričakujemo, saj predstavljajo tudi osnove za dohodkovne celote, ki jih formiramo.

Dr. Štefan BAUMAN: Zgrešeno bi bilo programirati dejavnosti v TOZD ali v delovnih organizacijah, ki niso v skladu z nadaljnjim razvojem in napredkom SOZD, pa tudi obratno. Naše nadaljnje programiranje dejavnosti mora slediti potrebam tržišča, opredeljeno mora biti področja dela med delovnimi organizacijami in TOZD, dohodkovni odnosi pa morajo biti element samoupravnega sporazumevanja.

Stane VIZOVIŠEK: Konkretna izgradnja hladilnice in ostalih nujnih objektov mesne industrije, katere oskrba s potrebno surovino bi bila zajamčena v SOZD in nasprotno proizvajalcem v SOZD zajamčen plasman živinorejske proizvodnje.

Marija MAGDALENC: Uspehi bodo boljši kot danes, ko je proizvajalec odvisen od dobre volje predelovalca in prodajalca. Ko bodo med njimi vzpostavljeni proizvodno dohodkovni odnosi bo večji interes za doseganje skupnih ciljev pri vseh delavcih, ki bodo vključeni v to dohodkovno celoto. Temu primerni bodo tudi rezultati dela.

Niso pa dovolj samo programi. Če bodo nekateri še nadalje kazali tako malo volje za sodelovanje, potem programov ne bomo realizirali. Za realizacijo je potrebno sodelovanje slehernega delavca, ne pa samo ugotavljanje, da nismo nič naredili.

Franc FRAJNKOVIČ: Že prej sem povedal kaj naj bo skupnega, upoštevajoč pri tem tudi vključitev hranilno kreditne službe in pospeševanje proizvodnje na zasedenih površinah, v kooperaciji bolj enotno kot doslej.

Franc TETIČKOVIČ: Uspehi so odvisni od jasno začrtane poti, ki jo morajo zajeti programi. V tem pa se potrebno dogovoriti tudi za sredstva, delitve dela in boljše perspektivo za vsako temeljno organizacijo združenega dela. Ne glede na to ali smo že povezani v podravski regiji in v

SOZD tako, da bi imeli že vse vključeno v SOZD, programi morajo vključevati tudi druge poti povezovanja in delitev dela ter financiranja proizvodnje, predelave in plasmu, pa tudi v delitvi dobrega in slabega.

Mirko JANŽEKOVIČ: V našem TOZD nobene.

7. V SPORAZUMU GOVORIMO O ZDružEVANJU DELA IN SREDSTEV. DOSLEJ SO BILI IZDELANI PROGRAMI ZA SKUPNI NASTOP PRI FINANCIRANJU OBJEKTOV. PRVA SKUPNA INVESTICIJA JE BILA TRŽNICA VELENJE, PRI KATERI SO NEKATERE DELOVNE ORGANIZACIJE V SOZD OSTOPILE OD PRVOTNIH DOGOVOROV. DRUGI TAKŠEN OBJEKT JE HLADILNICA ZA MESO IN IZGRADNJA KLAVNICE S PREDELAVO IN NEKATERIMI DRUGIMI OBJEKTI, KATERE NOSILEC INVESTICIJ SO »KOŠAKI« TOVARNA MESNIH IZDELKOV MARIBOR. ALI GRE V TEM PRIMERU LE ZA SKUPNI NASTOP ALI GRE ZA SOVLAGANJE?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Pri izgradnji hladilnice, klavnice s predelavo gre za skupno vlaganje vseh proizvajalcev živine in predelave na tem območju. V to pa bi morali pritegniti tudi trgovino, saj bo tudi ona imela koristi za boljšo oskrbo potrošnikov v podravski regiji in izven nje.

Dr. Štefan BAUMAN: Upravljamo družbeno lastnino, kar pomeni, da proizvajamo z družbenimi sredstvi za proizvodnjo, smo samoupravno organizirani v asociacijo delovnih organizacij. SOZD se razvija v reprodukcijsko celoto, ki bi naj omogočila in zagotovila tudi dohodkovne odnose med TOZD. Če izhajamo iz te ugotovitve gre za skupen nastop v vsakem primeru, ker je skupen tudi interes vseh delovnih ljudi v okviru SOZD. Drugo je združevanje sredstev za investicijske naložbe, ki jih lahko združujejo le TOZD, ki s kvalitetnimi sredstvi razpolagajo.

Stane VIZOVIŠEK: Bilo bi naj oboje — skupna vlaganja in skupen nastop.

Anton BELEC: Osebno sem za skupni nastop pri financiranju nekaterih objektov. Obsojam tiste OZD, ki so odstopili od prvotnih dogovorov o sofinanciranju teh objektov, vendar svoje pridelke prodajajo v teh objektih.

V dolgoročnem programu razvoja živinoreje in mesne predelave, smo se dogovorili za kakšen nastop gre, sedaj ne bi smeli od tega odgovora odstopiti.

Marija MAGDALENC: Izgradnja klavnice, hladilnice in predelave mora biti v vsakem primeru skupna investicija SOZD. Tudi tisti, ki zaradi lastnih potreb dajejo tej investiciji namesto finančne le moralno podporo, bodo morali, če bomo hoteli ta objekt zgraditi, prispevati svoj delež. Potreba po tem objektu je takšna, da odstopanje ne bi smelo biti, posebno še ne, ker vemo, da jo bomo uspeli zgraditi le s skupnimi močmi.

Marjan BRGLEZ: Tržnica Velenje ni skupna investicija, kot je bilo zamišljeno ob začetku izgradnje. Po enem letu, odkar je izgradnja končana, se že kaže, da je denar dobro naložen, kot je to bilo tudi programirano. Začetne težave, slaba prodaja, druge objektivne težave, ki se kažejo pri vsakem začetku poslovanja nekega obrata, so povzročile odstop nekaterih delovnih organizacij od prvotnih dogovorov. Izkušnje te tržnice naj nam bodo v poduk, da se bomo v bodočih skupnih vlaganjih bolj precizno vnaprej dogovorili o odgovornosti vsakega, ki sodeluje v neki izgradnji.

Šljeno ob začetku izgradnje. Po enem letu, odkar je izgradnja končana, se že kaže, da je denar dobro naložen, kot je to bilo tudi programirano. Začetne težave, slaba prodaja, druge objektivne težave, ki se kažejo pri vsakem začetku poslovanja nekega obrata, so povzročile odstop nekaterih delovnih organizacij od prvotnih dogovorov. Izkušnje te tržnice naj nam bodo v poduk, da se bomo v bodočih skupnih vlaganjih bolj precizno vnaprej dogovorili o odgovornosti vsakega, ki sodeluje v neki izgradnji.

Branko VOLJČ: Če širokosrčno ocenjujem, pomeni tržnica Velenje le skupen nastop, pa še pri tem nekatere temeljne organizacije združenega dela v SOZD zelo oprezno sodelujejo. Praviijo, da iz bojznosti, da bi ne bile dolžne prevzeti tudi morebitne izgube.

Nova hladilnica in klavnica bo najverjetneje rezultat skupnega vlaganja KK Ptuj in TMI Košaki, saj so predstavniki Agrokombinata Maribor odločno izjavili, da ne morejo prispevati ničesar, podobno, čeprav ne tako določno izjavo, so dali tudi predstavniki Agrokombinata Lenart.

Franc FRAJNKOVIČ: V tem primeru gre za skupni nastop pri vlaganjih, vendar so obnašanja nekaterih delovnih organizacij do tega preveč egoistična.

Franc TETIČKOVIČ: Že drugi so omenili, da je izkušnja v Velenju prej negativna kot pozitivna. Čeprav je bil v začetku dogovora za skupno vlaganje, le to ni bilo doseženo, čeprav je bilo veliko časa porabljenega za iskanje vseh mogočih poti za skupno rešitev. Za to je bilo pripravljenih veliko osnutkov pogodb o medsebojnih obveznostih in pravicah, vendar nobeden sprejet.

Pri vlaganju v klavnico, hladilnico in predelavo je nujni ne le skupni nastop, ampak skupno vlaganje vseh sodelujočih v SOZD-u, hkrati pa iskanje tudi drugih partnerjev, tako trgovcev kot tudi predelovalcev drugih vrst mesa, katerim je potreben le manjši del mesa drugih vrst živali.

Mirko JANŽEKOVIČ: Smatramo, da je bila skupna naložba v tržnico Velenje premalo preučena, ker ne služi namenu, ki je bil nakazan v programu, to je širokem plasmanu kmetijskih pridelkov, temveč običajnem trgovskem poslovanju, pri katerem je očiten interes monopola posameznih TOZD oziroma OZD. Tega potem ne moremo smatrati kot skupen nastop.

Kar se tiče izgradnje hladilnice za meso in klavnice s predelavo v Zlatolčju smatramo, da je objekt manj potreben, vendar smo s potekom izgradnje premalo seznanjeni, da bi lahko dali pravilno oceno.

8. DELO V SOZD PKP SE JE ODVIJALO PREK POSLOVODNEGA ORGANIZACIJSKEGA ODBOROV, KAKŠNO OCENO LAHKO DATE ZA TE ORGANE?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Poslovodni organ je pomemben za pripravo in usklajevanje predlogov. Brez sodelovanja delavskega sveta in političnih organizacij je slabo uspešen.

(Nadaljevanje s 4. strani)

Stane VIZOVIŠEK: Poslovodni organ je bil premalo uspešen pri nadaljnjih integracijskih povezovanjih. Nadalje bi moral polagati več pozornosti pri učvrščevanju znotraj SOZD.

Delo odborov je bilo bolj občasno. Postalo naj bi bolj konkretno. Na ta način bi se nastopajoče napake ali pomanjkljivosti sproti odklanjale.

Anton BELEC: Poslovodni organ, kakor tudi odbori, so v letu 1974 dobro delovali. V letošnjem letu pa jih je bolj malo slišati. Mogoče se sestajajo, vendar o tem ne obveščajo samoupraviteljev in družbenopolitičnih organizacij SOZD.

Marija MAGDALENC: Organ je delal v redu, oceno o tem, kakšni so rezultati pa naj dajo drugi.

Marjan BRGLEZ: Delo v SOZD, ki se je odvijalo prek poslovodnega organa in odborov, je zadovoljivo. Smatram pa, da je delo v SOZD samo prek teh organov v bodoče premalo. Potrebno bo urediti vsaj najnujnejše službe, ki bodo razbremenjene dela v delovnih organizacijah lahko načrtovale in izvajale programe, ki smo si jih postavili.

Branko VOLJČ: Če želiš neko stvar dobro voditi, jo moraš najprej temeljito poznati. To velja tako za podjetje kot za posamezne službe v njem. Spoznavanje s tako raznoliko organizacijo kot je naš SOZD, s problemi, ki tarejo posamezna podjetja in njihovimi vzroki za dejanskimi proizvodnimi možnostmi podjetij in stopnjo njihove izkoriščenosti, s kvaliteto vodilnih in vodstvenih kadrov ter njihovimi nagnjenji pa vzame precej časa. Prav tako je potreben določen čas za kontroliranje izvajanja dogovorjenih sklepov, za usmerjanje in pripravljanje ljudi, da bodo dogovorjene sklepe res izvršili, v službah pa tudi za študijsko in tehnično pripravo materiala, o katerem naj odbor razpravlja in sklepa.

SOZD doslej ni formiral svojih služb. Predstavniki odborov so večinoma vodje ustreznih služb v KK Ptuj, v. d. direktorja SOZD pa je glavni direktor KK Ptuj, to je podjetja s 15 TOZD in okrog 2000 zaposlenimi. Vse to so ljudje, ki so polno zaposleni z delom za svoje podjetje, v katerem morajo opravičiti svoje prejete plače.

Zato je delo poslovodnega in drugih odborov temu primerno. Improvizirano, brez ustrezne predhodne strokovne obdelave problematike in čestokrat brez dovolj uporne kontrole izvajanja sprejetih dogovorov in dogovorjenih obveznosti.

Za tako stanje pa niso krivi predsedniki odborov, saj jim v tistem času, ki ga posvetijo delu za SOZD, delo za lastno podjetje stoji in ga je potrebno brez odškodnine opraviti popoldan ali pa ponoči doma. Na drugi strani pa imamo vrsto ljudi s polnimi usti lepih besed o potrebnosti in nujnosti delovanja v SOZD, niso pa pripravljani za delo SOZD prispevati nobenega dinarja.

Franc FRAJNKOVIČ: Kolikor mi je znano so odbori in tudi kolegijski poslovodni organ zelo aktivni, vendar je njihovo delo dostikrat ostalo na papirju.

Franc TETIČKOVIČ: Delo odborov

za posamezna področja v SOZD je bilo v začetku zastavljeno tudi organizacijsko in vsebinsko v redu. Tudi poslovodni organ, ki ga sestavljajo vsi štirje direktorji delovnih organizacij, združenih v SOZD, je dobro zastavil delo. Velja pa prislusniti tudi razlogom, zakaj ni bilo vse realizirano. Namreč realizirano je bilo precej, kar nedvomno izhaja iz celotnega tega razgovora in sestavka, vendar pa delo v bodoče ne bo moglo sloneti le na nekaj ljudeh, temveč bo potrebna rešitev, ki mora biti rezultat dogovora med vsemi dejavniki v SOZD.

Mirko JANŽEKOVIČ: Smatramo, da je poslovni organ odigral pozitivno vlogo.

9. V RAZPRAVO JE BIL POSREDOVAN PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SISTEMIZACIJI DELOVNIH MEST V SOZD. NA KAKŠEN ODMEV JE TA SPORAZUM NALETEL MED DELAVCI IN KAKO SE GA BO DALO REALIZIRATI V PRAKSI?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: V kmetijskem kombinatu Ptuj je sporazum na zborih delavcev sprejet z željo, da se realizira postopoma. V drugih delovnih organizacijah ga niso obravnavali niti posredovali pripomb. Le ti samo kritizirajo, da nimamo formiranih skupnih služb. V praksi pa se bo težko realiziral, ker se sliši mnogo pripomb na račun formiranja novih služb. Delavci želijo, da se maksimalno izkoristijo obstoječe službe.

Dr. Štefan BAUMAN: Predlog samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest je treba uskladiti s pripombami. Nujno je tudi prigrisati registracijo SOZD pristojnemu registrskemu sodišču, takoj po prigrisatvi pa razpisati sistemizirana delovna mesta.

Stane VIZOVIŠEK: Predlog samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest v SOZD ni bil obravnavan na zborih delovnih ljudi, zato ocene še ni mogoče dati.

Anton BELEC: Znano mi je, da v večini OZD tega sporazuma niso obravnavali na zborih delovnih ljudi, zato ni možno dati ocene, kako so ga delavci sprejeli.

Nujno bi bilo vprašati odgovorne v OZD, zakaj se to ni realiziralo.

Marija MAGDALENC: V temeljnih organizacijah združenega dela je bil sprejet akt o sistemizaciji delovnih mest. Tudi sama sem glasovala za sprejem, čeprav menim, da bi lahko že s tem, da bi določili odgovornost posameznih članov odborov in kolegijskega poslovodnega organa, naredili mnogo. Opravljanje posameznih vrst poslov pa bi poverili službam tistih podjetij, ki imajo te službe kadrovske najboljše zasedene. Prepričana sem, da bodo brez sodelovanja vseh, še tako močne službe neuspešne.

Marjan BRGLEZ: Predlog samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest v SOZD je med delavci naletel na ugoden odmev, s prizvoikom, da je potrebno te službe formirati z istočasnim zmanjševanjem delovnih mest v delovnih organizacijah in temeljnih organizacijah. Verjetno bo potrebno nekaj spremeniti v

celoti organizaciji. Proizvodnja se ne bi smela obremenjevati s stroški.

Branko VOLJČ: Sporazum o sistemizaciji delovnih mest v SOZD so delavci ugodno sprejeli. Družbeno politične organizacije postavljajo vprašanje, zakaj ni bil realiziran. Praksa bo sama pokazala, koliko bo možno ta sporazum uresničiti, saj bo potrebno poiskati res dobre kadre. Če se spomnim razmer ob sestavljanju zaključnih računov za leto 1974, ko je bilo potrebno razdeliti neke manjše stroške med delovnimi organizacijami v SOZD, ki so nastali med letom, nisem preveč optimist, da bi lahko skupne službe SOZD realizirali.

Franc FRAJNKOVIČ: Predloženi samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih mest v SOZD v začetku ni povsem naletel na dober odmev. Delavci so ga tolmačili v okviru poznavanja dela SOZD, oziroma kakor jim je to delo bilo posredovano in prikazano. Mnenja sem, da smo o tem delu premalo seznanjeni, prav tako s težavami s katerimi se srečujejo naši ljudje.

Franc TETIČKOVIČ: Samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih mest, ki je bil po sklepu delavskega sveta SOZD KPK v javni razpravi in sprejem v vseh temeljnih organizacijah združenega dela v SOZD ni nastal slučajno ali v dobri ali slabi volji posameznika. Veliko razprav je bilo okrog tega. Dejstvo pa je, da ta sporazum sloni na določilih sporazuma o združevanju dela in sredstev delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo združenega dela. Pomeni, da smo bili dolžni pripraviti akt in konkretizirati ta določila sporazuma. Sprva so bili razgovori tako v poslovodnem organu kot odboru za splošne zadeve, da uredimo to vprašanje tako, da prevzamejo del dodatnih obveznosti obstoječe službe v posameznih delovnih organizacijah, in sicer po poslovnih funkcijah tiste, za katere ima delovna organizacija najustreznejšo kadrovske in materialno zasedbo. V tem primeru bi na »vrhu« SOZD ne bilo potrebno nobenih posebnih služb, razen nekaj ljudi, ki bi bili usklajevalci vseh funkcij med delovnimi organizacijami in službami v teh delovnih organizacijah, ki bi pa delovale za vse temeljne organizacije združenega dela v okviru SOZD. Ta rešitev je najbrž najbolj racionalna in daje tudi neko gotovost za uspešno in učinkovito delovanje. Pa tudi glede stroškov za to delovanje bi bila ta rešitev sprejemljivejša. Vendar taka rešitev ni bila sprejemljiva, čeprav nikdar ni bila z nobene strani argumentirana s tehtnimi argumenti, da bi jo lahko povsem ovrgli.

Naslednja rešitev, ki bi bila v skladu z določili samoupravnega sporazuma, pa je oblikovanje služb po vseh poslovnih funkcijah, za katere je dogovorjeno tako v sporazumu. In tak predlog je tudi v okviru sporazuma o sistemizaciji delovnih mest, ki je šel v razpravo. Toda samoupravni sporazum, kljub temu, da je že skoraj preteklo šest mesecev, da je bil posredovan v razpravo in sprejem, pa ga razen temeljnih organizacij združenega dela v Kmetijskem kombinatu nihče ni razpravjal niti sprejel, čeprav je bilo že na to tudi več opozoril na poslovodnem organu in družbenopolitičnih organizacijah.

Za nas je pomembno, da se zadeve uredijo na način, ki bo najbolj ustrezen, učinkovit, samoupraven, dogovorjen in bo tudi dajal možnosti sankcioniranja sprejetih odločitev z odgovornostjo posameznih, za to zadolženih delavcev, ne glede na to, za katero mizo bo sedel, ali v Ptuj, Mariboru ali Lenartu. Namreč enostranske obremenitve kadrov, kot so sedaj, moramo v bodoče preprečevati za ceno najvišje moralne in politične odgovornosti pa zadolžiti že sedaj za to odgovorne ljudi po delovnih organizacijah, od direktorjev pa navzdol. Za skupno stvar so bila vedno žrtvovanja, zato tudi tu brez njih ne more biti; zato mora biti marsikatera ura posvečena delu SOZD še tistih ljudi, ki se danes zelo fleksibilno izmikajo.

Mirko JANŽEKOVIČ: Mi smo o sistemizaciji delovnih mest SOZD razpravljali na naših organih upravljanja in dali tudi svoj predlog. Predlagali smo, da se mora v prvi vrsti razpisati mesto glavnega direktorja SOZD s pogojem, da mora predložiti razvojni program SOZD. Razpiše se naj delovno mesto vodja razvojne službe in delovno mesto pravnik, ki naj bo ob enem sekretar samoupravnih organov SOZD.

10. ZAVEDAMO SE, DA DOSEDANJA POVEZAVA MED ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA V OKVIRU SOZD KPK NI POVSEM ZAJELA VSEH ORGANIZACIJ, KI BI PO USTAVNIH PRINCIPIH ZDružEVANJA DELA IN SREDSTEV ZAGOTAVLJALE POVEZANOST OD PROIZVODNJE, PREDELAVE IN TRGOVINE. KAKŠEN JE PROGRAM GLEDE NADALJNEGA POVEZOVANJA IN OBLIKOVANJA AGROŽIVILSKEGA KOMPLEKSA?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Na organih SOZD-a je bilo dogovorjeno, da bo za nadaljnje povezave skrbela delovna organizacija v svoji občini. V občini Ptuj je bilo veliko napravljeno na tem področju. V občini Lenart, skrajni možnosti za nove povezave, potrebno je utrditi sedanjo. Na področju AK Maribor in »Košakov« TMI Maribor je napravljeno zelo malo.

»Košaki« tovarna mesnih izdelkov je uspela povezati trgovsko podjetje Meso. Vse druge nujne povezave se niso premaknile niti za korak. Po ustaljeni navadi iščejo podjetja iz Maribora horizontalne povezave izven podravske regije in se ne menijo za kmetijske proizvajalce v podravske regiji.

Dr. Štefan BAUMAN: Na območju mariborske občine je agroživilska dejavnost močno razdrobljena. Za povezovanje je ponovno čutilo določeno aktivnost, ki je v preteklosti večkrat pustila tudi zaradi formalnih in subjektivnih zadržkov.

Stane VIZOVIŠEK: Nujna je povezava SOZD z nekaterimi drugimi proizvajalci in predelavo ter trgovino.

Anton BELEC: Delno smo že združili osnovna proizvodnja in del predelave. Nismo pa združeni s trgovino, zato je nujno, da se naš SOZD nekako poveže s SOZD trgovine na tem območju.

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

Marija MAGDALENC: Povezovanje s kmetijskimi drugimi in trgovino v regiji in izven regije.

Branko VOLJČ: Žal mi je, da moram kot predsednik odbora za razvoj SOZD povedati, da ne vem, kakšen je program glede nadaljnega povezovanja in oblikovanja agroživilskega kompleksa v podravski regiji. Med kmetijskimi proizvajalci, živilsko industrijo in trgovino je bilo in je še precej »otipavanja«. Mogoče tak program obstoja pri regijskem vodstvu družbeno političnih organizacij, ki bi bilo poklicano in ki usklajuje včasih močno nasprotujoče si interese posameznih organizacij agroživilskega kompleksa v regiji. Toda po zadnjih izkušnjah — odtrganje mariborske mlekarne od proizvajalcev mleka v regiji in njena priključitev s SOZD Pomurka, nadalje povezovanje KZ Slovenska Bistrica s mariborskim trgovskim SOZD TIMA, sodim, da ga tudi tu ni.

Franc FRANJKOVIČ: Najprej bi morali končati že začete integracije, odnosno prvo fazo združevanja v regiji, nato pa iskati partnerje naprej. Povezave mora biti izpeljana do predelave in potrošnika.

Franc TETIČKOVIČ: Vsi se zavedamo pomembnosti in odgovornosti glede povezovanj. Tudi za kmetijski kombinat niso nič novega, saj je v svojem petnajstletnem obstoju, katerega bo v naslednjem letu praznoval, »šel« skozi sedemnajst (17) integracij. V teh integracijah je imel vedno načrtno jasno in logično ekonomsko in samoupravno pot — povezati kmetijsko proizvodnjo, tako družbeno kot zasebno s tistimi, ki lahko te proizvode obogatijo s svojim nadaljnjim delom, bodisi s predelovanjem, dodatno nego ali vzgojo, dozorevanjem in tako dalje. Na ta način je povezoval delavce, ki so vedno ne le opozarjali na tako pot, pač pa so jo tudi izpeljali s svojimi odločitvami. Tudi samoupravno so se organizirali vedno tako, da so sadove svojega dela, to je dohodek namenjali za dograditev lastnih kapacitet ali pa so ga združevali za skupne objekte, ki danes služijo vsem temeljnim organizacijam in ki jih povezujejo v predelavi.

V SOZD nimamo vsega. Dosežemo to lahko sicer na dva načina, ob katerih se na lahko postavi vprašanje družbene opravičenosti vsaj za eno.

Ena izmed rešitev, ki jo določa ustava in sedanja prizadevanja za oblikovanje dohodkovnih celot in njihovo medsebojno odvisnost v dobrem in slabem, ta uresničitev je v nadaljnjem povezovanju bodisi SOZD s SOZD ali pa povezovanje delovnih organizacij v obstoječi SOZD.

Druga rešitev je v dograjevanju predelave in trgovine. To pa je neuresničljivo! Zato je toliko bolj potrebno se dogovarjati na vseh ravneh za dejansko realen koncept nadaljnega združevanja, pa tudi tistih delovnih organizacij, ki se sedaj hočejo povezovati izven tega kompleksa. Seveda toliko časa za njih ni interesanten, dokler ga lahko obidejo, ker je neorganiziran morda v nekaterih dejavnostih, kolikor bolj bo organiziran, toliko bolj bo tudi nujna povezanost. Povezovanje pa se najbrž ne zaklju-

čuje v podravski regiji, temveč mora seči v širši slovenski prostor. Zgledujemo se po drugih, če sami ne znamo izkoristiti svojih idej! Ob tem pa je nujno reči še nekaj, potrebujemo pomoč vseh družbeno političnih dejavnikov pri tem. Ne se angažirati samo takrat, kadar gre za parcialne interese, temveč se angažirati tudi takrat, kadar gre za širše družbene interese v celi podravski regiji.

Mirko JANŽEKOVIČ: Za mariborsko območje lahko ugotavljamo, da se integracija na področju agroživilstva izredno počasi razvija. Že sama primarna proizvodnja ni organizirana, da o ostalem sploh ne govorimo.

11. DELO SOZD POTEKA PREK ODBOROV, KAKŠNA JE AKTIVNOST LE TEH IN KAKŠNE SO IZKUŠNJE V TEM OBDOBJU?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Delo prek odborov je zelo pomembno in dobro. Na žalost pa se posamezni imenovani člani sej ne udeležujejo. S tem pa odbori izgubijo na svojem namenu in učinkovitosti. Mnenja sem, da bodo delavci te člane morali poklicati na odgovornost za neizvrševanje zaupanih dolžnosti.

Stane VIZOVIŠEK: Delo odborov je bilo primerno načrtovano. Odbori so pri svojem delu pridobili določene izkušnje, saj so se srečavali z različnimi težavami.

Praksa pa je pokazala, da je potrebno še več sodelovanja in dogovarjanja, kakor tudi skupnega odločanja.

Anton BELEC: Na to vprašanje sem odgovoril v 8. točki.

Marija MAGDALENC: Preko odborov bi delo potekalo v redu, če bi realizirali vse, za kar smo se na sejah dogovorili.

Če upoštevamo, da člani odborov nismo izvršili tistega v praksi, za kar smo se obvezali in če ob tem upoštevamo, da smo člani odborov vodje služb v posameznih podjetjih, potem nekateri upravičeno dvomimo, da bodo naloge boljše izvršene takrat, ko nam jih bo dajalo nekaj delavcev, ki bodo zaposleni v skupnih službah SOZD. Kot član finančnega odbora sem ugotovila še to, da so nekateri delavci SOZD zelo občutljivi za vsako, še tako dobronamerno in objektivno kritiko verjetno zato, ker menijo, da je njihovo poslovanje stvar le njihovega kolektiva, ne pa vseh delavcev v SOZD in nazadnje tudi širše družbene skupnosti. Izgleda, da pozabljajo, da je dohodek družbena kategorija. Zaradi tega sem prenehala sklicati seje odbora, dokler se ne da ocena sedanjega dela. Kot predsednik odbora pa kljub temu sodelujem pri reševanju problemov v združenih podjetjih, če člani odbora, zaposleni v teh podjetjih to smatrajo za potrebno.

Franc FRANJKOVIČ: Pripominjam, da je potrebno večje sodelovanje na področju posameznih proizvodnih panog. Dejstvo pa je tudi, da bodo morale nekatere delovne organizacije imeti več čuta za sodelovanje in se otresti individualizma in manj misliti

na direktne koristi. Bolj bi se moralo čutili delo posameznih služb, kot so razvojni sektorji, komerciala. Vsekakor bo to uspelo le z organizacijo nekaterih stalnih služb SOZD in sicer v takem obsegu, da bodo zmogle delo za vse delovne organizacije, kar zadeva koordinacijo.

Mirko JANŽEKOVIČ: Predvsem poznamo delo komercialnega odbora in lahko rečemo, da je bil aktiven in je pripomogel h koordinaciji dela te službe v SOZD. Odbor za kooperacijo sploh ni zaživel, ker se problematika tega odbora tesno veže s komercialnim odborom in je isto tudi reševal. Delo drugih odborov nam ni znano.

12. KAKO OCENJUJETE VLOGO ČASOPISA »NAŠA POT« PRI INFORMIRANJU DELAVCEV IN PRI OBLIKOVANJU SKUPNE ZAVESTI MEDSEBOJNE POVEZANOSTI IN SOLIDARNOSTI V OKVIRU SOZD?

Odgovor:

Dr. Cvetko DOPLIHAR: Časopis »Naša pot« je odigral zelo pomembno vlogo pri informiranju delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in kmetov pri obratih za kooperacijo v SOZD.

Časopis prikazuje problematiko v SOZD, opisuje rešitve v posameznih delovnih organizacijah in TOZD ter s tem daje obilo materiala in usmeritev ter množično rešitev. Vse to služi delavcem za lažje odločanje pri vsakodnevem delu v samoupravnih organih na vseh ravneh. Obenem pa so informirani o rezultatih svojega skupnega dela.

Vsi dopisniki in uredniški odbor služijo vse priznanje, saj je časopis zelo dobro urejen, sestavki aktualni, dovolj kritični, pa tudi usmerjeni v medsebojno solidarnost v SOZD.

Iz časopisov se jasno vidi cilj medsebojne povezanosti in skupne nadaljnje poti in jasno izražena želja, da se nepravilnosti, ki nas v tem ovirajo, odstranijo.

Dr. Štefan BAUMAN: »Naša pot« je časopis, ki je bil pri delavcih Agrokombinata Maribor že pred združitvijo dober vir informacij in zaradi tega željno pričakovan. V SOZD je dobil novo, mnogo širšo razsežnost zlasti na področju informacij. Prav ta razsežnost mu nalaga mnogo večjo odgovornost za točnost informacij in objektivnost pri poročanju.

Stane VIZOVIŠEK: Časopis »Naša pot« ima veliko vlogo in zaslug pri povezovanju in učvrščevanju znotraj SOZD. Prav gotovo je v tej smeri opravljeno veliko delo.

Ne pozabimo, da sledijo člankom v časopisu tudi izven našega SOZD, morda še z večjim zanimanjem. Ravno zaradi tega naj bo tudi v bodoče časopis »Naša pot« ogledalo naše moči, dobre organiziranosti in enotnosti.

Anton BELEC: Vlogo časopisa »Naša pot« pri informiranju delavcev, pri oblikovanju zavesti, medsebojne povezanosti in solidarnosti v okviru SOZD ocenjujem pozitivno.

Če bi se odvijalo delo na vseh področjih tako, kot se odvija na tem pod-

ročju, bi bilo delo SOZD več kot zadovoljivo.

Marija MAGDALENC: Vloga časopisa »Naša pot« pri informiranju delavcev prav gotovo ni majhna. V časopisu lahko vsakdo najde, kar ga zanima glede poslovanja SOZD, ker je dovolj informacij o tem. Prek časopisa se je večina delavcev seznanila s težavami in uspehi, s katerimi se srečujejo delavci v posameznih podjetjih, združenih v SOZD.

Marjan BRGLEZ: Vloga časopisa »Naša pot« je na področju informiranja velika. Včasih se dobi številka, katere nekateri ne prečitajo, mogoče jo le bežno pogledajo. Članki bi morali biti krajši in včasih lažji.

Branko VOLJČ: Smatram, da časopis »Naša pot« zelo dobro opravlja vlogo informatorja delovnih kolektivov in tvorca zavesti o medsebojni povezanosti in odvisnosti v SOZD. Je dovolj pester in zanimiv, da ga ljudje radi berejo.

Franc FANJKOVIČ: »Naša pot« je dober časopis, ker nam posreduje dosti informacij. Ena pa je, da so te informacije včasih prestare, tako da nismo pravočasno seznanjeni z najmanjšimi in najnovejšimi dogodki. Drugače pa nas časopis seznanja in predstavlja posamezne uspehe in tudi težave delovnih organizacij, združenih v SOZD.

Mirko JANŽEKOVIČ: Smatramo, da je časopis »Naša pot« odigral pozitivno vlogo pri informiranju delavcev in kooperantov za časa svojega obstoja.

**Vprašanja pripravil in uredil
odgovore za objavo
FRANC TETIČKOVIČ**

POPRAVKI V STEV. 10/75 »NAŠE POTI«

Stran 2 — V sestavku »Agrokombi-TOZD Sadjarstvo Selce o. sol. o. nat Lenart ORGANIZIRANJE NOVIH TOZD« pod tč. 2 v 4. odstavku »2. Selce 81«, zato pa odpade prva od napačno 2 krat ponovljenih točk 3.

Na strani 5 mora biti v sestavku »HLADILNICA POLNA JABOLK IN HRUSK« v 14. vrsti pravilno... vagonov, temveč le 40 vagonov, zaradi...

Na str. 11 mora biti v naslovu »STROJNA POSTAJA AGROKOMBINATA MARIBOR«, ne pa Strojna postaja agro...

Na str. 12 spada na konec sestavka »O sistemizaciji delovnih mest v TOZD Kmetijskega kombinata Ptuj (1)« pristavek Nadaljevanje prihodnjic in v zadnjo vrstico ime avtorja Franc Golob.

Na strani 13- mora biti v sestavku Milana Starkla pod naslovom »Ogled svetovnega tekmovanja v Torontu« v 2. uvodnem odstavku »Na to ekskurzijo je s Francem Franjkovičem povabilo podjetje »Agroprogress«, ki je generalni zastopnik firme »Steyer« za Jugoslavijo in ki je organiziralo ogled svetovnega tekmovanja v oranju«. Pomotoma je nastalo »povabil zastopnik firme »Steyer« za Jugoslavijo in«.

Na str. 14 spada na konec sestavka »tisti s strokovne ekskurzije po Poljski« avtorjevo ime v zadnjo vrstico Boris Rožman.

Čenjenim bralcem se zaradi tega opravičujemo.

Uredništvo

Poročilo o poslovanju TOZD, združenih v Kmetijski kombinat Ptuj

V prvem polletju smo ugotavljali, da v Sloveniji in v Kmetijskem kombinatu Ptuj ne poteka razvoj v skladu z določili resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1975. Enako ugotavljamo po devetih mesecih poslovanja. Leto 1975 bi moralo biti leto vsestranskega varčevanja in racionalnega obnašanja na vseh področjih in na vseh ravneh, predvsem v smeri zmanjševanja stroškov poslovanja. Vsi nosilci družbene in gospodarske aktivnosti so morali sprejeti v začetku leta programe varčevanja in ukrepe za njihovo izvajanje.

Programi, ki smo jih sprejeli morajo zagotoviti racionalnejšo porabo surovin in reprodukcijskega materiala ter večje izkoriščanje zmogljivosti, izboljšanje organizacije dela in povečanje produktivnosti dela ob učinkovitejši izrabi delovnega časa in večji delovni disciplini. Več in kvalitetnejše moramo proizvajati in več izvažati.

Programe smo sprejeli v vseh TOZD. Čeprav jih izvajamo, ugotavljamo, da nismo realizirali določil resolucije, ki nas obvezuje, da v Sloveniji povečamo v letu 1975 bruto dohodek za 31 %, bruto OD za 28 %, akumulacijo pa za 36 %. Po podatkih za prvo polletje smo v republiki povečali bruto dohodek za 29 %, bruto OD za 33 %, akumulacijo pa le za 21 %. Podatkov za devet mesecev še nimamo, kljub temu pa ugotavljamo, da se stanje ni bistveno spremenilo.

Kje so razlogi? Za to je nekaj subjektivnih, še več pa objektivnih razlogov. Po informacijah zavoda SRS za statistiko so bile cene na drobno v septembru poprečno za 0,4 % višje kot v avgustu.

Vsak dan višje cene osnovnega reprodukcijskega materiala, višje pogodbene in zakonske obveznosti, prispevki SIS predvsem s področja negospodarstva, so razlog, da ob enakih, v nekaterih primerih celo nižjih ali minimalno višjih cenah končnih proizvodov, dosegamo slabše rezultate kot smo planirali.

TOZD Kmetijskega kombinata Ptuj so poprečno povečale realizacijo v prvih devetih mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani za 25 %, stroške v fakturirani realizaciji za 27 %, dosegle pa so le 78 % lanskega rezultata. Z izgubo sta končali poslovanje TOZD Kmetijstvo in TOZD Farma prašičev. Večji rezultat kot v enakem obdobju lani so dosegle TOZD: za 4 % Mizarstvo, za 29 % Gradbeni remont, za 209 % Kletarstvo, za 58 % Kooperacija, za 6 % Merkur Beograd, za 94 % Haloški biser, za 277 % Petovia in za 13 % Gostinstvo Breg.

Manjše rezultate kot lani so dosegle naslednje TOZD: Gozdarstvo za 88 % manj, Mlekarna za 17 % Tehnoservis za 22 % manj, Tovarna močnih krmil za 47 % manj in Trgovina za 64 % manj.

Razlogov za takšno stanje je več. Zaradi slabih vremenskih razmer so

bili nizki hektarski pridelki posameznih vrst kmetijskih proizvodov. Precej škode je povzročila spomladi slana, kasneje pa toča, obilno deževje in neurja. Proizvodni stroški so zaradi dražjih gnojil in zaščitnih sredstev, ki smo jih morali uporabiti v večjih količinah kot sicer zaradi vremenskih neprilic in zaradi drugih izdatkov, višji od lanskih za približno 30 %. Da je tako je razvidno iz rezultatov po DE. Tiste DE, ki so bile manj prizadete zaradi vremenskih neprilic ali pa se ukvarjajo z proizvodnjo rentabilnejših poljedelskih kultur, imajo dobre rezultate. Najrentabilnejša poljedelska kultura je še vedno proizvodnja rženih rožičkov. S to proizvodnjo se ukvarjata DE Starše, Pragersko in Turnišče.

DE Sobetinc in Dornava bosta izgubo pokrili, ko bo knjižena prodaja hmelja.

V periodičnem obračunu TOZD Kmetijstvo niso zajete odškodnine, ki jih bo priznala zavarovalnica za škodo, ki so jo povzročila neurja in toča. Zavarovalnica ni uspela do 30. septembra 1975 zaključiti vseh škodnih primerov, zato nismo izvršili ustreznih knjiženj. V obračunu TOZD manjka tudi realizacija sadjarstva, koruze in vinogradništva.

Obseg pitanja goveje živine v kooperacijski proizvodnji smo bili prisiljeni zmanjšati, ker nam cena, ki nam jo ponujajo kupci živine ne krije proizvodnih stroškov.

Kljub temu, da smo letos pričeli z proizvodnjo na nekaj novih površinah, zaradi razlogov, ki so naštetih, bomo v TOZD Kmetijstvo končali poslovno leto s slabšimi proizvodnimi rezultati kot lani, vendar v TOZD zatrujejo, da izgube konec leta ne bo. Zaradi znanih težav na trgu ima TOZD Farma prašičev še vedno zgubo, ki pa je iz meseca v mesec manjša. Delavci te TOZD so se obvezali, da bodo storili vse, da zaključijo poslovno leto z pozitivnim finančnim rezultatom.

Dohodek v kmetijstvu ima še vedno tendenco padanja, slabša kot lani pa je tudi rentabilnost vloženih sredstev.

Zaskrbljujoče je dejstvo, da ima letos najslabše rezultate primarna kmetijska proizvodnja.

Z enakimi težavami kot TOZD Kmetijstvo in Farma prašičev se ubadajo tudi delavci obrata Kooperacija. Obrat je sicer končal poslovanje s pozitivnim finančnim rezultatom, vendar ima osnovna proizvodnja zgubo, dohodek prinašajo druge stranske dejavnosti, ki pa so za kmetijsko proizvodnjo manj pomembne. Problematične so tudi marže pri reprodukcijskem materialu. Zelo zaskrbljujoče je podatek, da se v kmetijstvu iz leta v leto znižuje ostanek dohodka in s tem znižuje reprodukcijska sposobnost našega kmetijstva. Če ob tem upoštevamo še to, da se tudi kmetijstvo ubada s nelikvidnostjo in da je zaradi pospešene investicijske dejavnosti močno padla investicijska sposobnost kmetijstva,

potem se lahko upravičeno sprašujemo, kako bomo realizirali naloge, ki so pred nami?

Še naprej mora biti kmetijstvo prioriteta panoga. S pogodbenimi težavami se ukvarjajo tudi druge TOZD v kmetijskem kombinatu Ptuj. Glavni problem pri vseh je nesklajenost cen osnovnega reprodukcijskega materiala s cenami končnega proizvoda.

Uvozne restrikcije nam povzročajo precejšnje težave v proizvodnji. Manjka nam reprodukcijski material in rezervni deli za stroje.

Pojavljajo se prvi izpadi v proizvodnji. Nov predpis o zagotovitvi plačil za investicije je zmanjšal prodajo v TOZD, ki proizvajajo proizvode, ki predstavljajo za kupce osnovna sredstva.

TOZD Tehnoservis je plasiral na tržišče dva nova proizvoda, novo vrsto kopirnega aparata in peč za savno, ki smo jo doslej uvažali iz Švedske. Čeprav smo edini proizvajalec kopirnih aparatov v Jugoslaviji nismo uspeli izposlovati preko Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino prepovedi uvoza kopirnih aparatov, ravno tako pa ne pri poslovni banki kredit za kreditiranje prodaje teh aparatov.

TOZD Petovia in TOZD gostinstvo Haloški biser sta v primerjavi z enakim obdobjem lani, kljub težavam, uspeli znatno izboljšati rezultate.

Osebnih dohodkov smo v kmetijskem kombinatu Ptuj povečali poprečno za 37 % in to predvsem na račun povečanega števila zaposlenih in odločitve, da dvignemo vrednost točke na 4 din že v začetku leta in ne šele v drugem polletju kot je to bila praksa prejšnja leta. Za osebne dohodke smo izplačali 19.168.000 din več sredstev kot v istem obdobju lani, kar ima za posledico zmanjšanje likvidnih sredstev v obtoku.

Kmetijstvo je po poprečnih osebnih dohodkih na zadnjem mestu v republiki. Podobna so razmerja med osebnimi dohodki v gospodarstvu in osebnimi dohodki v negospodarstvu v naši občini. Podatke o tem nam bo v kratkem posredovala SDK.

Posledice tega je, da se delavci iz gospodarstva zaposlujejo v negospodarstvu, kjer dobijo za enako delo boljše plačilo. Zaradi tega nam v gospodarstvu kader manjka in ne vemo, kako bomo zmogli naloge, ki so pred nami, če se bo z dosedanjo prakso nadaljevalo. Delavci Kmetijskega kombinata smo že večkrat postavili zahtevo, da morajo biti OD delavcev zaposlenih v negospodarstvu sklajeni z OD delavcev iz gospodarstva.

Ni nam jasno, zakaj takšne razlike pri osebnih dohodkih? Je delo teh delavcev res toliko več vredno ali pa smo mi tako nizko produktivni?

Porabljeni material smo povečali v poprečju za 25 %, proizvodne storitve drugih za 19 % in izdatke za reklamo in propagando za 36 %.

V TOZD, kjer so izdatki za reklamo in propagando močno narasli, naj delavske kontrole TOZD preverijo upravičenost teh izdatkov.

Znižanje teh stroškov je namreč ena od obvez našega stabilizacijskega programa. Enako velja za izdatke za dnevnic in terenski dodatek.

Dnevnice v državi smo povečali poprečno za 60 %, terenski dodatek pa za 105 %, zaposlenost pa za 5 %.

Interesantni so podatki o višini prispevka, ki ga plačamo na bruto osebni dohodek za financiranje skupne porabe.

Letos smo prispevali za financiranje SIS s področja negospodarstva za 64 % več sredstev, kot v enakem obdobju lani ali v dinarjih za približno 1.000.000 din več.

Vse TOZD razen TOZD Merkur iz Beograda obračunavajo razen amortizacije po predpisanih stopnjah še amortizacijo nad predpisanimi stopnjami.

Tako smo obračunali v devetih mesecih za din 5.487.294 več amortizacije kot bi jo, če bi jo obračunavali samo po predpisanih stopnjah. Za ta znesek je manjši ostanek dohodka, znesek pa predstavlja posredno naložbo v poslovni fond in vpliva na povečanje investicijske sposobnosti TOZD.

Zelo zaskrbljujoče je podatek o višini izplačanih nadomestil za bolezenski dopust. Za boleznine do 30 dni smo lani v tem času izplačali 671.835 din, letos pa 932.843 din ali za 39 % več. Podatkov o tem, koliko je zaradi izostankov iz dela manjši dohodek nimamo.

Na vsak način pa bomo morali na tem področju izdelati ustrezne analize, z zdravstveno službo pa se dogovoriti, da bo zdravniške preglede za delavce kombinata opravljal le en zdravnik.

Prispevek za financiranje dela delovne skupnosti je realiziran v višini 72 % ali za 3 % manj kot je planiran.

Zaloga smo poprečno povečali za 22 %, kar je manj kot znaša faktor inflacije. Ne glede nato pa bomo morali konec leta pokriti poprečno vrednost vseh zalog s kvalitetnimi sredstvi, da bomo investicijsko sposobni.

Obveznosti do dobaviteljev in kupcev so v poprečju višje za 58 %, terjatve do kupcev in dobaviteljev pa le za 8 %.

Odpis terjatev s prekoračenim zakonskim rokom smo povečali v primerjavi z lani za 172 % ali din 1.595.373 lani na din 4.339.556 letos. Za din 4.339.556 je manjši dohodek kot bi bil, če bi prodajali blago kupcem, ki bi poravnali dolgove v zakonskih rokih.

V Kmetijskem kombinatu Ptuj bomo morali v zadnjih treh mesecih letošnjega leta storiti vse, da bomo dosegli vsaj približno takšne rezultate, kot smo jih predvidli s planom.

Pri delitvi ostanka dohodka bomo morali dati prednost naložbam v poslovni fond, ker bomo lahko le tako realizirali plane investicijskih vlaganj v letu 1976. Marija Magdalenc

Primerjava poslovnih rezultatov Agrokominata Maribor z enakim obdobjem lani

Agrokombinat Maribor kot celota je zaključil v letu 1975 poslovanje do 30. septembra 1975 z ugodnejšim poslovnim rezultatom od lanskega.

TOZD Kmetijstvo izkazuje minimalno izgubo, TOZD Goz-

darstvo in TOZD KZ Maribor pa sta dosegli boljše rezultate. TOZD Gozdarstvo je izboljšalo poslovanje za nekaj več kot 14.000 din, KZ Maribor pa za več kakor 60.000 din.

Finančni rezultati po TOZD:

TOZD	1974	1975	Razlika
TOZD Kmetijstvo	+ 90.277	- 31.322	- 121.599
TOZD Gozdarstvo	+ 614.786	+ 758.488	+ 143.702
TOZD KZ Maribor	- 534.020	+ 94.722	+ 628.742
AK SKUPAJ:	+ 171.043	+ 821.888	+ 650.845

V TOZD Kmetijstvu so bile s periodičnim obračunom zajete vse nekmetijske dejavnosti, od kmetijskih pa le proizvodnja mleka ter poljedelska proizvodnja — pšenica v celoti, med tem ko ni zajeta realizacija vinogradništva, koruze in delno sadjarstva. Obračun je zajel stroške in dohodke ribogojnice Muta do 30. septembra 1975. Najvišja izguba se je pojavila v živinorejski

proizvodnji in ribogojnici Muta. Nekmetijske dejavnosti so razen Mešalnice in silosov poslovale pozitivno.

Na ugodnejše rezultate TOZD KZ Maribor je vplivala nekoliko višja realizirana razlika v ceni, ki je znašala lani poprečno 5,6%, letos pa 7,5%.

TOZD Gozdarstvo bo verjetno tudi ob koncu leta izkazovala najugodnejše poslovne rezultate.

Celotni dohodek po TOZD		000 din	
TOZD	1974	1975	Indeks
TOZD Kmetijstvo	76.152	95.290	125
TOZD Gozdarstvo	3.666	4.730	129
TOZD KZ Maribor	39.859	45.246	114
AK SKUPAJ:	119.677	145.266	121

Približno v enakem razmerju kot celotni dohodek je zvišan tudi dohodek posameznih

TOZD in sicer v Kmetijstvu za 29 %, v Gozdarstvu za 25 % v KZ Maribor za 59 %.

Dohodek po TOZD		000 din	
TOZD	1974	1975	Indeks
TOZD Kmetijstvo	24.857	32.115	129
TOZD Gozdarstvo	2.302	2.866	125
TOZD KZ Maribor	2.349	3.736	159
AK SKUPAJ:	29.508	38.757	131

Število zaposlenih se ni bistveno spremenilo, poprečni osebni dohodki pa so za 24 % višji od lanskih. Izračun je podan na osnovi poprečnega stanja zaposlenih, ker podatki na osnovi vkalkuliranih ur

ne bi bili primerljivi. Obračun za TOZD Kmetijstvo namreč zajema tudi osebne dohodke priložnostnih delavcev, ki pa v večini primerov niso dosegli polnih ur.

Poprečni osebni dohodek po TOZD

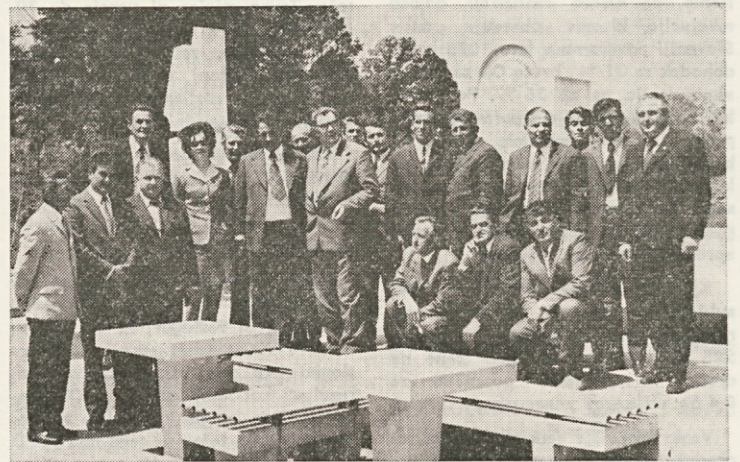
TOZD	1974	1975	Indeks
TOZD Kmetijstvo	2.202	2.793	120
TOZD Gozdarstvo	2.624	3.136	120
TOZD KZ Maribor	2.291	2.592	113
	2.239	2.780	124

Razmerje med terjatvami in obveznostmi je pri vseh TOZD neugodno, saj nam kupci dolgujejo več kakor mi dobaviteljem.

TOZD	Terjatve (kupci)	Obveznosti (dobavitelji)	Razmerje
TOZD Kmetijstvo	12.811.842	7.597.057	1 : 0,59
TOZD Gozdarstvo	907.187	89.406	1 : 0,10
TOZD KZ Maribor	3.759.287	5.638.691	1 : 1,50
SKUPAJ:	17.478.316	13.325.154	1 : 0,76

Pri TOZD KZ Maribor niso upoštewane terjatve iz kooperacijskih razmerij.
Franc Sapač

Koristno sodelovanje pobratenih občin Lenart - Knić Brus

Delegacija iz Lenarta na obisku v Kniću

Občina Lenart je pobratena z občinama Knić in Brus v Srbiji. Delovne organizacije iz pobratenih občin medsebojno sodelujejo, predvsem na področju kulture, strokovnih posvetov in pri izmenjavi mišljenj in strokovnih dosežkov ter pri pomoči ob elementarnih nezgodah.

V letošnjem letu so poplave prizadele občino Knić. Delovni ljudje v Agrokombinatu Lenart so se odločili, da prispevajo enkratno pomoč iz osebnih dohodkov, v višini 3.000 din na zaposlenega, za odpravo posledic, ki so jih povzročile poplave. Enako so se odločile tudi druge delovne organizacije v Lenartu.

Delegat dobro služi namenu

V Agrokombinatu Maribor dela med drugimi tudi 11 delegatov iz temeljne delegacije SO Maribor. Tudi njim je namenjeno posebno informativno glasilo »Delegat«, ki vsebuje informativni material za tekoče seje zborov. Dobijo ga vsi že pred sejami, kar je boljše v primerjavi s prejšnjimi slabšimi možnostmi, da bi bili o vsebini dnevnega reda sej dovolj informirani. Vsebina glasila pride potom »Delegata« v širšo javnost skupaj z »Večero«, čigar priloga je »Delegat«. Ta

oblika informiranja se dobro obnese in bo nedvomno ostala tudi v 1976. letu in pozneje.

S pravočasnim in zadostnim informiranjem delegatov je po oceni Cilke Rak, predsednice konference delegacij zbora združenega dela SO Maribor, sedaj delegatom lažje razumeti naloge zborov SO Maribor, odločanje pa jim pušča poleg odgovornosti tudi občutek, da so se s preudarkom odločili za najboljšo odločitev.
J. V.

PREDSTAVLJAMO VAM:

TOZD „Merkur“ iz Beograda

OOUR »MERKUR« BEOGRAD SE I POSLOVNO SVE VIŠE UKLJUČUJE U DELATNOST OSTALIH OOUR KMETIJSKOG KMBINATA PTUJ

Od obavljene integracije OOUR-a »Merkur« Beograd u okviru KK Ptuj pa do danas, poslovna delatnost ovog OOURa polako ali sigurno se širi i povezuje sa delatnošću ostalih OOURa u Kmetijskom kombinatu Ptuj. Proširenjem svog skladišnog prostora u Beogradu OOUR »Merkur« je i direktno uticao na povećanje plansmana roba dobijenih od OOURa »Trgovina«, tako da je i ovim putem krenula roba na beogradsko tržište, koje će svakako biti sve veći potrošač roba koje naš Kmetijski kombinat Ptuj proizvodi.

Pored toga sve bolja poslov-

na saradnja ostvaruje se između OOURa »Merkur« i Obrata za kooperaciju kroz povoljno snabdevanje kooperacije traktorima i priključnim mašinama.

OOUR »Merkur« je ugovorio preko 2.000 tona kukuruza u kooperaciji sa individualnim proizvođačima na terenu Vojvodine, za potrebe OOURa TMK, a isto tako kooperativnom proizvodnjom suncokreta obezbedio OOURu TMK za narednu godinu veći deo potreba u suncokretovoj sačmi. Ova saradnja je počela da utire put i u plasmanu roba, koje proizvode OOUR u okviru KK Ptuj na tržište Beograda i Sr-

bije, kao na primer visoko kvalitetna vina, sokovi i slično.

Na nivou SOZD zasada su na saradnji učinjeni samo početni koraci, koji se ogledaju kroz snabdevanje »Agrokombinata« Lenart traktorima za potrebe kooperacije.

Iz izložbenog se jasno vidi, da je ova integracija bila ekonomski i politički pravilan potez, jer so u konkretnom slučaju našli zajednički interes proizvodnja i promet.

Iako je protekli period veoma kratak, da bi se u njemu mogli očekivati veći rezultati i poslovno povezivanje, treba ukazati na mnogo snažnije mogućnosti u okviru kojih bi mogla da se poboljša poslovna saradnja na ovom planu, a s

tim i likvidnost većine OOUR koji bi u toj saradnji učestvovali. Konkretnije rečeno, moguće je da veći deo roba proizvedenih u Kmetijskom kombinatu Ptuj bude plasiranih preko »Merkura« na područno tržište, i obrnuto, veći deo roba je moguće nabaviti preko OOUR »Merkur«, koje so potrebne za reprodukciju i proizvodnju ostalim OOUR, na taj način bi se u okviru Kmetijskog kombinata Ptuj obrtala novčana sredstva, a uz to bio bi povećan deo razlike u ceni koji ostaje u Kmetijskom kombinatu Ptuj koji bi u protivnom ostao kod drugih organizacija, koje se bave sličnom delatnošću.

Vrlo je verovatno, da bi koordinacija na nivou Kmetijskog kombinata Ptuj morala više da sagleda mogućnosti, koje su ostvarene ovom integracijom, te bi boljim povezivanjem verovatno došlo do mnogo većih angažovanja na poslovima od zajedničkog interesa. Vukadin, Lović

Nova enota „Košakov“ TMI Maribor

TMI je usposobila našo klavnico v Zgornji Kungoti, ki pa je v programu predvidena kot lokalna klavnica.

S to združitvijo bodo odpadli naslednji stroški zaradi:

- ukinitve skladišča v mestni hladilnici
- ukinitve dostave blaga z lastnimi avtomobili
- uvedbe klanja v TMI.

Po mnenju obeh sogovornikov je združitev koristna, saj lahko pričakujemo boljše delovne pogoje in tudi boljše poslovne rezultate. S tem pa bo dosežen tudi osnovni cilj — zadovoljitev osebnih in skupnih potreb.

Tovariš Škrobar je odločitev ugodno ocenil. Kot poslovodja mesnice v Mariboru je povedal, da se je nabava mesa in mesnih izdelkov uredila, saj dobivajo v mesnici proizvode pravočasno in ob pravem času, ko je kupna moč največja.

Dosedanja nabava mesa in mesnih izdelkov iz vseh območij jim je otežkočala normalno prodajo.

Ob zaključku razgovora lahko ugotovimo, da je združitev »Meso« Maribor s »Košaki« TMI Maribor ekonomsko in družbeno — politično upravičena.

Novo poslovno enoto »Košakov« TMI Maribor bomo bralcem natančneje predstavili v eni izmed prihodnjih števil Naše poti. M. P.

Glede na to, da potekajo zaključne faze priključitve TOZD Meso, ki je zaenkrat še vključena v Kmetijski kombinat Gornja Radgona, v delovno organizacijo »Košaki« TMI Maribor in vzporedno s tem v SOZD, smo le odločili, da bralce seznanimo, kako je prišlo do te odločitve.

Zato smo povabili na razgovor Alojza Klajderiča — predsednika delavskega sveta TOZD Meso in Franja Škrobarja — predsednika osnovne sindikalne organizacije v TOZD Meso.

Tovariš Klajderič nam je v zvezi z odcepitvijo iz Kmetijskega kombinata Gornja Radgona in v zvezi s pripravami na pripojitev h »Košakom« TMI Maribor povedal naslednje:

Do odločitve, da se samostojno trgovsko podjetje Meso priključi kot TOZD h Kmetijskemu kombinatu Gornja Radgona je prišlo januarja 1974. leta.

Odločili smo se, da podamo

Alojz Klajderič

inicijativo za združitev s »Košaki« TMI Maribor.

Strokovne službe obeh pogodbenih strank so izdelale sanacijski program. Septembra so se delavci na referendumu odločili za priključitev

Franjo Škrobar

TOZD Meso k TMI Maribor.

Odločili smo se na zborih delovnih ljudi, da postanemo poslovna enota »Košakov« TMI Maribor. Prav tako so se o tem odločili tudi delavci na zborih v TMI.

Sporočajte nam zanimivosti iz vaših TOZD in DE

Ob tednu komunista v Ptuj

V četrtek, 13. novembra 1975, je bila v okviru TEDNA KOMUNISTA v Ptuj javna tribuna o problemih kmetijstva.

Dvorano Narodnega doma so napolnili do zadnjega kotička komunisti iz osnovnih organizacij ZKS Kmetijskega kombinata Ptuj, Perutnine in iz drugih osnovnih organizacij iz ptujske občine. Sodelovalo je precej kmetov iz vseh predelov občine.

Od gostov so sodelovali: Miran POTRČ, član Izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, Andrej PETELIN, predsednik Zadrugne zveze Slovenije, Ivan MARENK, namestnik sekretarja Republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

ORGANIZIRANOST KMETIJSTVA IN NJEGOVA POVEZANOST S PREDELAVO IN TRGOVINO

Uvod v razpravo o vprašanih kmetijstvu, uveljavljanju zelenega plana in o vprašanih zasebnega kmetijstva so posredovali: dr. Cvetko DOPLIHAR, glavni direktor Kmetijskega kombinata Ptuj in član komiteja občinske konference ZKS; Miran GLUŠIČ, direktor obrata za kooperacijo in član komiteja občinske konference ZKS ter Franc TETIČKOVIČ, sekretar sveta Zveze komunistov Kmetijskega kombinata Ptuj.

Dr. Cvetko DOPLIHAR je govoril o organiziranosti kmetijstva in o njegovi povezanosti s predelavo in trgovino ter je med drugim dejal:

»Organiziranost kmetijstva in njegova medsebojna povezanost, povezanost s predelavo in trgovino ter njihovi samoupravni sporazumi za razreševanje proizvodne problematike, planiranja dolgoročnega razvoja, zbiranja sredstev za pospeševanje proizvodnje in delitve dohodka, so bistveni elementi razvoja in napredka kmetijske proizvodnje. Sedmi kongres Zveze komunistov Slovenije in deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije sta sprejela po do tedaj doseženih uspehih v razvoju kmetijstva nadaljnjo ekonomsko in družbeno politično usmeritev za še uspešnejši razvoj te pomembne panoge.

V SR Sloveniji je uveljavljena organiziranost kmetijstva na ustavnih načelih. Tako imamo poslovne skupnosti za živinorejo, sadjarstvo, vinogradništvo, krompir, hmelj, pšenico, zelenjadarstvo, živilsko industrijo in kmetijsko razvojno skupnost. Vse se povezujejo v združenju temeljnih organizacij združenega dela kmetijstva in živilske industrije ter enotno delujejo. Poslovne skupnosti usmerjajo proizvodnjo, količinsko in kakovostno skrbijo za razvoj panog, odnose cen, zbirajo sredstva za stimuliranje proizvodnje in usmerjajo ter stimulirajo nove naložbe.

Za premostitev vseh težav pa še poslovne skupnosti same niso sposobne reševati vseh težav, zato še tudi v bodoče pričakujemo sodelovanje širše družbene skupnosti s svojimi ukrepi, posebno pri osnovnih proizvodih kot je meso in mleko.

V bližnji preteklosti smo veliko razpravljali o cenah. To je povsem razumljivo, saj je to eden izmed bistvenih elementov stabilne proizvodnje. Cene kmetijskih pridelkov morajo pokrivati stroške proizvodnje in predelave, če hočemo imeti razvito proiz-

vodnjo, pridelati dovolj za potrebe prebivalstva in omogočiti izvoz. S tem pa tudi stimuliramo nove naložbe in razvoj panoge v vedno bolj racionalno, mehanizirano, količinsko povečano in industrijsko kmetijsko proizvodnjo, ki naj izenači tudi kmetijskega delavca z drugimi delavci glede razporeda delovnega časa in osebnih dohodkov.

V kmetijstvu je nujno doseči povezavo med temeljnimi organizacijami združenega dela proizvodnje, predelave in trgovine, kar ustvarja tudi osnovo za dohodkovne celote, v katerih bo doseženo usklajeno planiranje proizvodnje glede na potrebe in možnosti ter delitev dohodka po vložnem delu. To smo dosegli s sodobno organizacijo in medsebojno povezavo petnajstih temeljnih organizacij združenega dela v Kmetijskem kombinatu Ptuj in njegovo povezavo v SOZD Kmetijski prehrambeni kombinat s sedežem v Ptuj. Tod smo dosegli že ugodne rezultate, čeprav še to ni dokončna oblika in so nujne nadaljnje povezave, ker so ostale odprte nekatere proizvodne linije glede na plasman.

Najpomembnejša linija je proizvodnja koruze in krmnih rastlin — sušilnica žit — skladišča, mešalnica krme za živino, živinoreja, to je pitanje, ki se povezuje s klavnico in predelavo mesa in na drugi strani mlečna proizvodnja, povezana prek mlekarne. Mesna linija je kompletirana s »Košaki« TMI Maribor, v sprejetem programu pa je jasno postavljeno mesto proizvodnje, nove hladilnice, klavnice in predelave s tega območja, ki je za živinorejce izredno pomembna. Mlečna predelava je vezana samo na Mlekarno Ptuj. Sadjarska proizvodnja planira svoj razvoj, skladiščenje sadja prek hladilnice Maribor. Vprašanje pa je povezava s trgovino. Vinogradništvo je zadovoljivo organizirano v povezavi s TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«.

Proizvodnja povrtin v povezavi s Petovino Ptuj beleži stalno povečanje proizvodnje in je to ena izmed perspektivnih nalog za prihodnje leto. Zelo ugodno vpliva na plasman in usmerjanje proizvodnje tudi gostinstvo, povezano v podjetju.

Še vedno pa je velik del proizvodnje planiran prek pogodbenih odnosov, za katere smatramo, da so premalo stimulativni in želimo sodobnejše, pristnejše odnose z delitvijo rizika in dohodka.

V delovni organizaciji smo dosegli najboljše rezultate v organiziranosti v vrtnarstvu, ko vrača TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice« že vrsto let del ustvarjenega dohodka proizvajalcem vina družbenega in zasebnega sektorja. Slični odnosi se vzpostavljajo med Tovarno močnih krmil in živinorejci ter med Mlekarno in živinorejci.«

REALIZACIJA ZELENEGA PLANA V ZASEBNEM SEKTORJU

Miran GLUŠIČ je govoril o uveljavljanju zelenega plana na področju zasebnega sektorja. Obrat kooperacija je v okviru tega plana vključen v sedem posebnih programov, zlasti investicij v govedorejo, prašičerejo, vinogradništvo, sadjarstvo, krompir, ko-

ruza, usposabljanje zemljišč s hidro in agromelioracijami. V bodoče računamo, da bi preusmerili okrog 2.000 kmetij v ptujski občini, od tega 400 kmetij za organizirano govedorejsko proizvodnjo, 600 kmetij pa za vzrejo mesnatih prašičev. Druge kmetije bi preusmerili v pridelovanje poljščin — krušnih žit, vrtnin in sladkorne pese. To je možno doseči na ravninskem predelu Ptujkega in Dravskega polja. Gričevnat svet Haloz in Slovenskih goric pa bi morala po tem programu zajeti kompleksna obnova vinogradništva in sadjarstva.

Ob tem moramo opozoriti tudi na vključitev za usposobitev 2000 ha manj plodnih in zamočvirjenih zemljišč v program hidro in agromelioracij.

V nadaljevanju je govoril Miran Glušič o težavah, ki so zadrževale realizacijo zelenega plana in meni, da smo dosegli doslej kljub temu dobre rezultate.

V obdobju med letom 1971 in 1975 je bilo za preusmeritev kmetij iz naturalne v blagovno proizvodnjo pri 946 kmetijah vloženih 45.455.000 din. Od tega je bilo 60 % uporabljenih za mehanizacijo kmetij.

Med težavami, s katerimi se ukvarjamo v ptujski občini, je tudi izredno velika razdrobljenost zemljišč. Nadaljevanje drobitvev kmetijskih zemljišč ni preprečila ustrezna zakonodaja; naj samo omenimo zakon o kmetijskih zemljiščih in zakon o dedovanju.

Pri uresničevanju programa usposabljanja zamočvirjenih zemljišč se srečujemo še vedno s težavami. Že skoraj dve leti ne premaknemo zadev v zvezi z melioracijami v Levancih, kjer bi želeli prikazati, kaj pomeni to za napredek zasebnega kmetijstva v teh predelih. Pomisleki, ki so pri kmetih, so predvsem v naslednjem: povsem socialni zadržki, starost, problem nasledstva, investicijska nesposobnost, pa tudi neznanje in stara miselnost. Toda kljub temu menimo, da se bomo tudi v tem ujeli z interesi kmetov in družbe, ki želi usposobiti zasebnega kmeta za blagovnega proizvajalca.

Ko je govoril Miran GLUŠIČ o proizvodnih rezultatih, je dejal: »V deležu skupne proizvodnje v SR Sloveniji dosega proizvodnja v občini Ptuj okrog 25 % delež pri vzreji prašičev in perutnine, v rastlinski proizvodnji pa 10 %. Pomeni, da smo zelo deficitarni v poljedelski proizvodnji. Zaskrbljujoča je tudi številka o dobavljeni živilski močni krmi zasebnim proizvajalcem, ki ni zrasla na ptujskem območju, pač pa je bila dobavljena od drugod. To pomeni krmiljenje iz vreče. Zato moramo usposobiti več kot 800 ha površin in jih intenzivirati v rastlinski proizvodnji.

V kmečki samoupravi smo dosegli lepe uspehe. Povsem še niso odgrlili svoje vloge sveti proizvodnih okolišev, vendar ohrabrujejo doseženi rezultati nadaljnja prizadevanja čim večjega vključevanja kmetov v celoten samoupravni proces v okviru obrata kooperacija.

Glede pospeševalne službe je dejal Miran Glušič, da le te ne moremo ši-

riti, ker ni na razpolgo ustreznih kadrov. Tudi glede financiranja so težave. Zato je predlagal, da bi morali dati tej službi javni značaj in ji zagotoviti stalne vire za njeno financiranje po družbenem dogovoru vseh dejavnikov. Ki delajo v kmetijstvu in živijo od kmetijstva. Nesprejemljivo je dejstvo, da trgujejo že skoraj v vsaki špecerijski trgovini s kmetijskim reprodukcijskim materialom, s kmetijskimi stroji in opremo, ne da bi od tega prispevali za službo, brez katere jutri ni mogoče pričakovati naprednejše proizvodnje.

PROIZVODNA IN SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST KMETIJSKEGA KOMBINATA PTUJ

Franc TETIČKOVIČ je govoril o proizvodni in samoupravni organiziranosti Kmetijskega kombinata Ptuj in o programu nadaljnjega razvoja Kmetijskega kombinata je omenil dva kompleksa in sicer agroživilski kompleks v okviru Kmetijskega kombinata, ki ga tvorijo temeljne organizacije, vezane na kmetijsko proizvodnjo, predelavo in plasman. Ta kompleks naj bi dosegel do leta 1980 z novimi investicijami dvakratno vrednost proizvodnje.

Drug kompleks, katerega sestavlja obrt, trgovina, gostinstvo in turizem pa bi naj dosegel vrednost proizvodnje za več kot polovico sedanje. Glede števila zaposlenih je predvideno le 15 % povečanje.

Ko je omenjal nekatere odprte probleme v kmetijstvu, je med drugimi navedel naslednje:

»Še vedno predstavlja kmetijstvo v občini v glavnem le surovinsko osnovo, brez dovoljnih in ustreznih predelovalnih zmogljivosti. Naravni in drugi pogoji pa so ugodni za nadaljnji razvoj kmetijske proizvodnje in jo bo treba razviti, hkrati pa kompletirati to proizvodnjo s predelovalnimi objekti. Ptujsko kmetijstvo ne more predstavljati le surovinske osnove za druga razvitejša središča, čeprav je postavljeno kmetijstvo v zadnjih letih v povsem drugačen družbenoekonomski in samoupravni položaj ne glede na sektor lastništva. To se odraža v večji družbeni skrbi in v raznih intervencijskih posegih, pa se še kljub temu ne stabilizira kmetijska politika.

Kmetijski kombinat, kjer je več dejavnosti in panog, se vedno znajde v določenih ekonomskih težavah zaradi tržnih pogojev. Vendar je vse doslej vladala med temeljnimi organizacijami notranja medsebojna solidarnost, da niso zabredle v večje ekonomske težave. Tudi to je imelo za posledico, da ni imelo ptujsko kmetijstvo ali kombinat v obdobju svoje obstoja izgube, čeprav je to dosegal v teku svojega razvoja tudi za cenno nižjih osebnih dohodkov kot so bili v drugih dejavnostih.

Živinoreja se je znašla v kritičnem položaju. Rezultati reševanja tega problema si sicer kažejo, vendar so taka ciklična obdobja za živinorejo vedno nevarna, da znižamo stavež pod optimum in porabimo dostikrat preveč časa za doseganje že izglubljenege.

V kmetijstvu je stalni problem neustrezno razmerje med vrednotenjem kmetijskih proizvodov in za kmetijstvo potrebnimi reprodukcijskimi materiali, zaščitnimi sredstvi, umetni-

(Nadaljevanje na 11. strani)

Ob tednu komunista v Ptujju

(Nadaljevanje z 10. strani)

mi gnojili itd. Kako rešiti ta klasičen problem v kmetijstvu, da živijo namreč na račun kmetijstva vsi dosti boljše kot pa kmetijstvo samo? Iz vsega sledi, da je v kmetijstvu nizka akumulativnost in s tem slaba oziroma nizka akumulativna sposobnost.

V kmetijstvu se zaostrojuje problem likvidnosti. Vse preveč kmetijskega denarja obračajo drugi. Problem je v tem: ker ni dovolj predelovalnih zmogljivosti niti v povezavi, je prisiljeno prodati proizvode, v glavnem surovine. Ti proizvodi pa so sezonskega značaja, zato se morajo plasirati, hkrati pa je težko postavljati pogoje. V kreditni politiki do kmetijstva je sicer dosežen v zadnjem času napredek: bile so izvršene konverzije kreditov, bilo je odobrenih tudi nekoliko več investicijskih sredstev kot pa v prejšnjem obdobju, bilo pa je premalo obratnih sredstev. To je pomenilo angažiranje več lastnih sredstev in posledica tega je tudi manjša investicijska sposobnost.

Tudi v povezovanju so bili doseženi precejšnji uspehi, vendar kljub temu niso izčrpane vse možnosti za nadaljnje povezovanje kmetijstva, predelave in trgovine, niti v občini, niti v širšem prostoru.

POLOŽAJ GOSPODARSTVA V SEDANJEM IN PRIHODNJEM OBDOBJU

Miran POTRČ, član Izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS je govoril na javni tribuni ob Tednu komunista najprej o položaju gospodarstva v sedanjem trenutku. Poudaril je, da smo dosegli v stabilizacijskih prizadevanjih v naši družbi z aktivnostjo vseh družbenopolitičnih dejavnikov, zlasti Zveze komunistov, nekatere uspehe. Poudaril je predvsem, da smo mnogo dosegli z aktivnostjo Zveze komunistov. Doseči še moramo večjo delovno disciplino in večjo produktivnost, na drugi strani pa uskladiti zadovoljevanje potreb z realnimi možnostmi.

V preteklem obdobju so bili doseženi določeni rezultati: uspeli smo zadržati cene in zavreti inflacijska gibanja. Nekateri kazalci povedo, da smo na nekaterih področjih premalo naredili; na primer zaposlovanje je bilo v letošnjem letu nad vsemi planiranimi mejami.

Cilji, ki si jih postavljamo za naslednje leto v družbeno ekonomskih gibanjih in samoupravnih odnosih, zahtevajo da postavimo na prvo mesto uveljavljanje ustave in vzpostavljanje vseh samoupravnih in poslovnih odnosov v skladu z njo. Na drugi strani pa zahteva ekonomska stabilizacija doseganje večje produktivnosti, prestrukturiranje proizvodnje, nadaljevanje združevanja dela in sredstev in večji izvoz ter manjši uvoz.

Glede kmetijstva je treba opozoriti še na nadaljnjo prioritarno obravnavanje v ekonomski kreditni politiki glede na proizvodnjo hrane. Znano je opozorilo, da ne vsebuje osnutek resolucije ekonomskega razvoja za naslednje leto prioritete za kmetijstvo, pa je vendarle to samo napaka, ker je bilo obravnavano v vseh dogovorih kmetijstvo med drugimi prioritarnimi nalogami. Prioritetno mesto ima namreč v vseh programskih dokumentih

nadaljnega razvoja do leta 1980.

Naslednja naloga v srednjeročnem obdobju je razvijanje manj razvitih mejnih območij. Tudi razvita industrijska središča prihajajo do spoznanja, da ni mogoče reševati problema pomanjkanja delavcev s prevozi na daljše relacije, ampak morajo približati proizvodne zmogljivosti krajem, kjer je še dovolj delavcev.

RAZVOJ KMETIJSTVA V SREDNJE-ROČNEM OBDOBJU

Ivo MARENK, namestnik sekretarja republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je govoril o rezultatih uresničevanja programa razvoja kmetijstva v srednjeročnem obdobju 1971—1975, pri čemer je poudaril, da smo dosegli rast kmetijske proizvodnje v tem obdobju med 2—2,5 %, medtem ko je bila ta rast v obdobju 1966—1970 le 1,3 %.

Po drugi seji konference Zveze komunistov Slovenije so bili doseženi bistveni premiki v kmetijstvu, saj je bila sprejeta v tem času zakonodaja, kot na primer zakon o združevanju kmetov; oblikovana je bila Zadržna zveza Slovenije, sprejet je bil zakon o dedovanju, izvršena je večja usmeritev na prestrukturiranje. V obdobju 1971—1975 so vnešene nove kvalitete z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem tudi na področju kmetijstva in živilstva. Dosežena je tudi precej večja socialna varnost kmečkega prebivalstva. Sklepljen je bil medrepubliški dogovor o kmetijstvu. Storjeni so precejšnji ukrepi za hitrejšo napredovanje kmetijske proizvodnje, doseženi so tudi ugodni proizvodni rezultati, ne pa najboljši ekonomski rezultati.

Opozoriti moramo na problem izpadanja proizvodnih kapacitet v kmetijstvu in sicer zaradi urbanizacije. Na drugi strani pa nam narekujejo programi povpraševanja po hrani za nadaljnje obdobje, večjo proizvodnjo. To pomeni intenziviranje na obstoječih površinah in na proizvodnih zmogljivostih. Naj opozorimo le na nekatere možnosti, na spreminjanje setvene strukture, povečanje proizvodnje krme, večjo proizvodnjo koruze in pšenice, zmanjševanje površin krompirja na račun večje proizvodnje koruze in hitrejši uvažanje v proizvodnjo sladkorne pese kot četrte kulture v kolobarju poljedelstva. To naj bi bila usmeritev za ravninski predel Slovenije.

Potrebni so hitrejši premiki v melioracijah v severovzhodni Sloveniji. Tod nismo uspeli vključiti kmetov v program melioriranja kmetijskih zemljišč.

V naslednjem obdobju mora biti usmeritev tudi na rajonizacijo, delitev dela in tudi upoštevanje komparativnih prednosti. Pri tem je potrebno upoštevati, da ne daje obstoječi obseg tržnosti celotne kmetijske proizvodnje, razen v živinoreji, možnosti za boljše rezultate, kot jih imamo v Jugoslaviji.

Nadaljnji razvoj živilske industrije je relativno počasen in ni zasnovan na surovinskih možnostih, ki jih imamo. Pri načrtovanju predelovalnih

zmogljivosti moramo resneje razmišljati o predelavi mleka, sadja in skladiščenju kmetijskih pridelkov ter o gradnji hladilnic.

Celotni sistem agrarne politike izhaja iz samoupravno sprejete politike in sprejetih programov. V sistem proizvodnje, predelave in trgovine se veže dohodkovni princip povezovanja in to je začetna politika za naslednjih pet let.

V nadaljevanju je odgovarjal Ivo Marenk na vprašanja, izmed katerih so bila najpomembnejša:

1. Vprašanje izvoza mesa ob zapiranju evropskega skupnega trga?

V odgovoru je predvsem poudaril pomen preusmeritve izvoza mesa na druga območja. Odprle so se možnosti izvoza na tržišče bližnjega vzhoda, zlasti za ovčjetino, jagnjetino, goveje meso, najti pa moramo tudi večje možnosti za izvoz perutnine. Izvoz na evropsko skupno tržišče še v doglednem času ne bo možen v večjih količinah. V proizvodnji mesa pa je nujna tudi preusmeritev na domačo rastlinsko krmo.

2. Zakaj ni dopuščena v kmetijstvu realizacija ustavnega načela oblikovanja cen po stroškovnem principu?

V osnutku resolucije družbeno ekonomskega razvoja Jugoslavije, zlasti v delu, kjer govori o cenah, je predvidena določena globalna preusmeritev glede paritete na področju kmetijstva in živilstva, ne predvideva pa uveljavljanja stroškovnega principa. SR Slovenija se zavzema za ureditev sistema cen in za ohranitev sistema kompenzacij, premiranja goved in kompenzacij za neke vrste mesa

3. Ukrepi za preprečevanje težav v živinoreji so prepočasni?

Morda bi bila hitrejša in uspešnejša rešitev tega problema, če bi sprejeli v začetku težav v 1974. letu ukrep o regresiranju mesa. Prav gotovo pa smo preprečili z ukrepi, da je prišla živinoreja na rob krize, ne pa v katastrofo. Rešitev pa je tudi v tem, da se poveča poraba domače krme in doseči je treba večjo produktivnost.

4. Kako pospešiti razvoj Haloz in Slovenskih goric?

Problem hitrejšega razvoja Haloz in Slovenskih goric presega meje ukrepov na področju kmetijstva, kar je nedvomno širši družbeni problem. Vsekakor je treba razvijati infrastrukturo in vključevanje kmetov v blagovno proizvodnjo. Na tem področju bi kazalo tudi vključiti še bolj smelo kmetijsko razvojno skupnost.

Andrej PETELIN je iz številnih vprašanj, ki so jih postavili zasebni kmetje — kooperanti razporedil svoje odgovore po naslednjih skupinah:

1. Kakšna je perspektiva zasebnega kmetijstva in kaj storiti, da bo kmečka mladina ostajala doma?

Opredelitev kmetijske samoupravne in ekonomske politike na drugi seji konference zveze komunistov Slovenije, ki jo tudi načrtno in dosledno, v možnih pogojih tudi izvajamo, daje perspektivo zasebnemu kmetijstvu. Zagotavlja socialno varnost in dohodek ter ustrezen ekonomski položaj.

Ekonomski položaj mora biti tak, da bo dosegel v blagovni proizvodnji takšen dohodek, iz katerega bo lahko dobil tudi ustrezen osebni dohodek, kot ga dobiva delavec v drugih dejavnostih. Še so težave na tem področju. Ponovno smo se znašli v položaju, da je razkorak med cenami reprodukcijskega materiala in med cenami proizvodov. Prav tako so prevelike razlike med odkupnimi in prodajnimi cenami.

Če se položaj ureja počasneje kot to želimo, pa vendarle urejamo te zadeve na samoupravni osnovi s sporazumevanjem in dogovarjanjem. Moramo pa opozoriti tudi na to, da se ti sporazumi marsikje kršijo in ne izvajajo.

Ko sem se pogovarjal z nekaterimi vašimi kmeti kooperanti, katere sem danes obiskal, so mi potožili, da ne dobivajo premij za prodano živino, konkretno so omenili Živinopromet Nova Gorica. Premijo mora dobiti tisti, ki je živino vzredil, saj dejansko kmetje redijo živino, kljub temu, da je trg nestabilen, zato moramo skozi instrumente ukrepov, ki smo jih sprejeli tudi pomagati. Zato moramo kritizirati tista podjetja, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti.

Na drugi strani nimamo urejenega uvoza kmetijskih strojev ali kot je bilo že omenjeno, da trg z mehanizacijo ni urejen. Menim, da je to preveč prepuščeno trgovskim organizacijam.

2. Organiziranost zasebnih kmetov.

Z zakonom o združevanju kmetov je tudi to področje urejeno v Sloveniji. Nastaja pa vprašanje kako se to realizira. V ptujski občini ste naredili na tem področju precej, vendar pa je potrebno še narediti več v tej smeri, da boste razvili proizvodne okolice in samopravo poglobili tako, da bo kmet upravljal in odločal skupaj z delavci, zaposlenimi v obratu ali v dejavnostih proizvodnega okoliša.

3. Kreditiranje kmetov kooperantov.

Postavljeno je bilo vprašanje, zakaj niso na tem področju bila uresničena predvidevanja z zelenim planom. Najbrž je odgovor le v tem, da to ne velja za SR Slovenijo. Uvedli smo kreditno-hranilno službo, ki je v letih obstoja obračala precejšnja sredstva za zasebno kmetijstvo. Tudi pri vas so bila iz tega usmerjena precejšnja sredstva v zasebno proizvodnjo.

V SR Sloveniji je vloženih preko 500 milijonov dinarjev v zasebno kmetijstvo.

Eno izmed vprašanj se nanaša tudi na kritiko. Zakaj kmetijska zadruga Lovrenc na Dravskem polju nima urejenega kreditiranja preko HKS. To naj uredijo v KZ Lovrenc in organizirajo sami ali skupno z drugimi.

Potrošniški krediti za kmete bi se morali urediti, tako postavlja vprašanje oziroma ugotavlja v vprašanju. Menim, da se morajo spremeniti predpisi tudi na tem področju in omogočiti kreditiranje kmetov s potrošniškimi posojili.

4. Kooperacija, v katero proizvodnjo, saj se tržne razmere spreminjajo?

(Konec na 12. strani)

Ob tednu komunista v Ptuj

(Nadaljevanje z 11. strani)

Res je nemogoče v kooperaciji se preusmerjati vsako leto. Zato pa imamo programe preusmerjanja kmetij in zasebne proizvodnje v trajno tržno proizvodnjo. Doslej so doseženi precejšnji uspehi, kjer smo preusmerili kmetije. Dejansko pa je nemogoče »krmiljenje iz vreče«, ki nas je pripeljalo ponekod do absurda v kmetijstvu. Tudi kmetje so se preusmerjali v tako pitanje, kar pa ni pravilno. Če bi to razširili, bi prišli še v večjo krizo. Zato se moramo preusmeriti na pridobivanje oziroma predelovanje lastne krme.

Preusmeritev kmetij v blagovno proizvodnjo je v Sloveniji dosegla precej visoko številko.

5. Vprašanje socialne varnosti kmetov.

Ne moremo pristati na poistovetenje socialnih problemov s kmečkimi vprašanjem, ker to ne drži. Vsi ostareli kmetje niso socialni problem. Vprašanje je bilo postavljeno, češ socialni podpiranec dobiva 800 din socialne podpore, kmet pa pokojnino okrog 300 din.

Ta primerjava je nevzdržna, kar sem že omenil in ne moremo poistovetiti ostarelih kmetov s socialnimi podpiranci.

Naslednja možnost, ki jo je v naši družbi možno uveljaviti za večjo so-

cialno varnost kmetov je ta, da vsak kmet, ki trajno sodeluje z družbeno proizvodnjo preko obrata za kooperacijo ali drugimi oblikami združevanja kmetov, se lahko pokojninsko zavaruje kot kooperant. Takih primerov imamo v Sloveniji že okrog 700, v postopku jih je nadaljnjih 200. Na vašem območju nisem zasledil, da bi izkoristili tudi te možnosti.

V zvezi s tem bi želel navezati odgovor na vprašanje o mladih kmetih in o mladini, ki ne želi ostajati na kmetijah.

Že prej sem omenil možnosti, ki zagotavljajo ekonomsko in socialno varnost kmeta, bodisi skozi ekonomsko, samoupravno, socialno politiko ali kratko povedano z družbeno politično usmeritvijo kmetijstva zagotavljamo položaj kmetijstva in kmeta. Še več, vrsto ukrepov se sprejema za izenačevanje pogojev dela kmeta, družbenega kmetijskega delavca, s celotnim delavskim razredom.

V taki skrbi za kmetijstvo ne vidim nobene bojzani, da tudi mladina ne bi ostajala doma na kmetiji. Res pa je odvisno od mnogih drugih dejavnikov, ne samo od že omenjene politike na tem področju. Vsekakor je tudi odvisno od zavesti mladih in kmetov samih, od njihove pripravljenosti poseči tudi po novejših dosežkih, bodisi same znanosti ali pa še

več, iz izkušenj že preusmerjenih kmetij kot blagovnih proizvajalcev. Dejstvo je, da bo mladina čedalje bolj želela se povsem izenačiti s pogoji dela z drugimi delavci v družbenem sektorju. Na primer prosti čas. V nekaterih drugih deželah, katere smo obiskali, smo se lahko osebno prepričali, kako so si mladi kmetje znali urediti ne le dnevni prosti čas, ampak tudi možnosti za letne dopuste. Ponekod so si uredili na primer v živinoreji tako, da so zgradili takšne hleve, v katerih lahko po predhodnem dogovoru in skupnem gospodarjenju na zadružni osnovi, redijo ali pa pitajo skupno. Vlagajo delo, sredstva, razporejajo si tudi delovni čas in tako tudi prosti čas. Tak primer smo videli v Franciji, kjer so prikazali še vrsto drugih zanimivosti. Vsi vemo, da se z izseljevanjem iz vasi pojavljajo tudi povsem osebni problemi mladih. Dobiti življenjsko tovarišico postaja tudi za marsikatero mladega kmečkega fanta problem. Zato urejanje pogojev dela v zasebnem kmetijstvu moramo videti tudi skozi ta problem, ki je ne le osebni temveč iz marsikaterih razlogov tudi družbeni.

Tudi pri nas nastajajo v marsikaterih panogah kmetijstva tudi pogoji, ki se približujejo družbenemu sektorju. Ozrmo se samo na nekatere skupnosti, kot skupnosti za hmelj, sadjar-

stvo in druge. Seveda ob tem moramo upoštevati tudi druge možnosti.

Marsikje pa tudi preveč idealiziramo nekatere pojave. Zlasti se mi zdi, ne vidim vseh realnosti. Preveč posplošujemo na posameznih problemih. Vse preveč mladina posplošuje pogoj svojega in dela delavcev na primerih, ki so izjemni. Vidi morda svojega brata ali sestro, ki dela v industriji ali pa kakšnem drugem TOZD. V glavnem svoj osebni dohodek, ki ga za svoje delo dobi, uporabi za svoje potrebe, za realizacijo svojih načrtov in ciljev. Hkrati doma nima nobenih drugih izdatkov, ne za hrano, ne za stanovanje in druge dajatve, ki so nujne v lastnem družinskem življenju. Seveda, da se razumemo, ni namen to kritizirati, ker je pravilno, da raste standard. Vendar zaradi objektivnosti moramo povedati tudi to. Zato menim, da je poklic in delo kmeta lep in perspektiven, zato tudi ne vidimo razlogov, da mladina ne bi imela boljše prihodnosti tudi v tem poklicu. Resnici na ljubo pa je treba ob tem dodati še pogoj, ki pa je v tem, da si pridobiva čim več znanja, izkušenj, upoštevajoč zaupanje v ureditev programov preusmerjanja in specializacije kmetij in v povezavi z družbenimi obrati za kooperacijo in drugimi proizvodnimi in predelovalnimi organizacijami družbenega dela.

Franc Tetičkovič

Agrokombinat Maribor

Pred volilno konferenco ZK

Decembra letos se izteka dvoletni mandat sveta OO ZK Agrokombinata, sekretariatom OO ZK v temeljnih organizacijah in predstavniku naše delovne organizacije v aktivu komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev pri občinski konferenci ZKS Maribor ter našemu predstavniku v mestni konferenci ZKS Maribor.

V skladu s sklepi komiteja OK ZKS Maribor bi bilo treba s tem terminom uskladiti tudi mandat drugih organov, ki imajo prav tako dvoletni mandat pri naši delovni organizaciji, članom sveta ZK v SOZD, čeprav od izvolitve sedanjega sveta še nista minili dve leti.

Na zadnji seji sekretariata OO ZK TOZD Kmetijstvo, ki je bila 30. oktobra 1975 je dogovorjeno s sekretarjem sveta OO ZK Agrokombinata Maribor, da bo volilna konferenca na nivoju Agrokombinata Maribor 10. decembra 1975. Volilno konferenco smo razpisali že sedaj. Izvedba namreč zahteva temeljite in odgovorne priprave, saj bomo morali na njej obravnavati in oceniti svojo vlogo in delovanje v minulem dvoletnem mandatnem obdobju in načrtati glavne smeri svoje aktivnosti za naslednje obdobje. Poleg tega je potrebno po temeljitih pripravah na konferenci predlagati kar najboljše kadrovske rešitve za organe OO ZK v temeljnih or-

ganizacijah, ki so združene v Agrokombinat Maribor ter naše predstavnike v svetu SOZD, aktivu neposrednih proizvajalcev pri občinski konferenci ZKS Maribor in člana mestne konference ZK. Naša osnovna organizacija mora izvoliti vse tiste organe, ki jih ima s poslovnikom predvidene in po postopku predvidenem v tem poslovniku (evidentiranje, kandidiranje in tajne volitve).

Poleg sveta OO ZK in sekretariata OO ZK pri temeljnih organizacijah bomo volili še stalne komisije in sicer:

1. komisijo za organiziranje in razvoj članov ZK in izobraževanje;
2. komisijo za spremljanje samoupravne aktivnosti članov v družbenopolitičnih organizacijah;
3. komisijo za sprejem novih članov in za delo z mladino;
4. kadrovske komisije.

V skladu s sklepi komiteja občinske konference smo takoj začeli kadrovske priprave za nove člane organov, predvsem pa za sekretarja in člane sekretariata ter predsednike komisij, ker je na seji sekretariata sklenjeno, da morajo biti vsi predlogi znani pred volilno konferenco. V skladu z določbami 165. člena statutarnega sklepa občinske organizacije ZK moramo pravočasno posredovati svoje kadrovske predloge za sekretarje osnovnih organizacij in sekretarja sveta

OO ZK na nivoju podjetja kadrovske komisiji pri občinski konferenci, ki mora dati svoje mnenje o predlaganih kandidatih. Takšno mnenje kadrovske komisije pa smo dolžni upoštevati.

Pri izbiri kandidatov smo dolžni zlasti upoštevati:

1. da kandidati uživajo ugled med članstvom in občani, pridobljen zaradi celotnega osebnega dela in življenja, naprednih stališč in borbe za uveljavljanje ustave, borbe proti oportunistu zaradi delovanja v samoupravnih telesih ter uspešnega uveljavljanja politike ZK v samoupravnih strukturah, v družbenopolitičnih organizacijah, društvi itd.;

— da so družbeno in politično tako razgledani, da lahko samostojno sledijo problematiki organizacije in bodo dosledno prenašali naloge, ki jih dobijo od vodstva organizacije ZK v občini Maribor, na svojo organizacijo in člane;

— da imajo organizacijske sposobnosti, s katerimi bodo pridobivali druge člane k aktivnosti pri delu;

— da imajo potrebno možnost in sposobnost, s katero lahko največ pripomorejo k obdelavi in izoblikovanju stališč ZK o vprašanih, ki so na dnevnem redu.

Zavedati se namreč moramo, da je učinkovitost OO ZK v veliki meri odvisna od sposobnosti vodstva organizacije.

BORIS BEZEK

Volitve

FORMIRANJE VOLILNIH KONFERENC OO ZK V AGROKOMBINATU LENART

Po statutarnem sklepu o organiziranju ZKS in sklepu občinskega komiteja bodo volilne konference OO ZKS v mesecu decembru.

Na volilni konferenci bomo pregledali dosedanje dvoletno delo OO ZKS v Agrokombinatu Lenart in izvolili novi sekretariat in sekretarja OO ZKS v Agrokombinatu Lenart.

Najvažnejša naloga OO ZKS v Agrokombinatu Lenart je bila razvijanje samoupravnih odnosov v novo ustanovljenih temeljnih organizacijah združenega dela. Dosledno izvajanje stabilizacijskega programa ter spremljanje gospodarjenja TOZD in organizacijskih enot v podjetju.

Pri idejnopoličnem usposabljanju in informiranju smo imeli več tem iz vloge ZKJ v novi ustavi in resolucije, sprejete na kongresih. Za novo sprejete člane smo organizirali predavanja s področja samouprave, družbene ureditve SFRJ, ustave ter statuta ZKS in ZKJ. Franc Mencinger

Predsednik Zadružne zveze Slovenije na preusmerjenih kmetijah

Predsednik Zadružne zveze Slovenije Andrej Petelin si je ogledal v spremstvu predstavnika HKS pri Kmetijskem kombinatu Ptuj Alojza Vebra in vodje PO Hajdina Štefana Vidoviča nekatere preusmerjene kmetije na območju PO Hajdine in Majšperka.

Kot prvo si je ogledal kmetijo kooperanta Franca Zupaniča iz Sp. Hajdine. Andrej Petelin je izrazil v razgovoru med drugim veliko zadovoljstvo v zvezi s preusmeritvijo in pridelovanjem krme na lastnih površinah. Kooperant Franc Zupanič je namreč uredil v lanskem letu iz nekdanje shrambe in dela hleva z razmeroma malimi sredstvi dva sodobna hleva za vzrejo govejih pitancev od 200 do 500 kg s kapaciteto do 40 komadov letno. Njivske površine prilagaja za proizvodnjo krme in sicer v glavnem koruze za silažo in za zrnje. Pri pogledu na prepolne koruznjake je dejal predsednik Andrej Petelin: »Zelo sem zadovoljen, da izkoriščate svojo zemljo in si s tem pocenjujete v veliki meri proizvodnjo. Krmljenje oziroma pitanje z vreče je danes že predrago in tudi nesigurno. Pri proizvodnji krmne baze se moramo v bodoče osamosvojiti.« V nadaljevanju razgovora je potožil Franc Zupanič glede slabega zaslužka pri pitancih, ki jih je pital za ŽP Nova Gorica, posebej še glede proizvodnih pre-

Viktor Pislak, Andrej Petelin, Pislakova žena, Alojz Veber, Štefan Vidovič

mij, ki jih ni dobil za te pitance. Andrej Petelin je mnenja, da bi moral dobiti proizvodne premije proizvajalec, saj so bile za to tudi namenjene.

Razgovor je nanese tudi na večletni problem okrog bivše KZ Hajdina, ki se je priključila »Perutnini«. Obrat »Kooperacija« pri Perutnini je nato polagoma prešel na specializacijo v proizvodnji brojlerjev. Vsi, ki niso bili zainteresirani za brojlerje, so ostali na tem območju brez kmetijske organizacije in pospeševalne službe. Mnenje kmetov

je, da je to zelo interesantno kmetijsko območje, saj je bila nekdanj KZ Hajdina ena izmed najmočnejših zadrug v občini Ptuj in je zato potrebno, da se stvari okrog bivše zadruge uredijo.

Ob ogledu kmetije pri kooperantu Štefanu Vogrincu iz Zg. Hajdine je predsednik Andrej Petelin ponovno izrazil zadovoljstvo, da so tudi kmetje v občini Ptuj za velik korak naprej v kmetijstvu. Kooperant Štefan Vogrinec ima sodobno urejen hlev za kombinirano proizvodnjo

mleka in govejega mesa s 15 stojišči za krave molznice in 20 stojišči za goveje pitance. Ima tudi njivsko proizvodnjo prirejo za proizvodnjo krme. Seveda zavzema tudi pri njem koruza velik del njivskih površin. Kooperant je izrazil v razgovoru z Andrejem Petelinom zadovoljstvo, da je deležen velike strokovne pomoči od kmetijske pospeševalne službe v vseh strokovnih pogledih.

Naslednja kmetija, ki si jo je ogledal Andrej Petelin, je bila kmetija Viktorja Pislaka iz Lešja pri Majšperku, ki je eden izmed prvih kmetov, ki se je ogledel za kooperacijsko vzrejo telet od 100 do 200 kg. Tovrstno proizvodnjo že razvija skoraj 10 let. Vzporedno s tem pa se je razvila kmetija tudi v proizvodnjo mleka in prirejo mesa. Za zagotovitev čim več lastne krme so zrasli tudi silosi.

Viktor Pislak je v razgovoru z Andrejem Petelinom z vso resnostjo omenil problem okrog regulacije Dravinje. Povedal je, da je včasih ves njegov in drugih kmetov trud zaman, ko prestopi Dravinja bregove in odnosa pridelek ali pa ga poblati, da je neuporaben.

V razgovoru smo bili enotni, da smo pričakovali od novoustanovljene vodne skupnosti »Drava«, da bo prišla regulacija Dravinje vsaj v naslednji 5-letni plan, žal pa je ni niti v osnutku plana. Temu vprašanju bi morali posvetiti po mnenju Andreja Petelina več pozornosti, saj nam tovrstni posegi zelo hitro vračajo vložena sredstva v obliki kvalitetnejše krme.

Ob zaključku obiska na kmetijah je Andrej Petelin ponovno ugotovil, da je politika za preusmerjenost kmetij v prizadevanju, da pridelamo čimveč krme na svoji zemlji, pravilna in vsklajena z načrti republiške pospeševalne službe v kmetijstvu. S tem, ko bomo meli doma čim več pridelane krme, nam bo uspelo znižati proizvodne stroške in bo tako proizvodnja v kmetijstvu, posebno v živinoreji, bolj interesantna. V. Š.

TOZD
„Petovia“
živilska
industrija
Ptuj

Ob prevzemanju dobavljenih ton zeljnih glav

Upravno posloplje »Petovie«

Letošnji pridelek zelja, rdeče pese, kumaric, paprike in feferonov v embalaži z etiketo Petovia Ptuj je že dosegel potrošnike, po Jugoslaviji

Kapaciteta silosov zasedena

Že konec oktobra 1975 so bile skupne kapacitete silosov na Teznu okrog 5.000 ton (500 vagonov), zasedene delno s koruzo lastne proizvodnje, delno pa s koruzo sosednjih kmetijskih organizacij kot so Agrokombinat Lenart, KZ Rače in druge. Del silosov je napolnjenih z naravno suho koruzo, iz nakupa v sosednjih republikah. V sušilnici Agrokombinata Maribor je ta koruza dosušena in usposobljena v skladiščenje. Tako so izkoristili tudi proste kapacitete novoizgrajene sušilnice za žitarice.

Po tej informaciji Zvonka Kneza, pomočnika komercialnega direktorja Mirka Vojniča, so silosi Agrokombinata Maribor na Teznu za Kmetijsko organizacijo kot je Agrokombinat Maribor in sosednje kmetijske organizacije dragocena pridobitev, ki jo tudi vsi koristniki pravilno cenijo. V. J.

OB 30-LETNICI OSVOBODITVE

Ker se kolektiv delovne enote Podlehnik TOZD Kmetijstva Kmetijskega kombinata Ptuj ni mogel udeležiti proslav, ki so bile posvečene v spomin velikih zmag nad fašizmom, smo se dogovorili, da bomo priredili izlet, katerega namen bo obiskati najznamenitejše točke, mesta in predele naših velikih zmag in trpljenja v času NOB.

22. avgusta 1975 smo se odpeljali v republiko Bosno in Hercegovino.

Pokazal se je lep sončni dan, ko smo v zgodnjih jutranjih urah prispeli na prostrano ravnino, kjer so se razprostirale obdelana polja in pokošeni travniki.

V avtobusu je zavlada tišina, ko smo zvedeli, da prihajamo v Jasenovac. Pogled se nam je ustavil ob mogočnem betonskem spomeniku, v obliki tulipana, katerega obdajajo ogromni kupi zemlje. Na teh mestih so pred 30. leti stale ustaške mučilnice.

Okolica okrog spomenika in jezero, ki sega v spomenikovo notranjost, predstavlja mučenikovo žejo, od katere so morali ljudje umreti. Po ogledu spomenika smo si ogledali muzej, kjer so shranjeni različni predmeti jetnikov. Na stenah visijo slike, ki prikazujejo mučenja ljudi. Ogledali smo si tudi dva filma o strahotnem mučenju naših ljudi v koncentracijskem taborišču v Jasenovcu.

Med izletniki smo lahko slišali ogorčena vprašanja, kako so si lahko ustaši zbrali tako lep kraj za zločine.

Vožnjo smo nadaljevali čez Bosansko Dubico proti Kozari. Planino Kozaro smo opazovali že od daleč. Tisti, ki smo poznali njeno zgodovino, smo si jo predstavljali višjo in mogočnejšo. Ko je avtobus pripeljal pod vnožje Kozare in se začel vzpenjati po lepi in vijugasti cesti proti vrhu, smo med vožnjo občudovali gosto, z listavci poraščeno pobočje.

Vrhovi planine so obrobljeni z iglastim drevjem, kar daje celotnemu pogorju lep in varen videz. Za trenutek smo izgubili občutek, da se peljemo po zemlji, kjer so izgubili življenje mnogi naši ljudje. Kmalu smo se pripeljali do vrha, kjer je konec avtomobilske ceste. Opazili smo mogočne stopnice, ki vodijo k vrhu, preko njih pa je na višini 800 m — 34 m visok spomenik, zgrajen iz težkih betonskih kock, kot simbol na nepremagljivo Kozaro in njen narod.

V muzeju nas je vodič popeljal k spomeniku oziroma v vrt ob spomeniku, kjer so na ploščah zapisana imena padlih. Vodič nam je opisal zgodovino Kozare med NOB. Stali smo onemeli in oči so nam bile ob pripovedovanju polne solz.

Nad 10.000 vklesanih imen predstavlja padle na Kozari. Z enominutnim molkom smo počastili spomin na nje.

Po krajšem postanku in okrepčilu smo se poslovili od Kozare in nadaljevali pot proti Banja Luki, kjer smo imeli enourni postanek. Na mestih zidovih in hišah je še videti ostanke potresa.

Mogočen betonski spomenik v Jasenovcu

Foto: Ignac Rop

Ogledali smo si tudi džamijo.

Ponovno smo bili na poti, tokrat proti Jajcu. Cesta, ki je nekoliko ozka, a zelo lepa, se vije skozi globoko sotesko planin Menjače in Čemernice, ob reki Vrbas.

Dan je bil zelo toplel, barometer je kazal na 30 stopinj celzija.

Na poti iz Banja Luke v Jajce smo imeli le 10 minutni postanek v Krupi in nato nadaljevali pot proti Jajcu, kjer smo si ogledali zgodovinski dom, v katerem je bilo drugo zasedanje AVNOJ.

Dvorana, ki je spremenjena v muzej je opremljena z izvirnimi fotografijami, dokumentarnimi spisi in različnimi originalnimi predmeti. Zvečer smo se povzpeli na grad, od koder je lep razgled na celotno pokrajino. Mesto Jajce bi se zaradi svoje lege lahko razvilo v turistično središče, kar pa mu onemogoča kemična industrija, ki zaradi dima zastira njegove lepote. Poseben poudarek mestu daje slap.

V Jajcu smo prenočili v hotelu Turist, drugi dan pa smo že v zgodnjih jutranjih urah nadaljevali pot proti Bosanskemu Petrovcu. Peljali smo se ob reki Plivi do Plivinih jezer. Pri nadaljevanju vožnje smo prečkali reko Seno in se pripeljali pod planino Grmeč. Pokrajina je kamenita, hiše so majhne, vendar lepo urejene. Opazili smo, da so polja lepo obdelana, na pašnikih pa so se pasle velike črede ovac.

Ob kramljanju nismo niti opazili, da smo prispeli v Bosanski Petrovac, kraj, ki je bil po vojni skoraj v celoti obnovljen. Pot nas je vodila naprej proti Drvarju, ki smo ga lahko opazovali že z vrha planine Klekovače. Ustavili smo se pred muzejem, kjer smo izvedeli, da si bomo ogledali Titovo pečino. Pot do nje je strma in gladka. V tej pečini je deloval tovariš Tito s svojim štabom. Vodič nam je pripovedoval o napadu na Drvar in nam živo predstavil borbo partizanskih enot s sovražnimi enotami.

Poudaril je, da bo visoka cena mladih življenj, ki so padli v času napada na Drvar, svetel spomin mlajšim generacijam, ki s svojo podobo predstavlja hrabrost in zahvalo padlim v Titove pečine in muzeja smo odšli do spomenika herojev NOB, ki s svojo podobo predstavlja hrabrost in zahvalo padlim v NOB.

V poznem popoldnevu smo se ustavili pri Oštrelju. Po enurnem oddihu smo se spustili zopet v dolino Grmače proti Bihaču, z namenom, da bi si ogledali muzej I. zasedanja AVNOJ-a, vendar smo se morali zadovoljiti le z izložbo orožja. Morali smo se vrniti, s prijetnimi vtisi in z željo, da zopet obiščemo te kraje.

Ob zaključku izleta in ob slovesu smo se ponovno zamislili nad izletom, ki je bil posvečen spominu ob 30 — letnici osvoboditve.

Spomenik padlim borcem NOV v Drvarju

Foto: Ignac Rop

»KOŠAKI« TMI MARIBOR

Rezultati poslovanja

»Košaki« TMI Maribor je zaključila devetmesečno poslovanje z ostan- kom dohodka din 1.987.802. V primerjavi s istim obdobjem preteklega leta, ko je znašal ostanek dohodka din 3.569.545, je to le 56 %.

Vzrokov slabšega poslovnega rezultata je več. Prav gotovo pa je naj- važnejši ta, da se mesna kriza še na- dalje zaostruje, kar pomeni, da ima mesna industrija vedno manj dohod- kov. To ugotovitev lahko podkrepimo tudi z negativnimi poslovnimi rezulta- ti večine mesne industrije Slovenije. Glede na to ugotavljamo, da smo pravzaprav lahko zadovoljni z doseže- nimi rezultati.

	1974	1975	Indeks
Realizacija za 9 mesecev v din	163.089.534	192.555.367	118
Poprečna mesečna realizacija v din	18.121.058	21.395.041	118
Terjatve do kupcev na dan 30. septembra v din	24.163.906	16.995.075	70
Poprečna starost neplačane realizacije v dnevih	40	23	57
Popravek finančnega rezultata za del terjatve s prekoračitvenim zakonskim rokom din	74.458	1.408.114	1.891

Na splošno se likvidnost izboljšuje, saj je padla poprečna starost nepla- čane realizacije od 40 na 23 dni. To se pravi, da je mesečna prodaja pla- čana poprečno v 23 dneh. Terjatve, ki pa so starejše od 45 dni znašajo 30. septembra 1975 din 7.771.464. Iz tega sklepamo, da del kupcev zelo neredno plačuje svoje obveznosti, del kupcev pa celo koristi kasaskonte. Tudi fizični obseg proizvodnje se je v letu 1975 znatno povečal, in sicer

TRGOVSKA MREŽA

V lastni trgovski mreži je bilo pro- danih 1.839 ton blaga, kar predstavl- ja 18 % več kot v preteklem letu. Ta pojav je v večji meri pripisati dejstvu, da posluje skozi celo leto 1975 Tržnica Velenje, ki v enakem obdobju lani še ni poslovala.

Kljub temu, da smo med letom rebalansirali gospodarski načrt in da je DS odobril prodajalnam dife- rencirano maržo (različno za vsako prodajalno) v povprečju 8,7 %, ji le

TRŽNICA VELENJE

Tržnica Velenje še sicer vedno po- sluje z izgubo, vendar se le ta iz

Eden izmed faktorjev, ki je odlo- čilno vplival na končni poslovni re- zultat v devetmesečju tega leta, je tu- di sprememba predpisov o odpisih terjatve s prekoračenim zakonskim rokom. Preteklo leto smo odpisovali terjatve, ki so bile starejše od 90 dni, letošnje leto pa je zakonodajalec skrajšal ta rok na 45 dni. Glede na to je jasno, da so terjatve in v zvezi s tem tudi popravek finančnega re- zultata znatno porasle.

K temu daje svoj pečat še dejstvo, da nenehno povečujemo realizacijo, tako v fizičnem kot v finančnem ob- segu, kar zopet povečuje terjatve. Analiza tega problema nam kaže na- slednje:

	1974	1975	Indeks
Realizacija za 9 mesecev v din	163.089.534	192.555.367	118
Poprečna mesečna realizacija v din	18.121.058	21.395.041	118
Terjatve do kupcev na dan 30. septembra v din	24.163.906	16.995.075	70
Poprečna starost neplačane realizacije v dnevih	40	23	57
Popravek finančnega rezultata za del terjatve s prekoračitvenim zakonskim rokom din	74.458	1.408.114	1.891

od 5.465 ton v 9 mesecih preteklega leta na 5.988 ton v 9 mesecih leto- šnjega leta. Povečanje znaša poprečno 8 %, po skupinah proizvodov pa:

goveje meso	0 %
svinjsko mesto	za 12 %
svinjsko meso	za 12 %
telečje meso	za 188 %
klobasni izdelki	za 14 %
suhomesnati izdelki	za 31 %
drugo blago za zmanjšanje	za 10 %

ta ne zadostuje za pokrivanje stro- škov. Da bi prodajalne (brez Tržnice Velenje) pokrivalo svoje stroške, jim je potrebna poprečna marža v višini 9,57 %; sedaj jo dosegajo v višini 9,06 %. Problematiko poslovanja prodajaln in interne odnose med skupnosti delovnih enot preučujejo strokovne službe podjetja tudi s sta- lišča POTREBNIH STROŠKOV. Re- zultati teh proučevanj bodo na raz- polago v postopku za sprejem gospo- darskega načrta za leto 1976.

meseca v mesec zmanjšuje. Poslovanje v 9 mesecih letošnjega leta je na- slednje:

	Din	Struktura v %
Realizacija	7.711.577	
Izredni dohodki	42.105	
Celotni dohodek	7.753.682	100,00
Nabavna vrednost trgovskega blaga	6.572.613	84,77
Realizirana marža	1.181.069	15,23
Stroški (skupno)	1.842.177	23,76
Izguba	661.108	8,53

Realizirana marža še torej vedno ne pokriva dejanskih stroškov, vendar kažejo podatki zadnjega tromesečja, da je odstotek izgube v strukturi ce- lotnega dohodka zmanjšan na 2,13 %

O rezultatih poslovanja je razprav- ljal delavski svet na dveh preteklih

sejah. Posebno pozornost je posvetil naraščajočim stroškom in zahteval ustrezne analize in ukrepe odgovornih delavcev. Prav tako je pospešena iz- terjava tako, da lahko upamo, da se bodo terjatve s prekoračenim zakon- skim rokom občutno znižale.

Ivan Rotman

AGROKOMBINAT LENART

Ugoden rezultat se obeta tudi po zaključnem računu

Struktura

Celotni dohodek	72.719.725	82.349.516	115
Porabljena sredstva	64.736.598	69.952.292	108
Od tega:			
material — + ali — /			
razlika v substanci	14.853.507	15.515.102	104
amortizacija	2.566.525	2.290.096	89
nabavna vrednost			
real. trg. blaga	46.726.318	50.903.053	109
popravek fin. rezultata	228.852	925.051	404
izredni izdatki	361.396	318.990	88
Doseženi dohodek	7.983.127	13.397.224	167
Ostanek dohodka	—	258.601	—
Izguba	1.862.460		

Iz gornjih podatkov je razvidno, da so potrjeni številni ukrepi, ki so bili na vseh področjih glavno vodilo v gospodarjenju. Stalno je bila prisotna želja, da bi dosegli čim boljši po- slovni uspeh. Doseženi finančni re- zultat v obračun za 9 mesecev ni posebno spodbuden, toda v primer- javi z lanskim letom, se je finančni rezultat izboljšal za več kot dva mi- lijona dinarjev. Pričakujemo, da se bo uspeh po končnem obračunu še po- pravil. Pri spravlju poznih pridelkov kaže, da so pri teh doseženi ugodni rezultati.

Nekateri podatki iz podrobnejših analiz pa vseeno kažejo dovolj spo- dbudne rezultate:

Celotni dohodek se je povečal za 15 %, medtem ko so se porabljena sredstva povečala za 8 %. Dohodek se je povečal za 67 %, v absolutnem znesku pa preko 5 milijonov, v primerjavi z doseženim dohodkom v lanskem letu. Poprečni osebni doho- dek na zaposlenega se je povečal na 35,7 %

Najbolj neugoden rezultat je v ži- vinoreji. Visoke cene krmil ne do- puščajo, da bi se ta panoga izvlekla iz stalnih izgub. Ugotovljeno je namreč, da bi pri boljšem izkori- ščanju razpoložljivih kapacitet le povečali izgube v gospodarjenju, saj morajo druge proizvodne panoge pokrivali izgube v živinoreji.

Nujno bo proučiti tehnologijo pitanja in iskati najustreznejše rešitve tako, da se bo živinorejska proizvo- dna vsaj pokrivala, če že ne ustvarja ostanka dohodka.

Terjatve do kupcev so se zmanjšale v primerjavi z lanskim letom, indeks je 86. Smotnejša uporaba razpolo- žljivih sredstev je ugotovljena tudi na tem področju.

Ker je pri poznih pridelkih ugoden rezultat, lahko delovni kolektiv z opti- mizmom pričakuje ugoden rezultat tudi po zaključnem računu, ki se bo še povečal z obračunom za devet me- secev.

Alojz Letnik

Na Teznu v hladilnici Agrokombinata Maribor čaka na prodajo v januarju 1976 in naprej okrog 300 vagonov enako lepih in sočnih jabolok kot so bila pred trgatvijo v sadovnjaku

Aktivnosti in naloge sindikata v 1976. letu

Konferenco osnovnih organizacij sindikata pri Kmetijskem kombinatu Ptuj sestavljajo osnovne organizacije sindikata: TOZD Farma prašičev, TOZD Gozdarstvo, TOZD Mizarstvo, TOZD Mlekarna, TOZD Tehnoservis, TOZD Kletarstvo, TOZD Tovarna močnih krmil, TOZD Gradbeni remont, Obrat kooperacija, TOZD Trgovina. V TOZD Kmetijstvu pa so osnovne organizacije sindikata: DE Podlehnik, DE Zavrč, DE Sobotinci, DE Dornava, DE Trnovska vas, DE Ptuj, DE Osojnik, DE Turnišče, DE Starše, DE Pragersko, skupne službe TOZD Kmetijstva in skupne službe KK. V letošnjem letu pa so se priključile še osnovne organizacije Haloškega bisera, TOZD Merkurja Beograd, TOZD Petovia Ptuj in TOZD Gostinstva Breg.

AKTIVNOSTI SINDIKATA

Tako organizirane in med seboj povezane sindikalne organizacije so načrtovale in usklajevale vse akcije sindikatov v tem letu. Aktivnost sindikata v tem letu je bila usmerjena na celotno družbeno prizadevanje za stabilizacijo gospodarstva. Stabilizacijska prizadevanja se kažejo predvsem v borbi za večjo družbeno produktivnost dela, za znižanje vseh vrst stroškov v proizvodnji in izven nje.

Pri tem pa nismo šli mimo skrbi za to, da morajo biti naši delavci seznanjeni s problemi delovne organizacije — samoupravnih interesnih skupnosti, solidarnostne pomoči. Naši delavci — člani so pokazali za vse te probleme polno razumevanja in so povsod tam, kjer so bile akcije dobro zastavljene tudi uspele. (Med take akcije štejejo nakup obveznic federacije in solidarnostne akcije za zbiranje pomoči in podobno.

V letu 1975 smo imeli 5 sestankov konference osnovnih organizacij in 2 skupni konferenci s svetom ZK KK Ptuj. Na njih so razpravljali o nekaterih skupnih vprašanjih dela osnovnih organizacij in bila so zavzeta stališča za usmerjanje dela osnovnih organizacij. Sestanki osnovnih organizacij sindikata so bili po potrebi. Večina predsednikov OO čuti potrebo in se redno udeležujejo konferenc razen nekaterih, ki pa vedno izostanejo in ne čutijo potrebe, da se udeležijo sestanka. Akcije, oziroma sklepi konferenc so se izvajali zadovoljivo, čeprav bi bilo potrebno, da bi nekatere sklepe in priporočila dosledneje izvajali.

ŠPORTNA DEJAVNOST V SINDIKATU

Športna dejavnost v sindikatu je sicer na dobri poti. Aktivno smo se vključili v športna tekmovanja kot so delavske športne igre v okviru Občinskega

sindikalnega sveta. Bili smo organizator II. Vinogradniških iger v Podlehniku, ki so kljub slabemu vremenu dobro uspele. Na teh igrah smo dosegli III. mesto. Organizirana so bila še nekatera srečanja na športnem področju med nami in nekaterimi drugimi kolektivi. Pri vsej dejavnosti pa občutimo, da je v športne igre vključenih premalo novih članov. Imamo vse pogoje za dobro delovanje in doseganje rezultatov, samo v vrste športnikov moramo vključiti čimveč članov.

Naše delo pa je bilo tudi na drugih področjih, kot organizaci-

je izletov, skrb za člane in vključevanje novih članov v vse družbene in gospodarske tokove našega življenja, v podjetju in v krajevnih skupnostih. O našem celotnem delu bomo obširneje poročali na letnih konferencah sindikata, o konferencah pa bomo napisali tudi v našem časopisu.

PRIPRAVE NA LETNE KONFERENCE

Pred nami so letne konference osnovnih organizacij sindikata, ki naj bodo končane do konca decembra 1975. Zato naj omenimo nekaj vprašanj, o katerih moramo na letnih konferencah spregovoriti:

1. V razpravi je sindikalna lista za 1976. Vse sindikalne organizacije morajo o njej razpravljati in zavzeti svoje stališče. Izvajanje sindikalne liste pa se mora odražati v naših samoupravnih aktih. S sindikalno listo mora biti seznanjen vsak član sindikata.

2. Glavna naloga in skrb sindikata mora biti osredotočena na prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva, dvig produktivnosti na celotnem področju ustvarjanja dohodka in samoupravno razporejanje dohodka.

3. Skrb za delovnega človeka in njegovo počutje, varstvo pri delu, odnos do dela.

Predvsem varstvu pri delu je potrebno posvetiti vso skrb. Zaščita delavca na delovnem mestu mora biti učinkovita, saj bo le tako padel bolniški stalež. Poiskati vse vzroke za izredno visok stalež bolnih.

4. Vzgoja članstva in obveščanja članstva mora biti naša vsakodnevna skrb, zato morajo biti naši sestanki kratki, pogostejši in boljše pripravljani.

5. Organizirati sindikalne skupine povsod tam, kjer jih še nimamo in čutimo potrebo po njih za lažje sestajanje članstva.

6. Športna dejavnost mora skrbeti za novo vključevanje članstva in dobro pripravo športnih tekmovanj.

Na letnih konferencah moramo podati tudi poročilo o našem dosedanjem delu in sprejeti programe dela za prihodnje leto. Program dela sindikata naj zajame vsa področja našega dela. Pri tem pa naj služijo smernice, nakazane v Delavski enotnosti. Uspeh novega dela bo odvisen od dobro zastavljenih in sprejetih sklepov. Za izvajanje sklepov pa moramo pridobiti in zainteresirati vse naše članstvo. Zavedati se moramo, da je uspeh našega dela odvisen od nas vseh in našega zalaganja za delo. Jože Skerlivnik

Vloga in delovanje informativno dokumentacijskih centrov

13. novembra 1975 je bilo v Ljubljani posvetovanje o vlogi in delovanju informativno dokumentacijskih centrov v občini (INDOK centrov).

Sredstva javnega obveščanja postajajo v novem samoupravnem — delegatskem informacijskem sistemu sestavni del skupčinskega in delegatskega sistema. Tako tisk, radio in televizija prenašajo informacije iz skupščin in upravnih organov do delovnih ljudi in občanov ter delovnih ljudi in občanov v procesu dogovarjanja in odločanja. Javna občila morajo spremljati vse informacije in gradiva, ki so pomembna za družbeno odločanje v delegatskem sistemu, pri tem pa jim bi lahko nudili INDOK centri dragoceno pomoč.

Takšen informativno — dokumentacijski center (INDOK center) bi naj zbiral dokumentacijo o vseh informacijah, ki se pojavljajo v delegatskem sistemu odločanja. Dokumentacija bo morala biti organizirana na ta način, da lahko center vsak trenutek, da informacije na razpolago vsem interesentom, oz. nosilcem procesa družbenega dogovarjanja.

INDOK CENTRI TUDI V TOZD

INDOK centre bomo morali ustanoviti v vseh sredinah, tudi v temeljnih organizacijah združenega dela oziroma v drugih delovnih organizacijah, kjer naj bi bil ustanovitelj najvišji samoupravni organ in družbenopoliti-

čne organizacije. Seveda bi bilo neracionalno, posebno v manjših TOZD ustanovljati posebno INDOK službo ločeno od obstoječih strokovnih služb. INDOK centre bo potrebno ustrezno samoupravno urediti. Vsak center mora imeti poseben družbeni organ upravljanja, v katerem so delegati vseh subjektov zainteresiranih za delo centra.

INDOK centri naj bi se po mnenju nekaterih organizirali profesionalno, s tem, da bi zaposlovali vsaj enega oziroma dva delavca, z veliko izkušnjem in

z izrazito nagnjenostjo k delu v INDOK službi.

Ustanovitvi INDOK centrov v združenem delu, krajevnih skupnostih in občinah naj bi bile skupščine družbenopolitičnih skupnosti skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitične organizacije in organi samoupravljanja.

Podan je bil predlog, da se INDOK centri ustanovljajo v vseh sredinah postopoma, potrebno pa jih je organizacijsko preoblikovati oziroma usposobiti za nove naloge. M. P.

Uvoz rezervnih delov za potrebe kmetijstva

Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano nas je obvestil, da je izdal zvezni sekretar za zunanjo trgovino 23. 9. 1975 globalno soglasje za uvoz rezervnih delov. OZD torej lahko uvažajo rezervne dele za tekoče vzdrževanje opreme brez posebnega soglasja, ki je sicer predpisano. To globalno soglasje se nanaša tudi na nakup teh rezervnih delov pri domačih organizacijah, ki se ukvarjajo z zastopanjem tujih firm in imajo konsignacijska skladišča.

Kot dokaz, da služijo rezervni deli tekočemu vzdrževanju opreme, zadostuje izjava OZD, ki jo je treba priložiti prijavi o sklenitvi posla o uvozu, če gre za nakup rezervnih delov v inozemstvu oz. pismena izjava, podpisana od pooblaščenih oseb, ki se priloži plačilnemu nalogu, če se kupujejo rezervni deli pri domači OZD, ki se ukvarja z zastopanjem tujih firm in ima konsignacijsko skladišče.

Besedilo o globalni soglasnosti bo objavljeno tudi v glasniku Gospodarske zbornice Jugoslavije.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA AGROKOMBINATA MARIBOR

Na 21. redni seji delavskega sveta Agrokombinata Maribor TOZD Kmetijstvo in 7. redni seji delavskega sveta delovne organizacije Agrokombinata Maribor, so člani razpravljali:

— o periodičnih obračunih, stanje 30. september 1975, za TOZD Kmetijstvo, TOZD KZ Ma-

ribor, TOZD Gozdarstvo in delovno organizacijo Agrokombinata Maribor, o katerih obširneje poročamo v posebnem članku;

— o stabilizacijskem programu in njenem izvajanju na nivoju temeljnih organizacij in delovne organizacije.

Zinka Berlič

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA »KOŠAKI« TMI MARIBOR

Na izredni seji delavskega sveta »Košaki« TMI Maribor, ki je bila 31. oktobra 1975 so sklepali o:

— potrditvi II. dodatka k osnovni

pogodbi št. 5/52-3-390-IM/75, z dne 21. 10. 1975.

Dodatna dela pri gradnji hladilnice, strojnice in ureditev okolja v Zlatoličju znašajo:

1. Dodatna gradbena dela	214.762,70 din
2. Razširitev ceste	88.014,00 din
3. Priključek ceste	970.000,00 din
4. Gretje talne plošče	100.520,00 din
5. Priključek telefona	150.100,00 din
6. Sprememba strojne izolacije	250.000,00 din

Skupaj: 1.773.396,70 din

— potrditvi dodatka k pogodbi o izvajanju delnega investitorskega inženiringa za objekt: hladilnice s strojno opremo, trafo postaje, ureditev okolja in prometnih poti, ograje, komunalnih in energetskih priključkov (brez elektro daljnovoda). Predvideni stroški za investitorski inženiring so:

— 2 % od neizvršenih del	16.060.000 din	321.200 din
— neposredni stroški		28.800 din

Skupaj: 350.000 din

— potrditvi nove specifikacije predračunske vrednosti I. faze mesne industrije (hladilnica) v Zlatoličju, kakor sledi:

1. gradbena dela	6.538.155,60 din
2. domača oprema	5.725.264,50 din
3. uvozna oprema	3.091.129,00 din
4. odkup zemljišča	1.236.000,00 din
5. ostalo, projekti inst.	1.079.713,95 din
6. komunalna ureditev okolja	2.412.045,85 din
7. elektrovodi	5.404.025,80 din

Skupaj: 25.486.334,70 din

8. prisp. za energ.	1.340.990,55 din
9. drugi prispevki	400.000,00 din
10. drugi stroški	295.000,00 din
11. dodatna dela in oprema	2.054.674,75 din
12. gradbeni nadzor	397.000,00 din

Skupaj: 29.974.000,00 din

Skupna predračunska vrednost I. faze mesne industrije (hladilnice), se od prvotne ne menja in ostaja v znesku 29.974.000,00 din.

— potrdijo se nove specifikacije, in sicer:

1. Klavnica	880.882 din
2. Trgovska mreža	963.668 din
3. Predelava	5.812.850 din

7.657.400 din

4. Prispevek za energetiko 367.600 din

8.025.000 din

Z novo specifikacijo se prvotna skupna predračunska vrednost, ki znaša 8.025.000 din ne menja.

— potrditvi pogodbe z Agrokombinatom Maribor — obrat hladilnica, z dne 29. oktobra 1975.

Tončka Čurič

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA AGROKOMBINATA LENART

Na seji delavskega sveta Agrokombinata Lenart, z dne 21. oktobra 1975 so razpravljali o:

— sprejemu periodičnega obračuna delovne organizacije in vseh TOZD ob 9 mesečnem poslovanju 1975.

— o potrditvi 19. in 20. sklepa 32. seje združnega sveta TOZD kooperacija Agrokombinata Lenart, z dne 7. junija 1975 glede najetja investicijskega kredita pri Kreditni Banki Maribor, za kmete-kooperante po izdelanih programih gospodarjenja na kmetiji od Kmetijskega zavoda Maribor, v skupnem znesku 770.000,00 din.

Kredit se najame po pogojih in in obrestni meri, ki jih določa banka,

Pogodbo o najetju kredita podpišejo za to določeni podpisniki pri banki;

— o potrditvi 21. sklepa sveta kooperantov Obrata kooperacija-kmetijstvo Agrokombinata Lenart, z dne 19. septembra 1975 kredita pri Kreditni banki Maribor za kmete-kooperante po izdelanih programih gospodarjenja na kmetiji od Kmetijskega zavoda Maribor, v skupnem znesku 530.000,00 din.

Kredit se najame po pogojih in obrestni meri, ki jih določa banka;

Pogodbo o najetju kredita podpišejo za to določeni podpisniki pri banki;

— o najetju investicijskega kredita pri KB Maribor, v znes-

ku 2.122.410,00 din za izvajanje hidromelioracij v pesniški dolini;

Kredit se najame po pogojih in obrestni meri, ki jih določa banka;

— o odobritvi 471.647,00 din lastnih sredstev za izvajanje hidromelioracij na območju pesniške doline kot 10 % udeležba pri investiciji;

— o najetju investicijskega kredita pri KB Maribor v znesku 1.169.152,92 din za nabavo kmetijske mehanizacije.

Kredit se najame po pogojih in obrestni meri, ki jih določa banka;

— odobri se 1.370.948,76 din lastnih sredstev kot lastna udeležba pri nabavi kmetijske mehanizacije;

— najame se garancija pri KB Maribor v znesku 1.370.948,76 din za lastna sredstva pri nabavi kmetijske mehanizacije;

— odobri se nakup treh stanovanj;

— odobri se najetje kredita za nakup treh stanovanj pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Lenart, v višini 531.432,00 din;

— Komunalno stanovanjsko podjetje Lenart vrne stanovanjske hiše — stanovanja in poslovne prostore Agrokombinatu Lenart po priloženem seznamu:

— o razrešitvi dolžnosti dodejanje komisije za ugotavljanje dejanskega stanja stanovanjskega problema. Francka Dečko

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA KMETIJSKEGA KOMBINATA PTUJ

Skupni delavski svet je razpravljal na 16. redni seji, dne 20. 11. 1975 in:

— potrdil poročilo o poslovanju TOZD združenih v KK Ptuj za devet mesecev letošnjega leta;

— potrdil predlog o nastavitvi lečečega zdravnika za potrebe delavcev KK ter sklenil, da se že kupljeno družinsko stanovanje v Volkmerjevi ulici dodeli novonastavljenemu zdravniku pri Zdravstvenem domu Ptuj pod pogojem, da bo organizirana zdravstvena služba tako, da bo kombinatu dodeljen lečeči zdravnik, ki bo opravljal tudi kontrolno službo zdravstvenega stanja delavcev KK na zunanjih ambulantah, za kar se naj z Zdravstvenim domom sklene tozadevna pogodba;

— sprejel sklep, da se organizira proslava ob prazniku republike 29. novembra skupno s podelitvijo nagrad delavcem, ki so zaposleni v KK 10 let;

— potrdil predlog ankete o socialnih, zdravstvenih, ekonomskih in samoupravnih vprašanjih, katera se naj pošlje v izpolnitev vsem delavcem zaposlenih v KK

— potrdil analizo proizvodno finančnega plana za obdobje I. poll. 1975 in primerjavo z realizacijo istega obdobja leta 1974,

— imenoval inventurne komisije in potrdil njihove naloge;

— razpravljal o pritožbah vloženih zoper sklepe Odbora za družbeni standard glede dodelitve stanovanjskih posojil ter sklenil, da se posamezne pritožitelje da na prioriteto listo za spomladi;

— potrdil predlog sveta za družbeni standard, da se na koordinacijski odbor za izgradnjo TGC pri SO Ptuj da vloga za za nakup družinskega stanovanja — vodjo TGC — iz združenih sredstev,

(Nadaljevanje na 18. strani)

Sistemizacija delovnih mest in kvalifikacijska struktura

V Agrokombinatu Lenart je zadržani svet kot najvišji organ upravljanja sprejel meseca maja 1972 leta pravilnik o organizaciji podjetja in sistemizaciji delovnih mest. Istočasno je bil pripravljen in sprejet opis delovnih mest. V mesecu juliju 1973 je bila sestavljena in sprejeta analitična ocena delovnih mest in sprejet posebni samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Analitična ocena, ki je bila v naši delovni organizaciji prvič izdelana, je bila sestavljena po opisu delovnih mest, ki zajema naslednje kriterije:

- naziv delovnega mesta,
- delovno področje,
- sredstva in predmeti dela,
- osnove za delo,
- pristojnosti,
- pogoji dela,
- potrebno znanje, sposobnosti in lastnosti,
- odgovornost,
- delovni čas,
- število izvajalcev na delovnem mestu,
- položaj delovnega mesta,

Koncem meseca marca 1975 je bila sprejeta istočasno z organiziranjem novih TOZD tudi nova organizacija in sistemizacija delovnih mest. S tem so nastale spremembe glede obsega dela, odgovornosti in drugih pogojev, na posameznih do tedaj sistemiziranih in na novo organiziranih delovnih mest. Opisi novih delovnih mest in spremembe pri dosedanjih ter analitična ocena teh delovnih mest so pripravljene in bodo šli v razpravo članom delovne skupnosti TOZD, obratu Kooperacija — kmetijstvo in skupnim službam.

Po sprejeti organizaciji in sistemizaciji je izdelan samoupravni sporazum po sistemizaciji in pogojih za zasedbo delovnih mest.

V Agrokombinatu Lenart se 3 TOZD ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo, in sicer:

TOZD poljedelstvo-živinoreja Lenart,

TOZD sadjarstvo Selce

Obrat kooperacija — kmetijstvo.

Kvalifikacijska struktura je najbolj neugodna v prvih dveh TOZD. Navedene TOZD z obratom kooperacija — kmetijstvo zaposlujejo 106 delavcev. Zaradi boljšega pregleda je prikazana kvalifikacijska struktura v tabeli.

	zaht. kvalif. %	dejanska kvalif. %
— nekvalificirani delavci	0,9	8,5
— polkvalificirani	33,9	55,6
— kvalificirani in nepop. srednja šola	44,5	22,6
— srednja šola, visokokval.	17,9	10,5
— višja šola	2,8	2,8

V kmetijstvu dela največ delavcev, ki jim je priznana polkvalifikacija po večletnih izkušnjah in usposobljenosti na delovnem mestu. V to skupino spada tudi precej traktoristov, ki so opravili pred leti 3 mesečni tečaj in si pridobili vozniško dovoljenje F kategorije. Ti delavci delajo z najodobnejšimi stroji, vendar nima večina priznane kvalifikacije. Tudi drugi delavci v TOZD imajo priznano interno polkvalifikacijo. Večina delavcev se je priučila na delovnem mestu, med tem ko je težko dobiti mlade ljudi, ki bi se odločili za dvoletno šolo v Svečini. Praksa nam kaže, da nadaljuje mladina po končani dvoletni šoli v večini primerov s šolanjem ali pa se preumeri v drugi poklic.

Tudi pri srednji, višji in visokošolski izobrazbi bi nastala večja razlika med zahtevano in dejansko zasedeno delovno silo glede na izobrazbo, če bi upoštevali najvišjo zahtevano šolsko izobrazbo za posamezna delovna mesta. Pri sistemizaciji in

opisu je pogoj, da je možno zasesti posamezna delovna mesta z večletno prakso od srednje do visokošolske izobrazbe.

V kolikor kmetijskim delavcem ne bi bila priznana interna kvalifikacija, bi bila slika kvalifikacijske strukture mnogo slabša. S tem pa delavcem ni napravljena najboljše usluga, ker imajo to priznano le zaradi delovnih izkušenj, niso pa pridobili tudi nekaj teoretičnega in splošnega znanja. V prihodnjem obdobju se bo potrebno načrtno lotiti tega problema, da bodo delavci dobili uradno priznano kvalifikacijo, kar velja predvsem za traktoriste.

Kljub težkim pogojem dela v kmetijstvu in sorazmerno nižjim osebnim dohodkom v primerjavi z drugimi panogami gospodarstva, je v Agrokombinatu Lenart 21 delavcev zaposlenih nad 20 let in 57 delavcev od 10 do 20 let omenjenih TOZD.

Leopold Hameršak

KADROVSKE SPREMEMBE

AGROKOMBINAT MARIBOR

Prišli v oktobru 1975:

Pekre: Branko Železinger.

Rače-Radvanje: Alojz Šnuderl.

Strojna postaja: Ignac Anželj, Emil Črešnar in Mičun Tešič.

Odšli v oktobru 1975:

Jarenina: Štefan Cizerl.

Košaki-Kamnica: Ferid Karajkovič in Pavla Žunko.

Svečina: Alojz Zorko (umrl)

Uprava: Janko Jelnikar, Bogdan Lah, Zvonko Lešnik, Marija Moraus, Zvonko Rokavec, Mirko Rudolf in Milka Šrumpf.

Pekre: Branko Repnik (upokojen).

»KOŠAKI« TMI MARIBOR

Prišli v oktobru 1975: Ferdinand Fras, Jože Hrobat, Anton Štumberger, Nikola Letica, Vili Kurnik, Štefan Sebjan, Hedvika Velički in Martin Neuvirt.

ODŠLI V OKTOBRU 1975:

Štefan Žerdin, Ivan Povše, Zlatko Rečnik, Vili Kurnik, Vilim Petričič, Edvard Kranjc, Franc Horvat, Konrad Mikiš in Drago Kegl.

AGROKOMBINAT LENART

Odšli v oktobru 1975:

TOZD Poljedelstvo živinoreja Lenart: Dragoslav Matič.

Skupne službe: Ivica Kraner in Helena Zaverski.

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

PRISLI V OKTOBRU 1975

TOZD Kooperacija: Silva Rep, Kristina Cvetko in Marjanca Turk.

TOZD Gradbeni remont: Franc Kovačič.

TOZD Kletarstvo »Slov. Gorice«: Antonija Ščukanec, Maks Čoh in Peter Starkl.

TOZD Tehnoservis: Zdenko Lešnik.

TOZD Farma prašičev: Franc Ropič.

TOZD Gozdarstvo: Štefan Kodrič.

TOZD Kmetijstvo:

DE Podlehnik VS: Jože Janžekovič.

Delovna skup. za skup. zadeve: Martin Stopinšek.

ODŠLI V OKTOBRU 1975

TOZD Kletarstvo »Slov. Gorice«: Katarina Črešnik — invalid. upokojena.

TOZD Tehnoservis: Ivan Kirbiš, Franc Kumer in Viktor Žampa.

TOZD Mlekarna: Cilka Blagovič — (invalid. upokojena).

TOZD Kmetijstvo

DE Zavrč PŽ: Miroslav Bauman.

DE Sobetinci: Jože Krajnc.

DE Zavrč VS: Jože Zemljarič (umrl).

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

Skupni delavski svet

(Nadaljevanje s 17. strani)

— potrdil sklep DS TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«, da se prevzame tržnica v Velenju od TMI »Košaki« Maribor in prenese v upravljanje TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«;

— glede objavljenega članka v »Tedniku« pod naslovom »Delavci zahtevajo kombinat zavrča« pa zadalžil pravno službo podjetja, da zadevo prouči in ukrene vse potrebno, kot je bilo sprejeto na samoupravnih organih;

— sprejel sklep o prenosu računalnika v uporabo.

O sistemizaciji delovnih mest v TOZD Kmetijskega kombinata Ptuj (2)

V uvodnem delu pod gornjim naslovom objavljenega sestavka v št. 10/75 »Naše poti« je bilo napisano o Svetu za kadre in o skupnem delavskem svetu Kmetijskega kombinata Ptuj, da sta sprejela v mesecu septembru 1975 na svojih sejah priporočilo, naj začnejo delavski sveti TOZD postopek za sklenitev samoupravnih sporazumov o sistemizaciji delovnih mest. Strokovne komisije bi naj pripravile po tem predlogu osnutke samoupravnih sporazumov o sistemizaciji delovnih mest za delavski svet TOZD. Tem komisijam bi naj poverile TOZD naloge, ki so navedene v objavljenem delu sestavka. Po sklenitvi samoupravnih sporazumov o sistemizaciji delovnih mest bo sledilo delo do nove ocenitve vseh delovnih mest v TOZD Kmetijskega kombinata Ptuj. Svet za kadre je predložil na svoji seji 6. oktobra 1975 osnutek takega samoupravnega sporazuma, ki obsega pet poglavij.

V drugem poglavju »TEMELJNE DOLOČBE«

— bo TOZD najprej opisala dejavnost, ki jo opravlja

— zatem bo naštel organizacijske enote v TOZD v katerih opravlja opisano dejavnost

— sledila bodo določila, kdo v TOZD koordinira delo organizacijskih enot in kdo vodi delo teh enot.

TOZD bodo na to opisala in določila:

— delovna mesta s težjimi pogoji in zdravju škodljiva delovna mesta

— naloge službe varstva pri delu OZD in

— naloge direktorja TOZD, vodij organizacijskih enot in neposrednih vodij v zvezi z varstvom pri delu

— delovna mesta, kjer je nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare večja in posebne naloge v zvezi z zasedbo teh delovnih mest

— delovna mesta, na katerih je dopustno zaposlovati invalide

— posebna določila o delovnih mestih na katerih prihajajo delavci v dotik z živili in določila glede vseh zdravniških pregledov pred zaposlitvijo in med delom.

V tretjem poglavju »ORGANIZACIJSKI TEMELJ DELOVNIH MEST« je najprej določeno, da je vsako delovno mesto v TOZD urejeno s posebnim členom.

Sledijo določila, kaj mora vsebovati opis delovnega mesta, nato pa je določena metoda, kako naj se določa, opiše oziroma analizira: naziv delovnega mesta, opis nalog na delovnem mestu, sredstva in predmete dela, osnove za delo, pristojnosti, podatke o odgovornosti, podatke o pogojih dela, podatke o potrebnih znanjih in osebnostne značilnosti glede na delovno mesto.

Skratka, to poglavje služi kot nekakšen priročnik oziroma pripomoček za opisovanje posameznih delovnih mest.

Ob koncu tretjega poglavja so še določila, po katerih morajo vodilni in vodstveni delavci izpolnjevati posebna družbeno, politična in družbeno etična merila.

V četrtem poglavju »DOLOČBE O POSAMEZNIH DELOVNIH MESTIH« bodo TOZD najprej opisale in analizirale naloge prve organizacijske enote (ki jih bodo naštele v drugem poglavju), sledil bo opis delovnega mesta vodje, nato pa opisi vseh drugih delovnih mest v tej organizacijski enoti. Zatem bo opis nalog druge organizacijske enote, nato opis vodje itd., tako kot pri prvi organizacijski enoti. To se bo po-

navljalo, dokler ne bodo opisana vsa delovna mesta v vseh organizacijskih enotah TOZD.

V petem poglavju »POSTOPEK ZA SKLENITEV, SPREMEMBE IN DOPOLNITVE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SISTEMIZACIJI DELOVNIH MEST« je kot že sam naslov pove, določen postopek za sklenitev tega samoupravnega sporazuma.

V skladu s predlaganim osnutkom samoupravnega sporazuma o sistemizaciji, je svet za kadre imenoval tudi svojo strokovno komisijo z nalogo, da nudi strokovnim komisijam TOZD potrebno pomoč pri proučevanju sklajevanju in postavljanju organizacije TOZD, pri opisovanju delovnih mest in sprovajanju drugih nalog, navedenih v osnutku samoupravnega sporazuma.

Svet za kadre je predlagal TOZD naslednji rokovnik:

1. Najpozneje do 20. oktobra 1975 se naj sestanejo delavski sveti TOZD na svojih sejah, na katerih naj sprejmejo sklep o začetku postopka za sprejem samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest, takoj za-

tem pa za pripravo nove analitične ocenitve delovnih mest za vse delavce TOZD. Na tej seji naj delavski sveti TOZD imenujejo tudi svoje strokovne komisije.

2. Najpozneje do 30. oktobra 1975 morajo strokovne komisije TOZD, skupno s strokovno komisijo, ki je imenovana od sveta za kadre, proučiti organizacije v TOZD in po potrebi predlagati novo oziroma dopoljeno, spremenjeno organizacijo v TOZD in predlagati delovna mesta.

3. Najpozneje do 10. decembra 1975 je potrebno opisati in na seji sveta za kadre skladiti delovna mesta v vseh TOZD.

4. O osnutku tako sklajenega predloga samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest morajo takoj po opravljeni skladitvi razpravljati delavski sveti TOZD, ki takšen osnutek po svoji presoji sprejmejo v enakem besedilu kot je predlagan ali pa ga spremenijo oziroma dopolnijo in ga kot svoj predlog predložijo v razpravo vsem delavcem TOZD.

Razprava traja do 25. decembra 1975.

5. Od 25. do 31. decembra se morajo sklicati zbori delavcev v vseh TOZD KK Ptuj, ki bodo določili predlog samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest.

AGROKOMBINAT MARIBOR

SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST

Sistemizacijo delovnih mest kot poseben akt, je Agrokombinat Maribor kompleksno uredil leta 1971 za takrat še enovito podjetje. Pred tem je podjetje imelo sistemizacijo delovnih mest le kot prilogo drugim aktom, tako pravilniku o organizaciji podjetja kakor tarifnemu pravilniku.

Sistemizacija delovnih mest iz leta 1971 je bila napravljena po takrat posplošeni in enotni metodologiji in z opisom globalnih in okvirnih zahtev in nalog posameznih delovnih mest. Vzporedno s sistemizacijo je bila tedaj napravljena za sistemizirana delovna mesta tudi analitična ocena delovnih mest.

S pripojitvijo KZ Pesnica k našemu obratu za kooperacijo in formiranju tako nastale tvorbe v TOZD KZ Maribor, smo že leta 1972 morali korigirati sistemizacijo delovnih mest, na kar je prišlo z reorganizacijo drugega dela podjetja in konstituiranjem v smislu nove ustave še do temeljitejših sprememb.

Z organiziranjem samostojnih TOZD se je v bistvu menjala organizacija podjetja in posameznih služb, kar je imelo za posledico tudi temeljito spremembo do tedaj sistemiziranih delovnih mest. Vsaka novonastala TOZD je postavila v okviru svoje organizacije novo sistemizacijo delovnih mest. Skupne službe podjetja so bile po prvem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v OZD organizacijsko

vezane in zato zajete v sistemizacijo TOZD Kmetijstvo. Z naknadnim tolmačenjem pa so se izločile skupne službe iz TOZD Kmetijstvo in ustanovile samostojno organizacijsko enoto skupne službe, s svojo sistemizacijo delovnih mest.

Sistemizacija delovnih mest je v okviru zastavljene organizacije podjetja oziroma TOZD kompleksno in zahtevno opravila, kar zahteva, če naj bo kvalitetno opravljena, veliko poglobljenega dela in študija posameznih dejavnosti v okviru podjetja oziroma TOZD.

NEPOPOLNA PRVOTNA SISTEMIZACIJA

Pri naštetih reorganizacijah, katere je prešlo podjetje v zadnjih letih v relativno kratkih časovnih razmikih, pa podjetje ni uspelo sprosti uvesti dovolj zaključeno in kvalitetno organizacijsko obliko za novonastalo situacijo in v zvezi s tem dovolj proučeno in izdelano sistemizacijo. Običajno so se izvršile take sistemizacije delovnih mest le tako, da so se na novo ustanovila oziroma ukinita posamezna delovna mesta, večina delovnih mest pa je ostala nespremenjenih. Problem je nastajal v tem, da so se delovna mesta ustanovila, določil se je zanje naziv, premalo pa so bili precizirani opisi tako nastalih delovnih mest, s posebnim pudarkom na nalogah, obsegu dela, kompetencah in odgovornosti, ki so

v zvezi z delovnim mestom. Vse preveč so se uporabljali dotedanji splošni opisi za podobna delovna mesta. Tako stanje v bistvu zasledimo še sedaj, ker je Agrokombinat Maribor še vedno v fazi notranjega reorganiziranja in organiziranja, tako v okviru delovne organizacije kot tudi v posameznih TOZD.

Pri organiziranju podjetja oziroma TOZD in nato še pri vstopu podjetja v SOZD nastanejo dileme, katere dejavnosti, naloge in službe naj bodo razmeščene na posameznem nivoju.

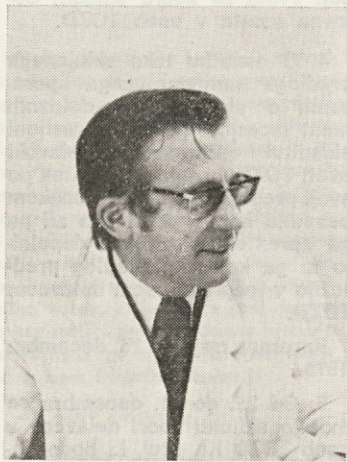
Ta problem je še posebej nujen v našem podjetju, ker je izhajalo organiziranje TOZD in nato njihovo združevanje v delovno organizacijo v bistvu iz dotedanje organizacijske oblike podjetja oziroma obratov. Gre za to, da je mel Obrat za gozdarstvo in KZ Pesnica že prej organizirano lastno računovodstvo, komercialno in druge dejavnosti in da le teh ob organiziranju TOZD in njihovi združitvi v delovno organizacijo niso prenesle v skupne službe. Tako se dogaja, da se posamezne službe duplirajo, da so na posameznem nivoju premalo specializirane in zato manj učinkovite in efektivne.

V splošnih stabilizacijskih prizadevanjih bo nujno potrebno, da bo kolektiv tem problemom posvetil vso skrb, ker je to eden izmed bistvenih pogojev zmanjšanja stroškov in rentabilnega poslovanja. MARJAN SIMON

Obisk na delovnem mestu

Zelo razgibano delo v komercialnem sektorju v »Košakih« TMI Maribor nas je privedlo do odločitve, da smo si za razgovor na delovnem mestu izbrali Franca Šumana, kmetijskega inženirja, pomočnika vodje komercialnega sektorja v »Košakih« TMI Maribor, kjer je zaposlen od leta 1973.

Franc Šuman

Bralce bo verjetno zanimalo, kakšno je vaše delovno področje na tem delovnem mestu?

Na svojem delovnem mestu se ukvarjam predvsem z vprašanjem nabave surovin (goveda, drobnice, svinj itd.) za klanje (svežega mesa) in za predelavo, nadalje moram biti seznanjen s celotno tržno situacijo cen mesa v Jugoslaviji ter z vsemi predpisi, ki so v zvezi s prodajo in nabavo mesa in mesnih izdelkov. Nadalje je moja skrb, da spremljam delo živinorejskega poslovnega sklada.

Glede na stanje živinoreje pri nas se srečujete verjetno z velikimi problemi?

Ker »Košaki« TMI Maribor pokriva celotno regijo pri nabavi živine, je potrebno tesno sodelovanje z vsemi delovnimi organizacijami, od katerih nabavljamo živino in s katerimi imamo sklenjene pogodbe za nabavo goveda, prašičev in drobnice.

Pri nabavi je potrebno upoštevati predvsem kvaliteto živine, saj je potrebno večkrat dokazovati, da je kvaliteta mesa, od katere je odvisna dobra prodaja, predvsem odvisna od nabave žive živine.

Nadalje se pri nabavi živine pogostokrat srečujemo s problemom neplansko organiziranih odkupov. Zato bo potrebno zavzeti določene ukrepe, da se bo vnaprej določil tedenski odkup živine.

Kako sodelujete pri nabavi živine v okviru SOZD?

Od Agrokombinata Maribor prevzemamo vse tržne viške, na območju Ptuj in Lenarta pa prevzemamo pretežni del tržnih viškov.

Kakšen program imate za leto 1976?

Pri nabavi živine imamo za leto 1976 že v celoti sklenjene pogodbe za mlado pitano govedo. S tem so naše potrebe v celoti pokrite s pogodbami za leto 1976 in sicer 90 % potreb dobaviteljev naše regije. Pri nabavi prašičev je pokritih 70 % vseh potreb, v ostalih 30 % pa imamo sklenjene pogodbe izven te regije oziroma SOZD.

»Košaki« TMI Maribor prodajajo sveže meso v lastnih prodajalnah v Mariboru in okolici, nekaj tržnih viškov pa prodajo Živinoprometu Nova Gorica in Trgovskemu podjetju Jesti-vine Koper ter ostalim manjšim kupcem.

Prek Grude pa izvažamo nekaj vrst svežega mesa tudi v tujino npr. v Libijo in v zadnjem času v Italijo.

Kakšne so vaše funkcije v družbenopolitičnih organizacijah?

Sem predsednik delavskega sveta »Košakov« TMI od leta 1974.

Kako ocenjujete delo delegacij?

Delo delegacij poteka v redu, saj so ljudje na ta način seznanjeni s problemi. Čuti se medsebojno sodelovanje delegacij.

Kot član komercialnega odbora lahko ocenite njegovo delo?

Komercialni odbor je bil v preteklem letu zelo aktiven, vendar se sprejeti dogovori niso dosledno izvajali in spoštovali. Na sejah tega odbora smo izmenjavali medsebojne izkušnje in se dogovarjali o vprašanju prodaje živine, sadja, o skupni nabavi reprodukcijskega materiala in se seznanjali s problemi, ki smo jih skušali skupno rešiti.

Ob koncu razgovora nam je tovariš Šuman povedal, da je na tem delovnem mestu zadovoljen, prav tako pa tudi s kolektivom v katerem dela. M. P.

Milan Breznik se uči v „Košakih“

Med osmimi učenci za kvalifikacijo mesarja ožjega profila v »Košakih« TMI Maribor, ki jim je začela teči 18-mesečna učna doba letos avgusta, je tudi 16-letni Milan Breznik iz Radvenc pri Negovi.

Za odgovarjanje na vprašanja »Naše poti« je izbral vodja obrata klavnice »Košakov« TMI Maribor v Melju Milana Breznika, ki je pokazal na delu marljivost in vso prizadevnost,

da bi učno dobo uspešno prestal in da bi ostal v »Košakih« TMI Maribor na delu kot dober delavec.

Na več vprašanj je pojasnil Milan Breznik, da je končal 7 razredov osnovne šole v Negovi. Ko je zvedel, da mu to zadošča za izučitev za mesarja v »Košakih«, je vprašal za nasvet strica Jožeta Hajnca, zaposlenega v »Košakih« in očeta Milana Breznika, delavca pri kmetijskem kombinatu v Gornji Radgoni. Ker je dobil doma privoljenje, je takoj odnesel v »Košake« prošnjo in bil sprejet ter je že avgusta bil v »Košakih«. Začel je pri mojstru Marjanu Golešu v razsekovalnici, včasih pa je bil poslan na delo v klavnico. Hitro se je privadil v »Košakih« ljudem in delu ter Mariboru pri teti Cilki Kurbus, kjer stanuje, da mu ni potrebno zgodaj zdoma, da bi bil ob 6. že na delu, kjer ostane do 14. ure, po potrebi pa tudi dalje. Dobro se razumeta s součencem Alojzom Cvetkom iz Maribora in tudi

Milan Breznik

z drugimi vrstniki. Dela ne zmanjka in čas vsem hitro mineva do malice in tudi po njej. Sprva je dobil mesečne nagrade od 580 do 620 din, sedaj pa že dobi 720 din. V šolo še ne hodi. Ta bo trajala 4 mesece. Ob petkih odhaja Milan Breznik domov k staršem in trem bratom — šolarjem v Negovi, kjer ostane do nedelje. Doma pomaga, kar je potrebno in ko odhaja zdoma mu rečejo: »Milan, pameten bodi!« Njegovi vrstniki, ki obiskujejo sedaj 8. razred osnovne šole, ga radi povprašajo, kako se počuti v Mariboru, on pa njih, če bo kateri prišel za njim. Če bo le mogoče, se bo Milan še dodatno šolal. Samotaril ne bo. Mladinska organizacija v »Košakih« bo tudi zanj našla možnosti za udejstvovanje, da si bo utrl pravo pot v življenje mladih in tudi v samoupravno delo.

Na koncu, ko se je Milan Breznik že poslovil in se vrnil na delovno mesto, je pojasnil še obratovodja Ciril Stavbar, da se je Milan Breznik dobro vživel v »Košake«, da je priden pri delu in da je lepega obnašanja. Prepričan je, da bo Milan v »Košakih« tudi izkoristil vse možnosti za strokovno izpopolnjevanje in da bo na svojem delovnem mestu tudi po izučitvi zelo koristen »Košakom«, ki so mu odprli pot v poklic in v samostojno življenje. J. V.

Končana gradbena dela na olimpijskem bazenu

Delavci »Gradisa« so v Ptujju končali 14. 11. 1975 gradbena dela na enem izmed najpomembnejših objektov 1. faze izgradnje TGC in sicer na olimpijskem bazenu. Z dokon-

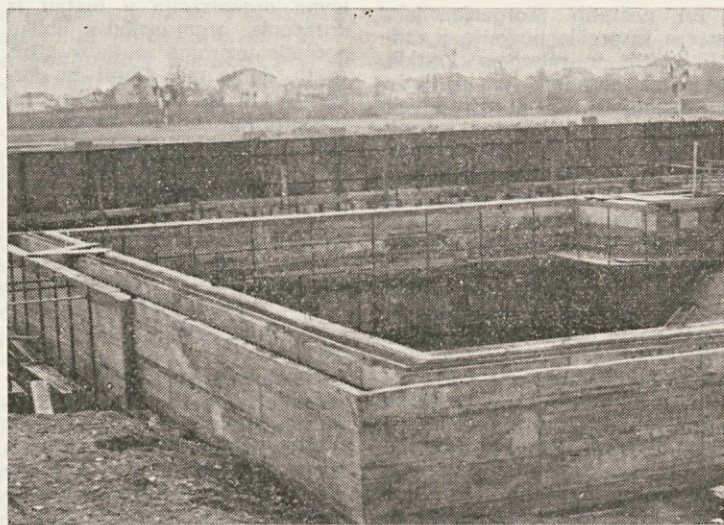
čanjem teh del na olimpijskem bazenu je izvajalec praktično zaključil tri četrtine del na objektu 1. faze.

Bazen je pripravljen za oblaganje s keramičnimi ploščami, kar bo storjeno rano spomladi 1976, ker je sedaj prehladno za ta dela.

Od drugih del, ki spadajo v 1. fazo, ostane še dokončanje izgradnje točilnice, črpališča za termalno vodo izgradnja 29 m visokega dimnika in 3 ter 5 metrov visokega skakalnega stolpa in delna ureditev okolja.

Kot je pojasnil vodja TGC v izgradnji Franci Žula, bodo 1. maja 1976 pripravljeni vsi objekti 1. faze za uporabo.

J. V.

Pogled na del olimpijskega bazena

Nekaj misli o obnovi vinogradov

v Kmetijskem kombinatu PTUJ

Haloze in Slovenske gorice so že tradicionalno pogojene za gojitev vinske trte. Na teh sončnih in strmih pobočjih, kjer ne uspeva nobena druga kultura kot vinska trta, daje vino izredne kvalitete. Sloves vin iz teh območij se je v zadnjih desetih letih močno dvignil, kar ima precej zaslug TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice« s svojo dobro organizirano trgovinsko mrežo in s solidnim strokovnim delom pomaga, da vino iz teh območij gre dobro v prodajo oziroma kot pravijo pri TOZD Kletarstvu, da bi se ga lahko prodalo mnogo več, saj ga permanentno vsako leto zmanjka.

Haloško vinogradništvo v vsej svoji več kot 2000-letni tradiciji vse do nedavnega skoraj ni poznalo spremembe v agrotehniko, obnovi in vzgoji. Šele z združitvijo prejšnjih kmetijskih gospodarstev v Kmetijski kombinat Ptuj leta 1960, se je pričelo s sodobno in kompleksno obnovo.

Pri urejanju večjih površin za obnovo je imel kombinat precejšnje težave. Posebne težave povzročajo velika razparceliranost vinogradniških zemljišč ter izvedba arondacij in komasacij.

Razvoj mehanizacije, stanje starih nasadov, posebno pa ekonomski činitelji in pomanjkanje drage delovne sile je zahtevalo neodložljivo izvedbo obnove. Potrebno je bilo najti takšne načine obnove in tehnološke rešitve, ki so v haloških terenih in klimatskih pogojih najprimernejše s pogojem, da bo zagotovljena kvalitetna proizvodnja po dosegljivih cenah.

Kmetijski kombinat je od svoje ustanovitve do danes že obnovil 271 ha vinogradov na terasah, od tega je v rodnosti 184 ha, 87 ha pa je nerodnih, ki pa bodo v naslednjih letih prišli v rodnost.

V tem letu smo posadili 23 ha ter pripravili 17 ha teras za spomladansko sajenje v letu 1976.

REŠITEV KRIŽANKE (1)

objavljene v št. 9/75

1. proso, 6. drops, 11. Prestor, 13. ulitek, 14. radio, 15. jed, 17. mora, 18. Adam, 19. puran, 21. ril, 22. čer, 23. Pohorje, 25. op., 26. ad, 27. atlas, 28. Oran, 30. Arih, 31. Črna, 32. sleč, 33. omika, 35. BK, 37. TT, 38. skodela, 40. kor, 41. rod, 43. Ate, 44. Žiri, 45. stas, 47. vrt, 48. kanal, 49. kamera, 51. Amerika, 53. akant, 54. trans.

Ivan Skočir

Obnova vinogradov je dolgotrajni proces, saj traja od priprave do rodosti najmanj 4 leta. To pa je pri današnji stopnji inflacije in podražitve zelo neugodno. Zaradi tega nastajajo velike prekoračitve tudi 2 do 3 krat in še več.

PREDPISI PREMIJA ZA PŠENICO

Premija za pšenico je z zakonom o spremembi zakona o premijah za pšenico (Ur. l. SFRJ, št. 50/75) zvišana od 0,30 din na 0,40 din oziroma od 0,20 din na 0,30 din za kg. Zvišana premija se bo izplačevala za pšenico, prodajo in dobavljenost od julija do 31. decembra 1975.

Vabimo vas –
dopisujte v
„Našo pot“

več dopisov,
več informacij,
več zanimivosti,
več zadovoljnih
bralcev

Da ni obnova skoraj nikoli izvršena po predvidenem programu, je v prvi vrsti krivo pozno odobranje kreditov, navadno ob koncu leta. Ker pri tem rabimo izključno naš selekcionirani material, traja priprava od cepljenja do izkopa leto dni, rigol posebno pa izvedbo teras je potrebno izvršiti eno leto naprej, da se zemlja dobro uleže in je na ta način uspeh prijema mnogo boljši.

Vse to pa pogojuje, da obnova vinogradov ni zmeraj na tekočem, zato tudi ni čudno, da nastajajo prekoračitve.

Elaborat za obnovo 125 ha vinogradov, ki je bil izdelan v letu 1970, kredit odobren v jeseni 1971. leta, se je od prvotne investicijske vrednosti 52.000 din na ha podražil do danes na 200.000 din na ha. Od teh 125 ha vinogradov je danes v rodnosti komaj dobra tretjina, ostale površine pridejo v rodnost v letu 1976 in 1977. Iz tega je

razvidno, da je bila glavna obnova oziroma sajenje zaradi pozne odobritev kreditov ter priprava materiala komaj leta 1973 in 1974. Kaj storiti, da bi obnova bila na tekočem, je težko reči. Rešitev bi mogoče bila, da bi vršili obnovo vsako leto enako, npr. 20 ha letno in bi tako lahko v naprej predvidevali in pripravili potrebni material ter izvršili rigol oziroma priprave teras za sajenje.

Obnova vinogradov v Halozah ni samo ekonomskega pomena, saj daje 1 ha dobro urejenega vinograda po gotovih strokovnih ocenah do 8 krat več dohodka, kot 1 ha pšenice v ravnini, temveč je tudi gospodarsko socialnega pomena za tamkajšnje prebivalstvo, saj daje na tem manj razvitem območju zaslužek 200 družinam.

Čeprav je obnova in vzdrževanje na teh razparceliranih in strmih terenih precej draga, je pri urejenih razmerah v prodajni mreži oziroma v TOZD Kletarstvu dokaj dobro, saj daje ta proizvodnja v dveh TOZD solidni dohodek.

Ivan Skočir

Izsuševanje zemljišč

Po informaciji vodje investicij pri Agrokombinatu Maribor, Darinke Kaučič, so začeli v novembru 1975 z izsuševanjem zemljišč v Jareninski dolini, na površini 50 ha.

Dela izvršuje v glavnem Vodnogospodarsko podjetje v Mariboru s svojimi ljudmi in z mehanizacijo, nekaj del, in sicer čiščenje terena in zasipavanje jarkov, pa opravlja Strojna postaja Agrokombinata Maribor.

Na izsušenem svetu ne bo več poplavljanja čez obrežja Jareninskega

potoka, na 3 večjih kompleksih, kjer bodo vsi pogoji za pridelovanje pšenice in koruze, v zgornjem delu pa tudi za sadovnjake.

Nadalje bodo začele priprave za obnovo 12 ha sadovnjakov, od tega v Pekrah na površini 4 ha, od dosedanjih 30 ha na 34 ha, drugo pa v Jarenini. Za ta dela bi morala biti še letos odobrena sredstva, sicer ne bi mogli začeti z obnovo, ki pa je že nujno potrebna.

J. V.

Sodelovali smo na Graškem sejmu 1975

Kmetijski kombinat je na Graškem sejmu, v času od 29. septembra do 5. oktobra 1975 v okviru Gospodarske zbornice Slovenije in Hrvaške ter v njenem paviljonu razstavljal »Savno tip 165« izdelek TOZD Mizarstva, kopirni aparat »Tehnomatik 275« izdelek TOZD Tehnoservisa in vina TOZD Kletarstva »Slovenske gorice« pri KK Ptuj.

Telega sejma se je kot predstavnik Kmetijskega kombinata Ptuj udeležila tudi Marija Tkalcčec, vodja izvoznouvoznega oddelka in napisala o tem obisku nekaj vtisov.

SAVNA TIP 165 . ZANIMIVA

Obisk v jugoslovanskem paviljonu je bil po izjavah predstavnikov zbornice zelo velik. Prav tako je bilo izredno veliko zanimanje za našo savno. Predstavnica Gospodarske zbornice Slovenije, ki je sodelovala na sejmih že več let zapored je o tem povedala nekako takole: »Kar pomnim, še Jugoslovani nismo razstavljali izdelka, ki bi vzbudil v inozemstvu vsaj približno toliko zanimanja kot naša savna«

(Nadaljevanje na 22. strani)

Vtisi strokovne ekskurzije po Poljski (2)

BORIS ROŽMAN

KRATEK PREGLED ORGANIZIRANOSTI POLJSKEGA KMETIJSTVA

V štev. 10/75 »Naše poti« je bila objavljena večina sestavka gornjega avtorja in naslova. Tako so bili seznanjeni bralci s posebnostmi poljskega kmetijstva, z narodnim dohodkom iz njega, s številom zaposlenih, z vlogo državnega, združnega sektorja in zasebne kmečke posesti. Spoznali so avtorje vtise z obiska Varšave in Krakova, z načinom dela, upravljanja in pristojnosti direktorja ter delavskega sveta in nazadnje še nekaj vrst kmečkih skupnosti.

Nekaj manj kot 90 % celotne kmetijske proizvodnje odkupi država. Večina te proizvodnje se odkupi na podlagi sklenjene pogodbe. Obvezni odkup so Poljaki odpravili s 1. januarjem 1975. leta.

Vsi ukrepi poljske agrarne politike so usmerjeni v zagotavljanje rasti kmetijske proizvodnje, po stopnji najmanj 3,3 % letno. Realizacijo tako zasnovanih hotenj pa spremljajo problemi, ki so po svoji vsebini zelo podobni problemu iz naše vsakdanje prakse.

Naštel bi jih nekaj:

— raven in pa kvaliteta teh-

nike sta še zelo skromni;

— čeprav je kmetijsko šolstvo zelo razvito, daje predvsem kadre za nerazvite dejavnosti;

— mladi zapuščajo kmetijstvo in vas, zato sta močno prisotna procesa staranja in spremembe kmetijstva;

— socialne razmere na vasi niso na ustrezni ravni;

— poklic kmetovalca nima ustreznega družbenega ugleda.

Lahko bi navedel še veliko problemov, vendar je pomembno bolj, da so konkretno načrtali akcije, kako bodo

odpravili te probleme. O resnosti in zavzetosti, s katero Poljaki pristopajo k reševanju agrarnih problemov, lahko sodimo tudi po odgovoru znanega poljskega agrarnega ekonomista R. Maeteuffela. Na vprašanje, ali bodo lahko vse te probleme realizirali, je odgovoril: »V naši državi smo v 30. letih storili že precej, nismo pa se resnično zavedali vloge problemov prehranjevanja, katere šele danes razumemo glede na položaj, ki je v zadnjih letih nastal na svetu zaradi pomanjkanja živil. Tukaj ne zadostujejo več polovična sredstva.«

Ekskurzija je bila strokovno dobro pripravljena. Spoznali smo mnogo vsebinskih problemov pospeševanja poljskega kmetijstva, navezali koristne stike ter obojestransko pripravljenost, da še v bodoče izmenjamo tako pripravljene strokovne ekskurzije.

Sodelovali smo na Graškem sejmu 1975

(Nadaljevanje z 21. strani)

na.« Ta izjava, podana od strokovnjaka in dolgoletnega udeleženca sejmov, vzbuja samozavest in optimizem. Tudi moje mnenje je, da imamo v Avstriji s savno velike možnosti. V času sejma smo dobili naslove petih inozemskih in štirih domačih kupcev (med njimi tudi naslov Trističnega društva Crikvenica, ki želi kupiti 16 savn za celotni kompleks hotelov v Crikvenici). Avstrijski interesenti so sicer privatniki, vendar ugledni poslovni ljudje, tako, da bo na tej osnovi mogoče delati nadaljnjo reklamo.

Cene naših izdelkov so v Avstriji zelo ugodne, predvsem cene savn. Cen za tuje kopirne aparate ne vem, ker je bil razstavljen samo en podoben aparat iz Italije. Oglevala pa sem si savne avstrijskih in švedskih firm in primerjala njihove cene in kvaliteto s ceno in kvaliteto naše savne. Ta primerjava je pokazala dokajšen napredek v korist naše savne, v tolikšni meri, da je naša savna cenejša tudi po pribitku carine in davka, ki ga mora plačati avstrijski kupec. Ndvomno je takšna razlika v ceni nastala

zaradi nizke lastne cene savn, kakor tudi zaradi 13 % stimulacije, ki jo dobimo, če savne izvozimo in ki je zaradi konkurenčnosti odbita od lastne cene. Ugodna cena nam bo gotovo v veliko pomoč pri prodoru na avstrijsko tržišče.

KVALITETA IZDELKOV IN REKLAMA

Bralce želim seznaniti še s problemom, ki sem ga sicer spoznala že pred sejmom, vendar je prav na sejmu prišel do izraza. Opazila sem namreč, da izdelujemo sicer kvalitetne izdelke, vendar pa ne storimo dovolj za njihovo reklamo.

Ker smo se odločili, da bomo poizkušali prodreti na tuja tržišča, bo vsekakor potrebno, da začnemo raziskovati tržišče sistematično in načrtno. Danes je namreč za dober poslovni uspeh neobhodno potrebno, da se vsakdo, ki želi prodati kakršnokoli, pa naj si bo še tako dobro in kvalitetno blago, nasloni na reklamo. Kajti reklama v takšni ali drugačni obliki je tista, ki vpliva na kupca in ga na direkten ali indirekten način prepričuje, da določeno blago potrebuje in da je to ali

ono blago najkvalitetnejše in najcenejše.

Reklamo mora plačati potrošnik sam. Zato je potrebno, da se vrednost reklame prišteje lastni ceni izdelka, ki se zaradi tega nekoliko poveča. Sredstva, ki se s to (za ceno reklame povečano) ceno zberejo, je potrebno čimprej vrniti v obliki reklame. Samo in edino reklama je tista, ki vzpostavi prvi stik s kupcem, ki ga opozori na določen izdelek in eventualno že prepriča. Zaradi tega je reklama tudi tisti faktor, ki omogoča vzpostavitev stikov s širšim krogom ljudi in s tem tudi povečanje prodaje. To pa nosi s seboj vse tiste ugodne posledice, ki si jih vsi tako želimo.

Vse več je podjetij, ki so spoznala pomen reklame in njeno nujnost in vse več je tudi odjetij in delavcev, ki se zavestno odrekajo delu dohodkov, da jim bodo ta sredstva omogočila večjo prodajo izdelkov, s tem rast podjetja in končno tudi povečane osebne dohodke. Reklama se je do danes razvila že v znanost, ki zaposluje široke kroge ekonomistov, sociologov in psihologov. Zato bi tudi pri nas morali slediti najnovejšim dognanjem na področju reklame.

PRAVOČASNA REKLAMA

Res je, da je potrebno z reklamo pričeti nekaj časa prej, preden damo blago na tržišče (tržišče je potrebno pripraviti na nov izdelek). To dejstvo je povezano z drugim in sicer s tem, da se ta sredstva

NAGRADE ZA KRIŽANKO

Rešitev križanke pošljite do 10. decembra 1975 na naslov: UREDNIŠTVO NAŠE POTI, KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ, MUZEJSKI TRG 2. Za pravilno rešitev križanke bodo razdeljene nagrade — izdelki posameznih delovnih organizacij v okviru SOZD in sicer:

1. nagrada v vrednosti 200 din
2. nagrada v vrednosti 150 din
3. nagrada v vrednosti 100 din

pričnejo vračati šele s prodajo izdelkov, kar pa običajno ne sledi takoj (tržišče se mora šele navaditi na izdelek, potrošniki morajo premagati odpor do vsega novega). Ti dve fazi lahko trajata mesec dni pa tudi do enega leta in več, odvisno od pravilne presoje pri izbiri novega izdelka in od učinkovitosti reklame. Zaradi tega imajo v tem času sredstva vložena v reklamo podoben značaj kot sredstva za surovine in reprodukcijski material, in se tudi pričnejo vračati s prodajo izdelka. Ko pa prodaja steče in se pričnejo sredstva vračati, avtomatično pritekaajo tudi druga sredstva, ki omogočajo ponovno reklamo.

REKLAMA IN STROŠKI

V našem podjetju je nujno potrebno, da se v večji meri in bolj organizirano poslužujemo vseh vrst reklame, vendar ti stroški ne smejo biti previsoki.

V okviru SOZD (Agrokombinat Maribor, Agrokombinat Lenart, Košaki TMI Maribor ter Kmetijski kombinat Ptuj) bi bilo potrebno organizirati službo marketinga, ki bi se med drugim ukvarjala tudi z reklamo. Kajti na tržiščih bi morali nastopati z enotno reklamo, v tako imenovanem »stilu hiše«. Razen tega bi bilo potrebno predstaviti celotno SOZD z vsemi TOZD in njihovim proizvodnim programom, kajti veliko organizacij, ki so že v poslovnih odnosih z nami, se ne ve, kaj vse proizvajamo, oziroma kakšne usluge nudimo. Z enotnim nastopom bi si zagotovili večji uspeh, razen tega pa bi z enakimi sredstvi dosegli večji učinek.

Marija Tkalcčec

IZKUŠNJE KOOPERANTOV

Kmet - kooperant RUDOLF KRANER iz Malne

Ko smo se odpravili h kmetu-kooperantu Rudolfu Kranerju iz Malne pri Jurovskem dolu, smo zvedeli, da bomo videli napredno in lepo urejeno kmetijo.

Zaradi slabega vremena smo kmetu Kranerja našli doma. Predstavil nam je svojo kmetijo in povedal, da se bavi pretežno z živinorejo in proizvodnjo mleka. V prenovljenem hlevu ima urejena stojišča za 16 glav živine. V času našega obiska je imel v hlevih 20 glav živine, od tega 15 krav in 5 telet.

Hlev je preuredil leta 1973 z lastnimi sredstvi in s kreditom, ki ga je dobil pri hranilno-kreditni službi Agrokombinata Lenart.

Dnevno zberejo okoli 90 l mleka in ga odvažajo v zbiralnico mleka v Malni.

Pri krmi živine uporabljajo lastno krmo, pozimi predvsem silažno krmo iz silosa, poleti pa krmijo živino s pašno-košnim sistemom.

Kmetija obsega 9,5 ha obdelovalne zemlje, od tega največ pašnikov in njiv, na katerih pridelajo v glavnem silažno koruzo.

Od treh otrok je na kmetiji ostal le sin Peter, ki dela kot pospeševalec pri združni enoti Jurovski dol in Trate v TOZD kooperacija-kmetijstvo pri Agrokombinatu Lenart.

Tovariš Kraner nam je povedal, da

delata na kmetiji z ženo Frančiško sama, pri delu in z nasveti pa jima veliko pomaga sin Peter. Pri delu jim je v veliko pomoč mehanizacija: traktor, nakladalec, obračalnik, sod za gnojevko, molzni stroj, puhalnik in kosilnica. Skupno s tremi kmeti ima tudi siloreznicu in trosilec umetnega gnoja. Skratka, lahko rečemo, ima skoraj vso potrebno mehanizacijo, ki

Ob obisku Andreja Marinca predsednika IS SRS v jeseni 1973 pri kmetu kooperantu Kranerju

Kooperant Rudolf Kraner z ženo Frančiško

mu pomeni velik pripomoček pri delu.

V nadaljnjem načrtu ima gradnjo dveh silosov in ureditev stanovanjskega poslopja. Z gradnjo silosov bo pričel že spomladi.

Ker nam kapaciteta hleva ne dovoljuje povečanja staleža živine, ne nameravamo povečati količino živine. Morala pa bi se v prihodnjem letu povečati količina mleka približno za četrtno, v primerjavi z letošnjim letom.

Pri gnojenju pašnikov in pri obdelavi silažne koruze uporabijo letno veliko količino mineralnih gnojil, kar pa pomeni za kmeta Kranerja ogromen strošek.

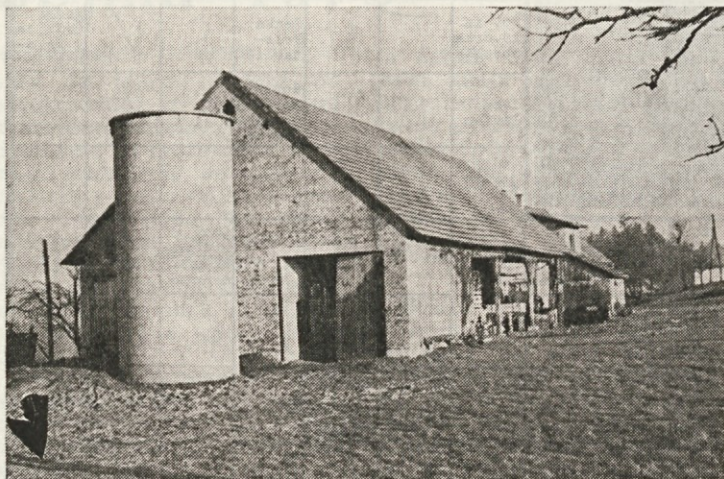
Sodelovanje s TOZD kooperacija — kmetijstvo pri Agrokombinatu Lenart je dobro, z nasveti pospeševalne službe pa mu pomaga kar sin Peter.

Prav tako dobro sodeluje z drugimi kmeti v vasi, ki si medsebojno izmenjujejo izkušnje in si pomagajo pri večjih delih.

Želja kmeta Kranerja je, da bi zaživel delo strojnih skupnosti na vasi, kot so jih že ustanovile nekatere vasi izven občine Lenart.

Ob koncu razgovora smo zaželeli kmetu Rudolfu Kranerju, da se mu naj uresniči vsi načrti, z željo, da ga kmalu ponovno obiščemo.

M. P.

Gospodarsko dvorišče družine Kraner iz Malne

AGROKOMBINAT LENART

LETOS BISTVENO IZBOLJŠAN POSLOVNI USPEH

Z vabilom Zbora združenega dela Skupščine občine Lenart na seji 21. novembra 1975 so prejeli člani zbora poročilo o gibanju poslovnih rezultatov TOZD občine Lenart v obdobju januar—september 1975, kjer je zapisano o Agrokombinatu Lenart:

Delovna organizacija Agrokombina-

ta Lenart, ki se je organizirala kot je znano, že v prvem polletju v treh TOZD, obratu za kooperacijo in skupnosti skupnih služb, je zaradi tehničnih razlogov sestavila periodični obračun za prvih devet mesecev še v prejšnjem organizacijskem sestavu, to je za dve TOZD.

UVOZ REZERVNIH DELOV ZA POTREBE KMETIJSTVA

Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano nas je obvestil, da je izdal zvezni sekretar za zunanjo trgovino 23. 9. 1975 globalno soglasje za uvoz rezervnih delov. OZD torej lahko uvažajo rezervne dele za tekoče vzdrževanje opreme brez posebnega soglasja, ki je sicer predpisano. To globalno soglasje se nanaša tudi na nakup teh rezervnih delov pri domačih organizacijah, ki se ukvarjajo z zastopanjem tujih firm in imajo konsignacijska skladišča.

Kot dokaz, da služijo rezervni deli tekočemu vzdrževanju opreme, zadostuje izjava OZD, ki jo je treba priložiti prijavi o sklenitvi posla o uvozu, če gre za nakup rezervnih delov v inozemstvu oz. pismena izjava, podpisana od pooblaščenih oseb, ki se priloži plačilnemu nalogu, če se kupujejo rezervni deli pri domači OZD, ki se ukvarja z zastopanjem tujih firm in ima konsignacijska skladišča.

Besedilo o globalni soglasnosti bo objavljeno tudi v Glasniku gospodarske zbornice Jugoslavije. (Kmečki glas, 12. 11. 1975)

Celotna delovna organizacija je povečala v prvih devetih mesecih leta 1975 v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta celotni dohodek za 15 %, dohodek pa za 68 %, tako da je bil dosežen v letošnjem letu ostanek dohodka v višini 268.000 din, medtem ko je bila v lanskem letu izkazana izguba v višini 1.866.000,00 din.

Agrokombinat Lenart je tako kot celota v primerjavi s prvim polletjem bistveno izboljšal poslovni uspeh in to kljub povečanju osebnih dohodkov za 35,7 % v primerjavi z lanskim letom in kljub znatnemu znesku pospešene amortizacije.

Kljub relativno ugodnim rezultatom pa bo možno dokončno oceno o po-

slovanju kombinata dati ob koncu leta, saj je kmetijstvo pod močnim vplivom sezonskih gibanj, ki se odražajo pri hitrih pozitivnih in negativnih spremembah.

Dopisujte

V

„Našo pot“